

Broj: 03-23.1-52-9/17
Sarajevo, 14.09.2017.god.

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMLJENO 25-09-2017			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
03/3-	23-	2299/17	

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
Zajednička komisija za ekonomske reforme i razvoj
N/r sekretara

Predmet: Informacija o ekonomskim trendovima za Bosnu i Hercegovinu za period januar/siječanj - mart/ožujak 2017. godine, dostavlja se

Poštovani,

Direkcija za ekonomsko planiranje Vijeća ministara BiH (DEP) je pripremila dokument pod nazivom Ekonomski trendovi u Bosni i Hercegovini januar/siječanj – mart/ožujak 2017. godine. Dostavljamo navedeni materijal za informaciju.

S poštovanjem,

DIREKTOR
Zoran Zeljko

**BOSNA I HERCEGOVINA
VJEĆE MINISTARA
DIREKCIJA ZA EKONOMSKO PLANIRANJE**

**БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
САВЈЕТ МИНИСТАРА
ДИРЕКЦИЈА ЗА ЕКОНОМСКО ПЛАНИРАЊЕ**

**BOSNIA AND HERZEGOVINA
COUNCIL OF MINISTERS
DIRECTORATE FOR ECONOMIC PLANNING**

Bosna i Hercegovina Ekonomski trendovi

Prvi kvartal 2017. godina

Juli/srpanj 2017.

Sadržaj :

I. REALNI SEKTOR	7
• Ekonomski rast	7
• Građevinarstvo	8
• Maloprodaja	8
• Industrijska proizvodnja	9
• Tržište rada	11
o Zaposlenost	11
o Nezaposlenost	12
o Plate	12
o Penzije	13
II. JAVNE FINANSIJE – FISKALNI RAZVOJI	14
• Indirektni porezi	14
• Direktni porezi	16
• Javni dug	18
III. CIJENE, MONETARNI I FINANSIJSKI SEKTOR	20
• Cijene	20
• Monetarni sektor u BiH	21
• Bankarski sektor u BiH	22
• Tržište kapitala u BiH	27
IV. VANJSKI SEKTOR	30
• Platni bilans BiH	30
• Pregled vanjske trgovine	31
• Izvoz roba	32
• Uvoz roba	33
V. DIREKTNA STRANA ULAGANJA	36
VI. INDEX POSLOVNOG POVJERENJA I POVJERENJA POTROŠAČA U BIH	40
DODATAK	47

PRILOZI

Tabela 1: Industrijska proizvodnja u BiH

Tabela 2: Industrijska proizvodnja u FBiH

Tabela 3: Industrijska proizvodnja u RS

Tabela 4: Realni sektor- industrija i usluge

Tabela 5: Realni sektor po entitetima

Tabela 6: Tržište rada

Tabela 7: Rast i struktura monetarnih agregata (kraj perioda)

Tabela 8: Indeks potrošačkih cijena (CPI)

Tabela 9: Rast i sektorska struktura kredita

Tabela 10: Rast i sektorska struktura depozita

Tabela 11: Kamatne stope na kredite stanovništvu u KM

Tabela 12: Kamatne stope na kredite nefinancijskim poduzećima u KM

Tabela 13: Kamatne stope na depozite

Tabela 14: Uvoz i izvoz roba u BiH

Tabela 15: Glavni trgovinski partneri

SPISAK GRAFIKONA:

- Grafikon 1: Kretanje industrijske proizvodnje u BiH u prvom kvartalu 2017. godine po sektorima
Grafikon 2: Komparativni prikaz kretanja proizvodnje u prerađivačkoj industriji po zemljama u K1 2017
Grafikon 3: Doprinosi rastu ukupnog broja zaposlenih lica u BiH u K1 2017. godine prema KD (u p.p.)
Grafikon 4: Stope rasta prosječne neto plate u BiH, poređenje sa istim periodom prethodne godine
Grafikon 5: Stope rasta prosječne penzije u BiH, poređenje sa istim periodom prethodne godine
Grafikon 6: Udio prihoda od indirektnih i direktnih poreza, doprinosa i drugih prihoda
Grafikon 7: Struktura rasta prihoda od akciza u procentnim poenima
Grafikon 8: Naplaćeni doprinosi u periodu januar-mart u KM
Grafikon 9: Struktura direktnih poreza u periodu januar-mart 2017. godine
Grafikon 10: Udio glavnih kreditora u vanjskom dugu BiH za period januar-mart 2017. godine
Grafikon 11: Indeks potrošačkih cijena u BiH, I-III 2017/I-III 2016
Grafikon 12: Ukupna novčana masa na kraju K1 2017. godine (osnovne komponente), stope rasta g/g
Grafikon 13: Prosječan saldo računa obavezni rezervi (kvartalni pregled)
Grafikon 14: Struktura bruto deviznih rezervi na kraju K1 2017. godine
Grafikon 15: Kapital prema ponderizacijama, povrat na prosječni kapital i nekvalit. krediti prema ukupnim kred.
Grafikon 16: Struktura ukupnih kredita u K1 2017. godine (u mil. KM)
Grafikon 17: Nekvalitetni krediti (u mil. KM, nakraju perioda)
Grafikon 18: Kretanje prosječne EKS na kredite
Grafikon 19: Struktura ukupnih depozita za K1 2017. godine (u mil. KM)
Grafikon 20: Kretanje prosječne EKS na depozite
Grafikon 21: Uporedo ukupan promet na SASE i BLSE
Grafikon 22: Javna emisija obveznica i trezorskih zapisa na SASE i BLSE uporedo
Grafikon 23: Kapitalizacija i stopa rasta na SASE i BLSE
Grafikon 24: Kretanje deficita tekućeg računa BiH u K1 po godinama
Grafikon 25: Bruto devizne rezerve BiH u K1 po godinama
Grafikon 26: Pregled kretanja vanjskotrgovinske robne razmjene u BiH u prvom kvartalu 2017. godine (nominalni iznosi u KM i stope rasta (g/g))
Grafikon 27: Pregled strukture bh. robnog izvoza po zemljama u K1 2017. godine
Grafikon 28: Pregled strukture bh. robnog izvoza po zemljama u K1 2017. godine
Grafikon 29: Pregled strukture bh. vanjskotrgovinskog robnog deficita po zemljama u K1 2017. godine
Grafikon 30: Ukupno SDU u svijetu u milijardama USD
Grafikon 31: SDU u BiH i zemljama okruženja, Srbija i Hrvatska
Grafikon 32: Ulaganja u BiH po kvartalima u 2015. i 2016 godini (u mil. KM)
Grafikon 33: Najznačajnija ulaganja u BiH po zemljama i godinama u mil. KM
Grafikon 34: Najznačajnija ulaganja u BiH po djelatnostima u K32016. godine (u %)
Grafikon 1: Index povjerenja potrošača
Grafikon 2: Index poslovnog povjerenja u sektoru industrije
Grafikon 3: Index poslovnog povjerenja u sektoru građevinarstva
Grafikon 4: Index poslovnog povjerenja u sektoru usluga
Grafikon 5: Index poslovnog povjerenja u sektoru trgovine
Grafikon 6: Kompozitni index ekonomskog sentimenta

SPISAK TABELA:

- Tabela 1: Naplata indirektnih poreza rast u %
Tabela 2: Raspodjela prihoda od indirektnih poreza rast u %
Tabela 3: Prihodi od direktnih poreza, doprinosa, taksi, naknada i sl.
Tabela 4: Finansijski rezultat bankarskog sektora za K1 2017. godine u mil. KM
Tabela 5: Promjena vrijednosti (u %) vodećih berzanskih indeksa u svijetu
Tabela 6: Promjena vrijednosti (u % g/g) indeksa na SASE i BLSE
Tabela 7: Kreditni rejting BiH i zemalja u okruženju (mart 2017.god.)

LISTA SKRAĆENICA:

ARS	– Anketa o radnoj snazi	OR	– Obavezne rezerve
BATX	– Bosnian Traded Index	PB	– Platni bilans
BD	– Brčko Distrikt	PDV	– Porez na dodanu vrijednost
BDP	– Bruto domaći proizvod	PIF	– Privatizacijski investicijski fond
BDV	– Bruto dodana vrijednost	PJI	– Program javnih investicija
BHAS	– Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine	SASE	– Sarajevska berza
BIFX	– Indeks bosanskih investicijskih fondova	SASX-10	– Indeks rezultata 10 najboljih kompanija listiranih na Sarajevskoj berzi
BiH	– Bosna i Hercegovina	SB	– Svjetska banka
BLSE	– Banjaalučka berza	SEE	– Jugoistočna Evropa
CBBiH	– Centralna banka Bosne i Hercegovine	SIPA	– Državna agencija za istrage i zaštitu
CEFTA	– Srednjoevropski sporazum o slobodnoj trgovini	SMTK	– Standardna međunarodna trgovinska klasifikacija
CPI	– Indeks potrošačkih cijena	SOR	– Srednjoročni okvir rashoda
DOB	– Dokument okvirnog budžeta	SRS	– Srednjoročna razvojna strategija
DSU	– Direktna strana ulaganja	SSP	– Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju
EBRD	– Evropska banka za obnovu i razvoj	SST	– Sporazum o slobodnoj trgovini
EC	– Evropska komisija	SVF	– Statistika vladinih finansija
EKS	– Efektivna kamatna stopa	UIO	– Uprava za indirektno oporezivanje BiH
ERS-10	– Indeks dizajniran za prikaz rezultata 10 kompanija iz sistema Elektroprivrede RS	USAID	– Agencija Sjedinjenih Američkih Država za međunarodni razvoj
EU	– Evropska unija	P1	– Prva polovina godine
FBiH	– Federacija Bosne i Hercegovine	P2	– Druga polovina godine
FIRS	– Indeks investicijskih fondova RS	K1	– Prvi kvartal godine
FISIM	– Usluge finansijskog posredovanja indirektno mjerene	K2	– Drugi kvartal godine
JR UIO	– Jedinствeni račun Uprave za indirektno oporezivanje	K3	– Treći kvartal godine
KM	– Konvertibilna marka (međunarodni standard ISO 4217)	K4	– Četvrti kvartal godine
MMF	– Međunarodni monetarni fond	M0	– Rezervni novac
MVTEO	– Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa	M1	– Transakcijski novac
OMA	– Odjel za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje	M2	– Novac u širem smislu
		QM	– Kvazinovac
		mKM	– Milioni KM
		g/g	– Stopa rasta koja podrazumijeva promjenu u odnosu na isti period prethodne godine
		m/m	– stopa rasta koja podrazumijeva promjenu u odnosu na prethodni mjesec tekuće godine

GLAVNI EKONOMSKI POKAZATELJI U BIH - godišnji pokazatelji

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017 (p)
Nominalni BDP BIH (u milionima KM)	28.251	28.189	29.462	30.389*	31.709
Nominalna stopa rasta (u %)	2,3%	-0,2%	4,5%	3,1%*	4,3%
Realna stopa rasta (u %)	1,7%	0,1%	3,7%	3,0%*	3,3%
Stanovništvo (hiljade)	3.531	3.526	3.518	3.518*	3.518
BDP per capita (u KM)	8.001	8.012	8.375	8.638*	9.013
Broj nezaposlenih u BIH (u hiljadama)	552,5	549,5	541,8	521,4	504,0
Prosječne neto plate u BIH (u KM)	827	830	830	838	854
CPI (indeks potrošačkih cijena)	-0,1%	-0,9%	-1,0%	-1,1%	0,9%
Konsolidirani budžet BIH** (u % BDP-a)					
Tekući prihodi	40,4%	42,4%	42,1%	-	-
Tekući rashodi	38,7%	40,3%	39,5%	-	-
Štednja (Bruto operativni bilans)	1,7%	2,2%	2,6%	-	-
Javne investicije (Transakcije u nefinansijskim sredstvima)	3,7%	4,1%	1,9%	-	-
Suficit/Deficit (Neto pozajmljivanje(+)/zaduživanje(-))	-2,0%	-1,9%	0,7%	-	-
Vanjski javni dug	26,2%	29,2%	29,5%	29,2%*	-
Novac i krediti** (u % BDP-a)					
Novac u širem smislu (M2)	57,0%	61,3%	63,3%	66,5%	-
Kreditiranje privatnog sektora ⁽¹⁾	52,1%	52,9%	52,0%	52,2%	-
Platni bilans**					
Saldo tekućeg računa u milionima KM	-1.415,2	-2.006,5	-1.576,0	-1.309,9	-1.571,0
U % BDP-a	-5,0%	-7,1%	-5,3%	-4,3%*	-5,0%
Trgovinski bilans**					
Izvoz roba i usluga (u milionima KM)	9.037	9.299	9.884,4	10.587,8	10.863,0
(stopa rasta u %)	6,5%	2,9%	6,3%	7,1%	2,6%
Uvoz roba i usluga (u milionima KM)	14.496,4	15.477,3	15.216,5	15.635,8	16.301,0
(stopa rasta u %)	-1,0%	6,8%	-1,7%	2,8%	4,3%
Bilans roba i usluga (u % BDP-a)	-19,3%	-21,9%	-18,1%	-16,6%*	-17,1%
Bruto devizne rezerve**					
U milionima KM	7.068,3	7.825,6	8.606,3	9.531,1	-
U mjesecima uvoza roba i usluga	5,9	6,1	6,8	7,3	-
Servisiranje vanjskog javnog duga**					
U milionima KM	684,8	760,9	592,9	723,1	-
U % Izvoza roba i usluga	7,6%	8,2%	6,0%	6,8%	-

* Izvor: Procjena DEP-a

** Izvor: Ministarstvo finansija i trezora BIH za vanjski javni dug i njegovo servisiranje; Centralna banka BIH za prihode, troškove i neto kreditiranje, kao platni bilans;

(p) Projekcije DEP-a

(1) Pod kreditima privatnog sektora obuhvaćeni su krediti svih sektora osim sektora vlade i javnih kompanija.

GLAVNI EKONOMSKI POKAZATELJI U BIH u periodu januar-mart

<i>Realni sektor</i>	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Industrijska proizvodnja BiH - rast fizičkog obima ⁽¹⁾	4,6%	4,4%	-0,2%	4,6%	2,2%
Prerađivačka industrija BiH - rast fizičkog obima ⁽¹⁾	6,2%	11,1%	0,2%	6,4%	2,4%
Broj nezaposlenih lica u BiH - prosjek (u hiljadama)	554	556	549	535	508
Prosječne plate u BiH - prosjek (u KM)	821	829	827	834	846
CPI (indeks potrošačkih cijena)	0,8%	-1,6%	-0,6%	-1,3%	1,1%
<i>Javne finansije</i>					
Rast neto prihoda od indirektnih poreza (g/g)	-2,4%	7,1%	3,1%	5,0%	0,6%
Vanjski javni dug - promjena stanja duga (%)	8,1%	5,9%	13,5%	-2,0%	1,4%
<i>Novac i krediti (stopa rasta g/g)</i>					
Novac u širem smislu (M2)	5,7%	6,8%	7,2%	8,5%	9,3%
Kreditiranje privatnog sektora ⁽²⁾	2,1%	3,7%	0,0%	3,8%	4,8%
<i>Platni bilans</i>					
Saldo tekućeg računa (u milionima KM)	-348,1	-428,3	-248,2	-350,2	-302,1*
Porast deficita tekućeg računa (u %)	-27,3%	23,0%	-42,0%	12,2%	12,2%
<i>Bilans roba i usluga</i>					
Izvoz roba i usluga (u milionima KM)	1.970,0	2.071,0	2.189,8	2.204,8	2.588,9*
(stopa rasta u %)	8,8%	5,1%	5,7%	0,7%	17,4%
Uvoz roba i usluga (u milionima KM)	3.236,1	3.412,5	3.376,9	3.355,1	3.779,4*
(stopa rasta u %)	0,7%	5,5%	-1,0%	-0,6%	12,6%
<i>Bruto devizne rezerve</i>					
Bruto devizne rezerve - rast u %	3,5%	9,8%	12,1%	10,2%	7,5%
U mjesecima uvoza roba i usluga	5,2	5,7	6,1	6,8	-

(1) Pokazatelji rasta industrijske proizvodnje za period 2013 - 2017 su zvanični podaci BHAS-a koje DEP koristi u izradi svojih analiza na temelju potpisanog protokola o međusobnoj razmjeni podataka.

(2) Pod kreditima privatnog sektora obuhvaćeni su krediti svih sektoria osim sektora vlade i javnih kompanija.

* Izvor: Procjena DEP-a

I REALNI SEKTOR

Ekonomski rast u prvom tromjesečju

Nedavna objava indeksa jedinične vrijednosti robnog izvoza i uvoza od strane zvanične statistike je pomogla da se, u odsustvu zvaničnih podataka ekonomskog rasta, dodatno razjasni tok ekonomske aktivnosti u prva četiri mjeseca 2017. godine. Time je prije svega omogućena procjena realnog rasta vanjske trgovine roba pri čemu treba naglasiti da se ovdje ne radi o pravim deflatorima robnog izvoza i uvoza. Prema pomenutim indeksima, cijene robnog izvoza su porasle za 3,5%, a uvoza za 7,5% na godišnjem nivou u prvom tromjesečju 2017. godine. S tim u vezi, dostupni indikatori ukazuju da je ekonomski rast u prvom tromjesečju bio nošen snažnim realnim rastom robnog izvoza od 13,5% (g/g) uz skroman rast finalne potrošnje i neznatno povećanje investicija. Najveći dio izvoznog rasta se odnosio na region bivše Jugoslavije, a prije svega na Srbiju i Hrvatsku čiji je ekonomski rast naglo ubrzan u prethodnoj godini. Slaba domaća tražnja je dovela do znatno sporijeg realnog rasta robnog uvoza od 4,8% koji je istovremeno bio potpomognut izvoznim rastom. Time je vanjskotrgovinski deficit roba realno smanjen za 7,2% uprkos nominalnom povećanju od 5,6%. S druge strane, teško je objasniti nizak rast industrijske proizvodnje od svega 2,2% u prvom tromjesečju uprkos dvocifrenom skoku robnog izvoza.

Nizak rast finalne potrošnje je bio jedan od glavnih uzroka slabe domaće tražnje. Na to primarno ukazuju realni rast prihoda od PDV-a (kojim se oporezuje potrošnja) od svega 2,3%, te skromno povećanje vrijednosti uvoza dobara široke potrošnje od približno 6% u prvom tromjesečju 2017. godine. Ovo je po svemu sudeći posljedica tek skromnog povećanja raspoloživog dohodka građana do kojeg je pored ostalog doveo i tek neznatan realni rast vladinih transfera po osnovu penzija. Naime, povećanje broja penzionera u prvom kvartalu od 1,7% je bilo praćeno realnim smanjenjem prosječne penzije od 0,9%. Nešto veći doprinos povećanju raspoloživog dohodka je mogao doći kroz povećanje broja zaposlenih. Naime, broj zvanično zaposlenih u formalnoj ekonomiji je porastao za 4,5% uz neznatan realni rast prosječne neto plate (0,4%). Pri tome treba uzeti u obzir da je dio ovog povećanja mogao biti rezultat prelaska određenog broja zaposlenih iz neformalnih u formalne tokove i to kao rezultat jačanja fiskalne discipline, a ne kao rezultat stvarnog otvaranja novih radnih mjesta. U prilog opreza kod interpretacije ukazuju značajne razlike statistike formalno zaposlenih i Ankete o radnoj snazi (ARS) koja, pored formalne, obuhvata i sivu ekonomiju. Tekući novčani prilivi stanovništva iz inostranstva takođe predstavljaju značajnu komponentu raspoloživog dohodka. Na žalost ovi podatci zajedno sa drugim podacima iz platnog bilansa BiH za prvi kvartal nisu bili dostupni u vrijeme pisanja, te je s toga teško kompletirati potpuniju sliku dohodka i potrošnje. U svakom slučaju, rast potrošačkih cijena (inflacija) od 1,1% u prvom tromjesečju je slabio kupovnu moć plata, penzija, inostranih priliva i svih ostalih kategorija raspoloživog dohodka. Konačno, potrošnja nije bila značajno podržana ni od strane bankarskog sektora obzirom da nestambeni krediti stanovništva (isključujući kredite za poduzetništvo) u prvom tromjesečju bilježe tek skroman godišnji rast od 6,7%. Pri tome je zanimljivo pomenuti da depoziti stanovništva za trećinu premašuju kredite, te da se ovaj odnos konstantno povećava od izbijanja ekonomske krize. Tako su 2010. godine depoziti stanovništva premašivali kredite za svega 2,5%, dok su u periodu 2003-09. krediti bili viši i do 22% (2008. godine). Usporavanje rasta kredita stanovništva u postkriznom periodu bi u određenoj mjeri moglo ukazivati na slabljenje rasta dohodaka koje je dovelo do slabljenja kreditne sposobnosti domaćinstava.

Pored potrošnje, investicije vjerovatno bilježe još skromniji rast u 2017. godini. Naime, rast vrijednosti uvoza kapitalnih dobara od 7,9% u prva tri mjeseca je u značajnoj mjeri neutralisan slabim građevinskim radovima koji u isto vrijeme bilježe realni pad od 3,2%. Pri tome je po svemu sudeći došlo do skromnog povećanja privatnih uz smanjenje javnih investicija. Na to upućuju pad niskogradnje koju uglavnom čine radovi na infrastrukturi od 7,1% sjedne, te skroman rast visokogradnje i pomenuto povećanje uvoza opreme s druge strane. Smanjenje javnih radova je donekle i očekivano imajući u

vidu skok obaveza servisiranja javnog vanjskog duga od skoro 41,4% u odnosu na prvi kvartal prethodne godine koji je po svemu sudeći u velikoj mjeri ograničio rast javne potrošnje i investicija. Investicijama takođe nije išao u prilog ni pad stanja stambenih kredita domaćinstava od 2,5% niti skroman rast kredita nefinansijskih preduzeća od 5,9% zaključno sa martom 2017. godine. Podatci o direktnim stranim ulaganjima na žalost nisu bili dostupni u vrijeme pisanja tako da njihov uticaj na investicije nije bio predmet analize.

Imajući u vidu sve pomenuto, čini se da je ekonomski rast u prvom tromjesečju donekle ubrzan u odnosu na prethodnu godinu i to prije svega kao posljedica snažnog izvoznog rasta koji, istina, nije bio praćen industrijskom proizvodnjom. S druge strane, čini se da domaća tražnja nastavlja da slijedi trend povećanja niskim stopama. Ipak, sve ovo su samo procjene zasnovane na dostupnim pokazateljima, a preciznija saznanja o ekonomskim kretanjima će biti poznata zvaničnom objavom BDP-a i platnog bilansa za prvo tromjesečje.

Građevinarstvo

Nivo građevinskih radova u prvom tromjesečju 2017. godine je smanjen za 0,4% u odnosu na prethodni kvartal, odnosno za 3,5% u odnosu na isti period prethodne godine. Time je zapravo nastavljen negativan trend u proteklih osam godina započet izbijanjem velike ekonomske krize u 2009. godini. Do pada je došlo u domenu niskogradnje koja bilježi negativnu realnu stopu od 7,2%, dok istovremeno visokogradnja bilježi rast od 2,1%. Smanjenje niskogradnje je primarno posljedica sve nižih javnih radova uglavnom uslijed sve većeg tereta otplate javnog vanjskog duga, te nemogućnosti vlasti da udovolje zahtjevima međunarodnih finansijskih institucija u cilju pribavljanja novih kredita. Zapravo, ovakva situacija je prisutna u posljednje dvije godine kada niskogradnja bilježi konstantan pad. Porast visokogradnje i porast uvoza kapitalnih dobara ukazuju na mogući rast privatnih investicija. Ipak, porast visokogradnje je pomalo iznenađujući obzirom na naglo smanjenje u stanogradnji koja čini njen značajan udio. Naime, u prvom tromjesečju je zabilježen nagli pad broja i površine završenih stanova od 42 i 37% (g/g) koji je je teško mogao biti nadoknađen porastom broja nedovršenih stanova od 8,7%. Situaciju je zasigurno otežalo pomenuto smanjenje stanja stambenih kredita za stanovništvo na kraju marta 2017. u odnosu na isti period prethodne godine. Ipak, određenu dozu optimizma donosi povećanje izdatih dozvola za građenje od 16,1% u visokogradnji, te 16,9% niskogradnji u prvom tromjesečju 2017. godine.

Maloprodaja

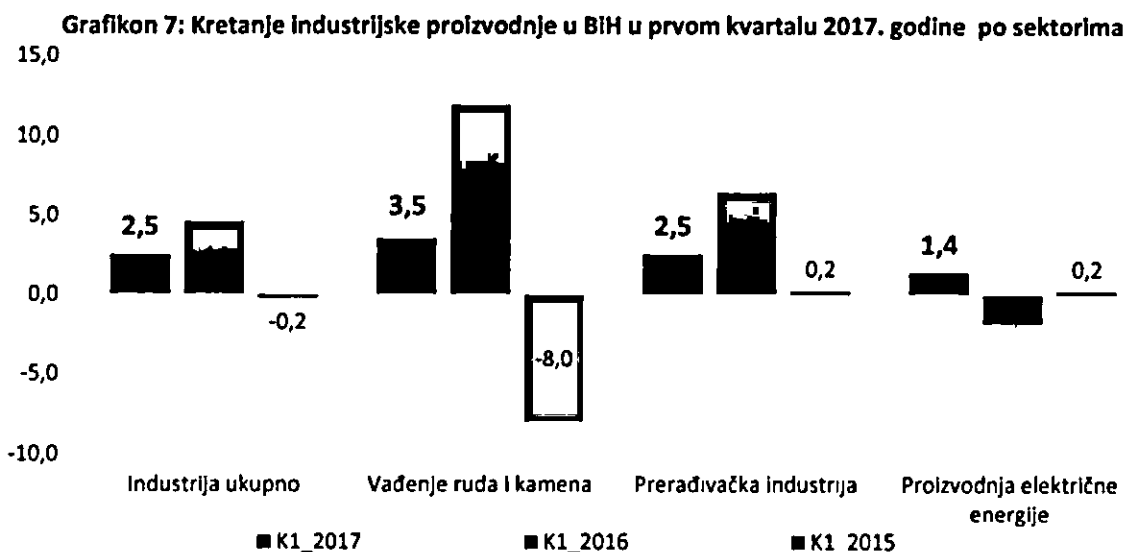
Promet maloprodaje je, prema podacima BHAS, u prvom tromjesečju realno porastao za 6,1% u odnosu na isti period 2016. godine. Ovo je rezultat godišnjeg povećanja prometa u domenu motornih goriva i maziva od 7,8% i ostale trgovine na malo od 5,6%. U isto vrijeme, promet je porastao i u odnosu na prethodni kvartal za 1,9% pri čemu je najveći kvartalni rast od 5,3% ostvaren u domenu motornih goriva i maziva. Ovim je nastavljen izuzetno snažan rast maloprodaje od početka vremenske serije koju objavljuje BHAS sa godišnjim stopama od preko 5% godišnje. Izuzetak je naravno bila 2009 godina u kojoj je došlo do recesije cijele ekonomije, te skromniji rast od približno 2% u 2012. i 2014. godini. Ipak, zanimljivo je da je prema zvaničnoj statistici, promet maloprodaje u 2016. godini bio za skoro 60% veći u odnosu na 2009., odnosno skoro udvostručen u odnosu na 2006. godinu. Ovo je zaista teško objasniti, ali i povjerovati obzirom da nije u skladu sa drugim pokazateljima poput PDV prihoda, kredita, plata, zaposlenosti i sl. Čini se da bi se značajan dio objašnjenja tako visokog rasta mogao takođe tražiti i u kvalitetu statističkog uzorka i njegovom obuhvatu prilikom izrade citiranih podataka.

Industrijska proizvodnja u Bosni i Hercegovini

U prvom kvartalu 2017. godine u Bosni i Hercegovini je nastavljan trend rasta ukupne ekonomske aktivnosti iz prethodne godine. U skladu stim, došlo je i do povećanja fizičkog obima industrijska proizvodnje od 2,5% u odnosu na isti period prethodne godine.¹ Ovo povećanje proizvodnje bilo je praćeno i povećanjem broja zaposlenih u okviru bh. industrije.

Posmatrano po sektorima vidljivo je da su svi sektori pozitivno doprinosili rastu. Ipak imajući u vidu zastupljenost pojedinačnih sektora, u okviru industrije može se konstatovati da je najznačajniji doprinos ostvaren u okviru prerađivačke industrije koja je u odnosu na prvi kvartal prethodne godine uvećana za 2,5%. Pozitivan doprinos rastu ostvaren je i u okviru sektora rudarstvo i proizvodnja električne energije gdje su ostvarene stope rasta od 3,6% odnosno 1,4% u odnosu na isti period prethodne godine.

Grafičko poređenje kretanja industrijske proizvodnje u prvom kvartalu ove godine sa istim periodom prethodne godine prikazan je u nastavku:

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

Prerađivačka industrija

Sektorski posmatrano prerađivačka industrija ima najvišu zastupljenost u okviru bh. industrije, dok je proizvodnja u okviru iste uglavnom namjenjena izvozu. Tako je i povećanje proizvodnje u okviru prerađivačke industrije ostvareno usljed višeg nivoa ekonomske aktivnosti na glavnim izvoznim tržištima. Prema podacima Eurostata u prvom kvartalu 2017. godine došlo je do povećanja BDP-a od 2,1%, dok je ekonomski rast u zemljama regiona znatno viši u odnosu na prethodnu godinu.²

Pored povećanja BDP-a, tokom posmatranog perioda došlo je do povećanja i ostalih kratkoročnih indikatora kao što su prerađivačka industrija, robna razmjena i zaposlenost. Ovo jačanje izvozne tražnje

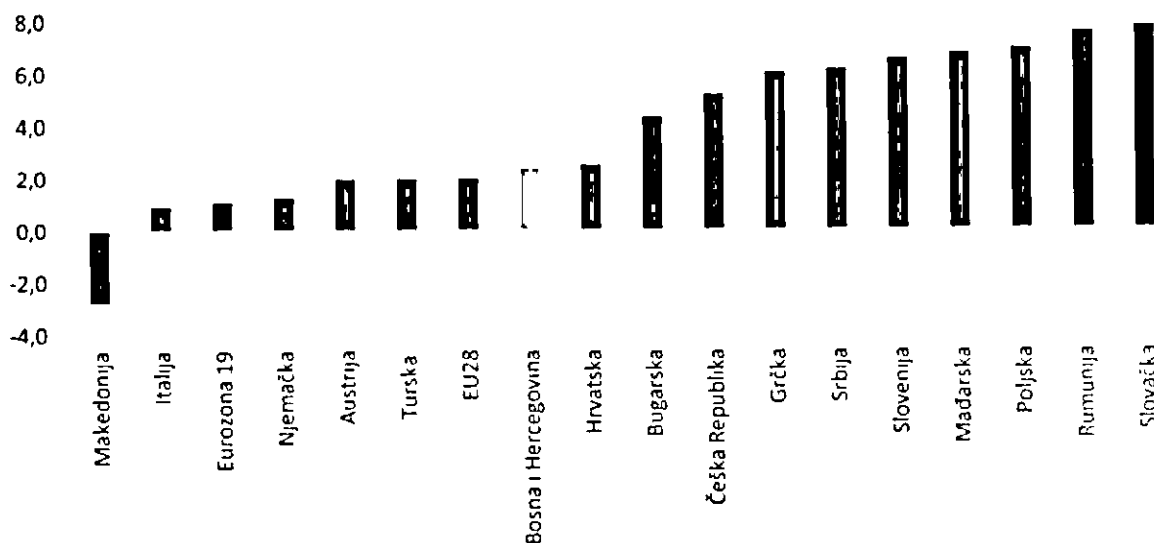
¹ Agencija za statistiku BiH, Saopštenje, „Indeks obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini za mart 2017. godine“, 26.04.2017. godine

² Posmatrano po zemljama u prvom kvartalu stope rasta BDP-a su iznosile: Njemačka 1,7%, Italija 1,2%, Slovenija 5%, Srbija 1,2%, Hrvatska 3,4%.

rezultiralo kvartalnim povećanjem proizvodnje u prerađivačkoj industriji od 2,5% u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano po granama značajnija povećanja proizvodnje a samim time i najznačajniji doprinos rastu ostvaren je u okviru proizvodnje hemikalija i hemijskih proizvoda 24%, gotovih metalnih proizvoda 13,7%, električne opreme (kablova) 20,6%, te u okviru mašinskih uređaja i tekstila gdje su ostvarena registrovana povećanja iznosila preko 10%.

S druge strane, izostao je doprinos nekih tradicionalno veoma važnih grana za bh. industriju. Tako su u periodu januar-mart 2017. godine smanjenja proizvodnje registrirana u okviru proizvodnje namještaja od preko 30%, zatim građevinskog materijala 18% i baznih metala od 3,7% u odnosu na isti period prethodne godine. Komparativni prikaz kretanja proizvodnje u bh. prerađivačkoj industriji sa određenim zemljama iz EU i regiona tokom K1 2017. godine prikazan je na grafikonu ispod:

Grafikon 8: Komparativni prikaz kretanja proizvodnje u prerađivačkoj industriji po zemljama u K1 2017. godine

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

Energetski sektor

U periodu januar-mart 2017. godine energetski sektor je također pozitivno doprinosi ukupnom povećanju industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini. U okviru rudnika došlo je do povećanja ukupne proizvodnje od 3,6% u odnosu na isti period prethodne godine. Ovo povećanje ponajviše je posljedica povećanja proizvodnje u rudnicima uglja i metala od 4,3% odnosno 6,9%.

Pored rudnika, došlo je i do povećanja proizvodnje električne energije. Međutim, doprinos sektora za proizvodnju električne energije je bio dosta skromniji usljed stagnacije u proizvodnje u odnosu na isti period prethodne godine. Naime, prema podacima BHAS-a za mart ³2017. godine ukupna proizvodnja električne energije u BiH tokom prvog kvartala je iznosila 4349 GWh što predstavlja povećanje od 0,7% u odnosu na isti period prethodne godine.

Posmatra li se struktura proizvodnje vidljivo je da povećanje proizvodnje ostvareno preventveno zahvaljujući povećanju proizvodnje u okviru termoelektrana gdje je rast proizvodnje iznosio 19,5%, dok je proizvodnja u hidroelektranama u toku prvog kvartala 2017. godine smanjena za preko 30%. S druge strane, potrošnja je nastavila trend rasta dok je posmatrano u fizičkim jedinicama došlo do smanjenja

³ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Statistika energije "Kratkoročni pokazatelji energetske statistike, mart 2017", 15.06.2017. godine

uvoza i izvoza električne energije. Tako je tokom prvog kvartala ukupni izvoz električne energije iznosio je 1338 GWh što predstavlja smanjenje od oko 25%, dok je ukupni uvoz el. energije iznosio 708 GWh što je manje za 15% u odnosu na isti period prethodne godine. Ovdje je veoma važno istaći da se radi od pokazateljima u fizičkim jedinicama, dok su pokazatelji iz vanjskotrgovinske razmjene električne energije u potpunosti drugačiji zbog cjenovnog efekta.⁴

Tržište rada u BiH

- *Nastavljen rast broja zaposlenih lica – stopa nezaposlenosti smanjena.*
- *Realni rast prosječne plate i penzije u BiH sporiji u odnosu na nominalni rast zbog inflacije.*

Zaposlenost

Prosječan broj zaposlenih lica u BiH u K1 2017. godine iznosio je 749,2⁵ hiljada, uz znatno bržu stopu rasta od 4,5% u poređenju sa istim periodom prethodne godine. Iako u periodu izrade Ekonomskih trendova nije objavljen podatak o broju zaposlenih lica u RS⁶, na osnovu podataka za BiH i FBiH može se pretpostaviti da je i u RS broj zaposlenih lica uvećan. U FBiH broj zaposlenih lica u posmatranom kvartalu je veći za 2,3% g/g i iznosi 461,6 hiljada.

Pozitivna dešavanja u oblasti industrijske proizvodnje ali i trgovine najviše su podstakla rast broja zaposlenih u kojima je ujedno i najviše zaposlenih lica u BiH. Rast obima proizvodnje u prerađivačkoj industriji uticao je da broj zaposlenih lica u pomenutoj djelatnosti bude uvećan (5,9% g/g). Istovremeno, pozitivna dešavanja u vanjskotrgovinskoj razmjeni kao i domaća tražnja doprinijeli su povećanju broja zaposlenih području djelatnosti trgovine na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala (5,8%). Iako je najveća stopa rasta broja zaposlenih lica u K1 2017. godine u području ostalih uslužnih djelatnosti (40,6% g/g) doprinos ukupnom rastu broja zaposlenih bio je nešto manji u poređenju sa prethodno pomenutom djelatnostima (grafikon ispod) zbog manjeg udjela.⁷

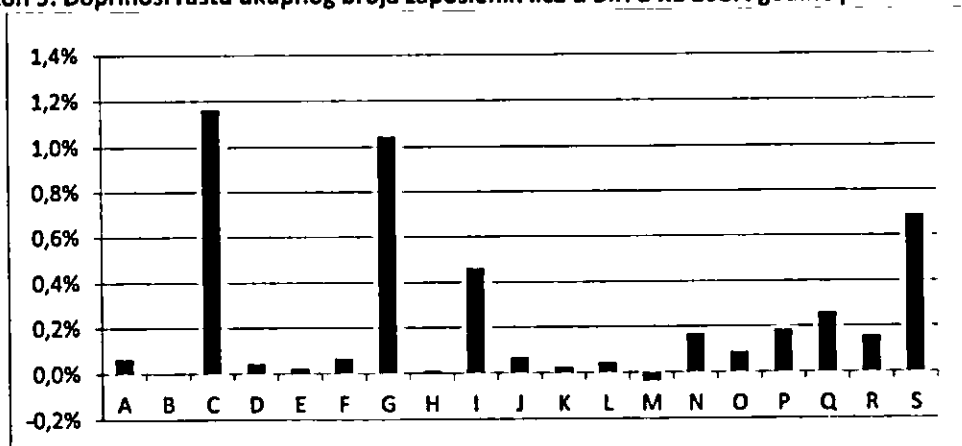
⁴ U nedostatku adekvatnih deflatora za električnu energiju, a kako bi se ukazalo na cjenovna kretanja električne energije dovoljno je istaći da je prema podacima berze električne energije u Leipzigu-(KWK Index) u K1- 2017. godine došlo do rasta cijena od 64,2% u odnosu na isti period prethodne godine.

⁵ Privremeni podatak. Izvor: BHAS.

⁶ U RS podatak o broju zaposlenih lica se objavljuje dva puta godišnje u martu i septembru.

⁷ Do visoke stope rasta došlo jer se broj izvještajnih jedinica u području S (ostale uslužne djelatnosti) KDBiH 2010 povećao (uključene izvještajne jedinice koje imaju 10 i više zaposlenih). Izvor: BHAS.

Grafikon 9: Doprinosi rastu ukupnog broja zaposlenih lica u BiH u K1 2017. godine prema KD⁸ (u p.p.)

Izvor: BHAS, DEP kalkulacije

Nezaposlenost

Prosječan broj registrovanih nezaposlenih lica nastavio se smanjivati u K1 2017. godine po dvostruko bržoj stopi u poređenju sa istim periodom prethodne godine (-5,2%) i iznosio je 507,7 hiljada. Uz povećanje broja zaposlenih lica i administrativna stopa nezaposlenosti u BiH je smanjena i iznosi 40,4%⁹, što je najniža stopa nezaposlenosti u posljednjih 10 godina. Broj registrovanih nezaposlenih lica smanjen je u oba bh. entiteta (FBiH -4,5%, RS -7,6%).¹⁰ Na evidencija zavoda za zapošljavanje najveći broj brisanih sa evidencije je među KV, NKV i SSS licima, a više od polovine zbog zapošljavanja.

Plate

Prosječna neto plata u BiH u K1 2017. godine uvećana je za 1,5% g/g, i iznosi 846 KM. Rast neto plate podstaknut je uvećanjem prosječne neto plate u FBiH (2,2% g/g), dok je u RS prosječna neto plata u posmatranom kvartalu minorno smanjena za 0,1% u odnosu na isti kvartal prethodne godine.¹¹ Realni rast plata kako na bh. nivou tako i na nivou entiteta bio je niži zbog rasta cijena (inflacija).

Neto plate u BiH su nominalno uvećane u gotovo svim područjima djelatnosti. Najbrži rast neto plate u K1 2017. godine bio je u područjima stručne, naučne i tehničke djelatnosti (11,1% g/g) i djelatnosti poslovanja nekretninama (6,4% g/g). Međutim, nešto bitniji uticaj na kretanje prosječne neto plate imale su djelatnosti trgovine i industrije koje zapošljavaju preko 40% lica u BiH (detaljnije o dešavanjima u navedenim sektorima u poglavljima industrijska proizvodnja i trgovina). U području djelatnosti trgovine na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala neto plata je uvećana za 4,7% g/g, a u području djelatnosti prerađivačke industrije 4,2% g/g. Kao i prethodnu godinu, rast neto

⁸ 8 Klasifikacija djelatnosti: A - Poljoprivreda, lov i šumarstvo, B - Vađenje ruda i kamena, C - Prerađivačka industrija, D - Proizv. i snadbijev. el. energijom, gasom, parom i klimatizacija, E - Snadbijevanje vodom, uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša, F - Građevinarstvo, G - Trgovina na veliko i malo, popravak motor. vozila i motocikala, H - Prevoz i skladištenje, I - Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo), J - Informacije i komunikacije, K - Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja, L - Poslovanje nekretninama, M - Stručne, naučne i tehničke djelatnosti, N - Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, O - Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje, P - Obrazovanje, Q - Djelatnost zdravstvene i socijalne zaštite, R - Umjetnost, zabava i rekreacija, S - Ostale uslužne djelatnosti.

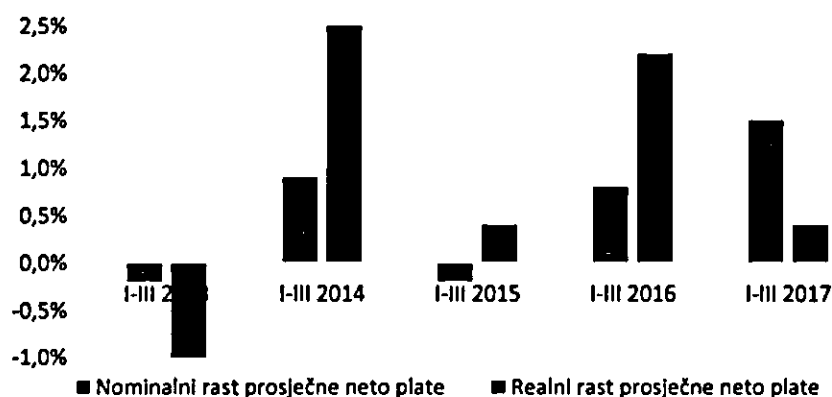
⁹ Anketna stopa nezaposlenosti u 2017. godini u periodu izrade Ekonomskih trendova nije bila objavljena.

¹⁰ Prosječan broj nezaposlenih lica u FBiH iznosio je 370,1 hiljada, a u RS 125,7 hiljada.

¹¹ Prosječna neto plata u FBiH u K1 2017. godine iznosila je 853 KM, a u RS 830 RS KM.

plata u područjima djelatnosti¹² javne uprave, zdravstva i obrazovanja bio je sporiji i u prosjeku iznosi 0,8% g/g.

Grafikon 10: Stope rasta prosječne neto plate u BiH, poređenje sa istim periodom prethodne godine

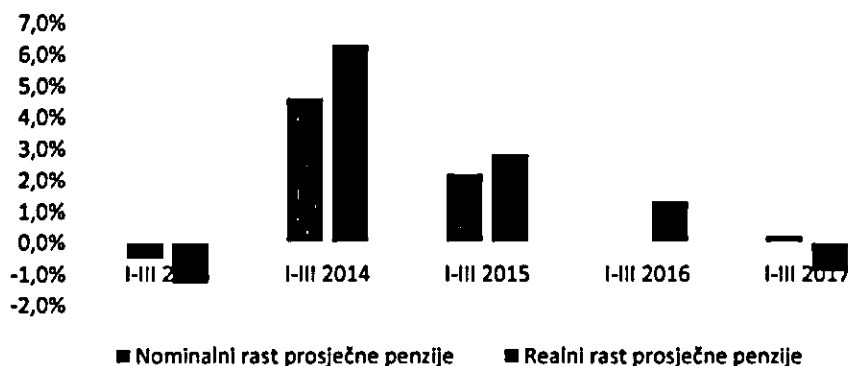

Izvor: BHAS

Penzije

Kao i prethodne godine prosječan broj penzionera u K1 2017. godine nastavio se uvećavati (1,7% g/g) i iznosi 659,1 hiljada, ali je intenzitet rasta nešto sporiji u odnosu na prethodnu godinu. Ipak, u posmatranom kvartalu nije bilo značajnijih promjena prosječne penzije koja je iznosila 361¹³ KM. Nominalni rast prosječne penzije iznosio je 0,2% u odnosu na isti kvartal 2016. godine iznosio, dok je realno prosječna penzija smanjena (-0,9%) uzimajući u obzir inflaciju. Sličan realni rast imale su i entitetske prosječne penzije, s tim da je u FBiH nominalni rast bio 0,4% g/g, dok je u RS bio -0,2%. Prosječna penzija u FBiH iznosila je 372 KM, a u RS 342 KM.¹⁴

Grafikon 11: Stope rasta prosječne penzije u BiH, poređenje sa istim periodom prethodne godine

Izvor: entitetski penzioni fondovi, DEP kalkulacije za BiH

¹² Područja djelatnosti O - javna uprava i odbrana, obaveznog socijalnog osiguranja, P - obrazovanja, Q - djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne pomoći. Prosječna neto plata u ostalim područjima djelatnosti (A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K, L, M, N, R, S) uvećana je u prosjeku za 2,8% g/g u K1 2017. godine.

¹³ Prosječna penzija u BiH je izračunata na osnovu prosječnih mjesečnih penzija ponderisanih udjelom ukupnog boja penzionera u svakom od bh. entiteta u ukupnom broju penzionera.

¹⁴ Entitetske prosječne penzije se odnose na sve isplaćene penzije bez obzira na mjesto prebivališta penzionera.

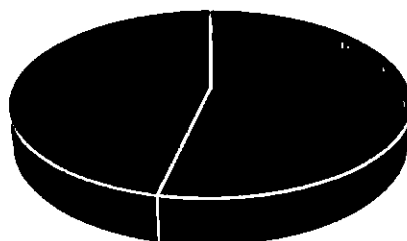
Najniža penzija u FBiH iznosi 326,2 KM (odnosi se na 20. godina radnog staža), a u RS 174,4 KM (penzijski staž do 15. godina).

II JAVNE FINANSIJE

- *Prihodi od direktnih i indirektnih poreza su zabilježili povećanje tokom K1 2016. godine*
- *Prema preliminarnim podacima ukupan javni dug BiH u prvom tromjesečju je veći za 2,9% g/g.*

U prvom tromjesečju tekuće godine, na nivou BiH je prikupljeno oko 3,3 milijarde KM javnih prihoda, što je više za oko 8,0% nego u istom periodu prethodne godine.

Grafikon 12: Udio prihoda od Indirektnih i direktnih poreza, doprinosa i drugih prihoda

■ Direktni porezi, doprinosi i dr. ■ Indirektni porezi

Izvor: UIO BiH, Entitetske poreske uprave

Indirektni porezi

Tokom prva tri mjeseca posmatrane godine, UIO BiH je ukupno prikupila oko 1,5 milijardu KM bruto prihoda. Kao što se može vidjeti iz donje tabele, u posmatranom periodu povrati sa JR UIO bilježe znatnije povećanje, nego što je to bio slučaj u ranijim godinama. Navedeno povećanje povrata uticalo je da prikupljeni neto prihodi imaju skromniji rast tokom prvog tromjesečja 2017. godine.

Prikupljeni neto prihodi na kraju posmatranog perioda su iznosili oko 1,2 milijardu KM, što je za svega 0,6% više nego u istom periodu prethodne godine. Najveći doprinos rastu neto prihoda dali su neto prihodi od PDV-a (1,4 p.p.).

Takođe, pozitivan doprinos dali su i prihodi od carina (0,5 p.p), putarina (0,2 p.p.), dok su negativan doprinos imali prihodi od akciza (0,9 p.p.) i neusklađeni prihodi (0,6 p.p.).

Tabela 1: Naplata indirektnih poreza rast u %

	2017.	K1 2015.	K1 2016.	K1 2017.	2017.		
	strukt.				jan	feb	mar
Bruto prihodi - prikupljeno	100,0	3,4	3,3	3,5	1,6	2,8	5,9
Povrati	19,0	5,0	-4,0	17,5	17,6	21,4	13,8
Neto prihodi - prikupljeno	81,0	3,1	5,0	0,6	-1,7	-0,8	4,3
<i>PDV</i>	51,1	-2,3	6,2	2,3	0,3	1,0	2,9
<i>Carine</i>	4,0	11,3	-3,9	10,4	0,9	0,1	0,4
<i>Akcize</i>	20,5	10,1	5,2	-3,4	-2,1	-1,7	1,0
<i>Putarine</i>	5,0	5,9	10,7	4,2	1,1	-0,4	0,1
<i>Ostali prihodi</i>	0,3	9,3	3,4	-1,6	0,0	0,0	0,0
<i>Neusklađeni prihodi</i>	0,2	423,2	-42,8	-70,8	-1,9	0,2	0,0

Izvor: UIO BiH

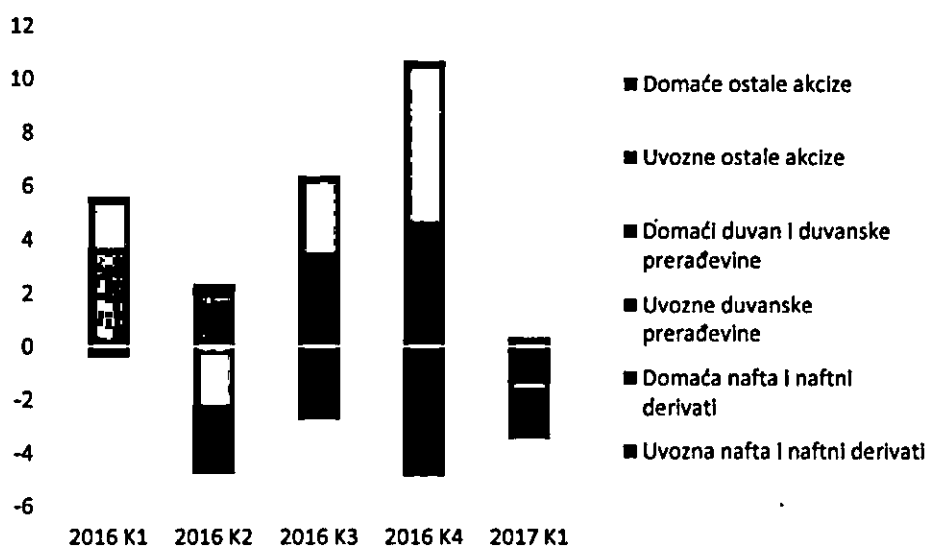
Po osnovu *PDV-a*, u posmatranom periodu, je prikupljeno oko 789 miliona KM neto prihoda, što je za svega 2,3% više nego u istom periodu prethodne godine. U istom periodu, a prema poreskim prijavama, ukupno naplaćeni prihodi od PDV-a su iznosili oko 741 milion KM (3,0% g/g više). Prihodi naplaćeni po ovom osnovu, prilikom uvoza roba su činili 86,1% ukupnih prihoda po prijavama. Ostvarili su rast od 12,3% g/g, što odgovara i stopi uvoza roba u istom periodu.

Prihodi od PDV-a iz domaćeg prometa roba i usluga su bili umanjeni za 32,4% g/g.

Neto prihodi od *akciza* za prva tri mjeseca 2017. godine su iznosili oko 316 miliona KM, što je 3,4% g/g. Jedna od posljedica smanjenja prihoda od akciza jeste primjena Odluke o otvrđivanju posebne i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2017. godinu, kao nastavak harmonizacije akcizne politike sa EU.¹⁵

Negativan doprinos na smanjenje prihoda od akciza dali su prihodi od domaćih akciza (duvan i duvanske prerađevine, nafta i naftne prerađevine), dok su prihodi od uvoznih akciza imali neutralan efekat (0,0 p.p.).

Grafikon 13: Struktura rasta prihoda od akciza u procentnim poenima

Izvor: UIO BiH

Prikupljeni neto prihodi po osnovu *carina* su povećani za 10,4% g/g, čime su dostigli nivo od oko 61 milion KM. Prihodi od *putarina*, u istom periodu, su iznosili oko 77 miliona KM, i veći su za 4,2% g/g.

¹⁵ "Službeni glasnik BiH", broj 84/16. Odlukom je definisano da se od 01.01.2017. godine, na cigarete i duvan za pušenje plaća sljedeća akciza i to :

1. akciza na cigarete - minimalna akciza (proporcionalna+posebna) iznosi 2,42 KM za pakovanje cigareta od 20 komada:

- proporcionalna akciza po stopi od 42% na osnovicu utvrđenu u skladu sa članom 15. stav (1) tačka b) Zakona o akcizama u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 49/09, 49/14 i 60/14) i
- posebna akciza u iznosu od 67,50 KM za 1.000 komada, odnosno 1,35 KM za pakovanje od 20 komada.

2. akciza na duvan za pušenje u iznosu od 96,80 KM po kilogramu.

Tabela 2: Raspodjela prihoda od indirektnih poreza rast u %

	K1 2015.	K1 2016.	K1 2017.	2017.		
				Jan	feb	mar
<i>Raspoloživo za raspodjelu</i>	3,9	3,0	4,1	4,3	2,4	5,4
<i>Minimalne rezerve</i>	4,5	-3,8	17,3	14,5	21,4	16,3
<i>Budžeti</i>	3,8	4,6	1,4	2,1	-1,4	3,3
<i>Servis vanjskog duga</i>	-10,1	-5,1	41,4	67,3	34,9	33,7
<i>FBiH</i>	-10,2	-5,2	44,2	68,6	42,1	35,1
<i>RS</i>	-10,1	-5,7	36,3	65,2	26,7	28,6
<i>BD</i>	87,3	855,7	69,6	9,1	-89,4	419,0
<i>Budžeti nakon servisiranja vanjskog duga</i>	5,8	5,7	-3,0	-2,8	-4,2	-2,0
<i>Institucije BiH</i>	0,0	2,4	0,8	5,8	-4,0	0,8
<i>FBiH</i>	9,1	4,7	-3,5	-3,4	-4,8	-2,2
<i>RS</i>	3,6	10,3	-4,9	-7,4	-3,9	-3,6
<i>BD</i>	4,4	3,6	0,5	1,2	1,7	-1,3

Izvor: UIO BiH

Sredstva za raspodjelu korisnicima na kraju posmatranog perioda su viša za 4,1% g/g i veća su od ostvarenih neto prihoda za isti period. Nakon izdvajanja sredstava za minimalne rezerve (povrati sa JR UIO), koji su značajno ubrzali svoj rast, kao što je već spomenuto ranije, izdvojena sredstva za finansiranje budžeta krajnjih korisnika su viša za svega 1,4% g/g. Krajnjim korisnicima je na raspolaganju bilo oko 1,2 milijardi KM. Od tog iznosa, 172 miliona KM (ili 41,4% g/g) je bilo izdvojeno za servisiranje vanjskog duga, dok je kod preostalog dijela doznačenih sredstava prisutno smanjenje od 3% g/g.

Direktni porezi i doprinosi

Tokom prva tri mjeseca, rast prikupljenih prihoda u entiteskim poreskim upravama je bio ujednačen, što je rezultiralo da posmatrani prihodi, na BiH nivou iznose oko 1,7 milijardu KM, odnosno više za oko 12,8% g/g. Detaljniji pregled pojedinih kategorija prihoda dat je u tabeli ispod.

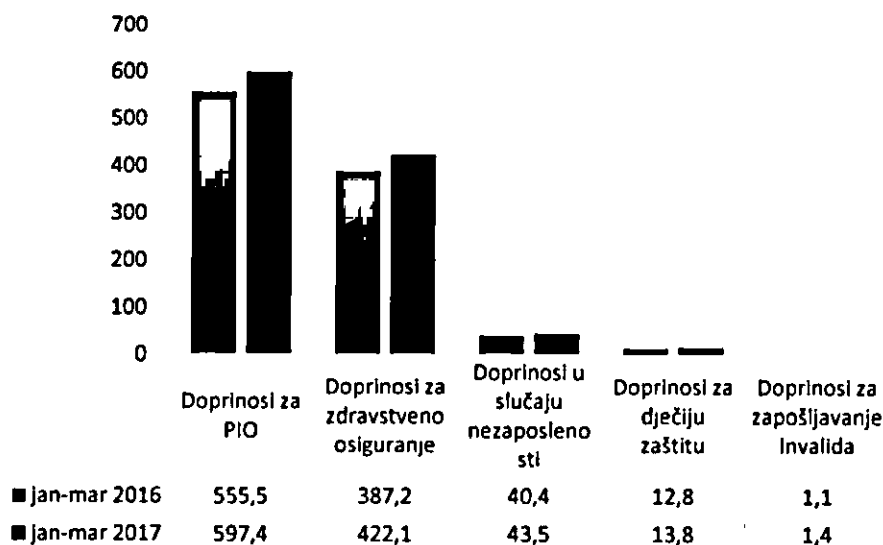
Tabela 3: Prihodi od direktnih poreza, doprinosa, taksi, naknada i sl.

Naziv prihoda	FBiH Jan-mar			RS Jan-mar			BiH Jan-mar		
	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %
	2016	2017		2016	2017		2016	2017	
Direktni porezi	196,3	234,2	19,3	124,9	136,9	9,6	321,2	371,1	15,5
Porez na dohodak	86,7	96,7	11,5	50,7	55,9	10,3	137,4	152,6	11,0
Porez na dobit	61,7	89,8	45,5	68,4	75,1	9,7	130,2	164,9	26,7
Porezi građana	47,5	47,3	-0,4	5,8	6,0	3,0	53,2	53,2	0,0
Ostali porezi	0,4	0,4	7,3	0,0	0,0	0,0	0,4	0,4	7,3
Takse, kazne i naknade	153,1	190,8	24,6	79,2	108,4	36,9	232,3	299,2	28,8
Doprinosi	691,5	749,3	8,4	305,4	228,8	7,7	996,9	1.078,2	8,2
PIO	383,8	413,8	7,8	171,6	183,5	6,9	555,5	597,4	7,5
Zdravstvo	276,0	301,4	9,2	111,2	120,7	8,6	387,2	422,1	9,0
Nezaposleni	31,7	34,1	7,7	8,7	9,4	7,6	40,4	43,5	7,7
Dječija zaštita	0,0	0,0	-	12,8	13,8	7,9	12,8	13,8	7,9
Zapošljavanje invalida	0,0	0,0	-	1,1	1,4	27,9	1,1	1,4	27,9
UKUPNO	1.040,9	1.174,3	12,8	509,5	574,2	12,7	1.550,4	1.748,5	12,8

Izvor: entitetske poreske uprave

Vodeća kategorija prihoda u nadležnosti entitetskih poreskih uprava jesu naplaćeni prihodi po osnovu doprinosa. U posmatranom tromjesečju, po osnovu doprinosa je prikupljeno oko 1,1 milijardu KM prihoda, što je za 8,2% više nego u istom periodu prethodne godine. Kako su se kretale pojedinačne kategorije doprinosa prikazano je na grafikonu ispod.

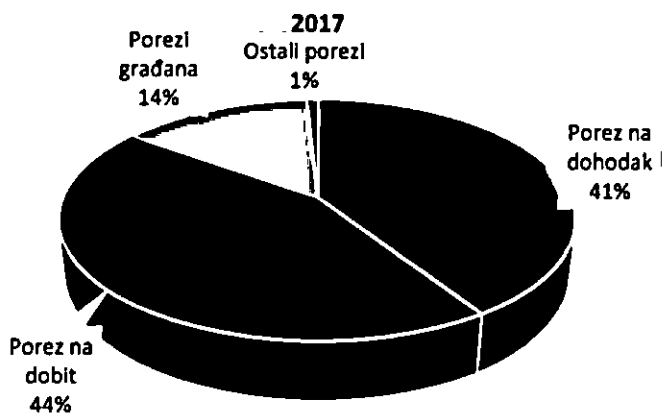
Grafikon 14: Naplaćeni doprinosi u periodu Januar-mart u KM

Izvor: entitetske poreske uprave

Druga kategorija prihoda koju prikupljaju poreske uprave jesu prihodi od direktnih poreza. U posmatranom periodu po ovom osnovu je prikupljeno oko 371 milion KM, što je 15,5% g/g. Tokom prvog tromjesečja 2017. godine došlo je do promjene u strukturi direktnih poreza. Porezi na dobit, prema iznosu naplaćenih sredstava, prešli su na vodeće mjesto. A porezi na dohodak su postali druga kategorija. Udio pojedinačnih direktnih poreza u ukupnim direktnim porezima prikazan je na grafikonu ispod.

Grafikon 15: Struktura direktnih poreza u periodu januar-mart 2017. godine

Izvor: entitetske poreske uprave

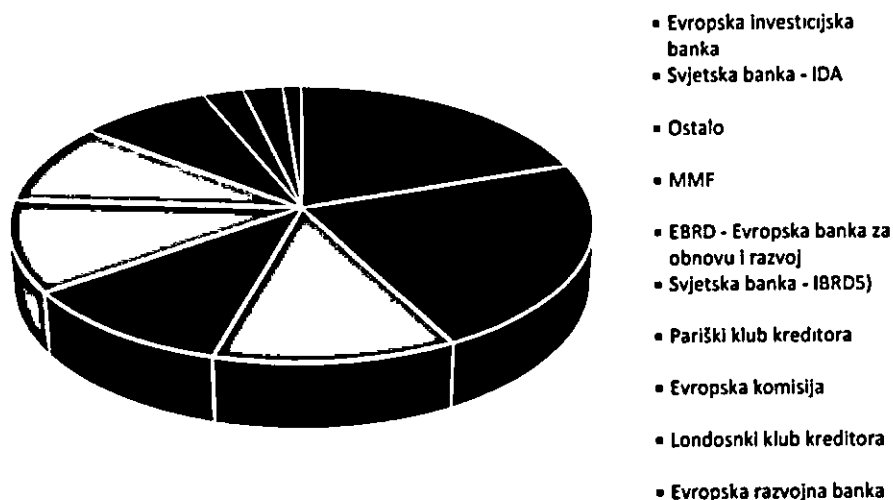
Po osnovu ostalih prihoda, koje prikupljaju poreske uprave (kazne, razne takse i naknade) naplaćeno je oko 300 miliona KM prihoda, što je za 28,8% g/g više. Po ovom osnovu, u posmatranom periodu najviše prihoda je naplaćeno po osnovu naknada i to: naknada za puteve koja se plaća prilikom registracije vozila, naknada za korištenje šuma, naknada za priređivanje igara na sreću.

Javni dug Bosne i Hercegovine

Prema preliminarnim podacima MFT BiH ukupan javni dug u prvom tromjesečju 2017. godine je iznosio oko 12,2 milijarde KM i veći je za svega 2,9% u odnosu na isti period prethodne godine.

Ukupan vanjski dug na kraju prvog tromjesečja je iznosio oko 8,7 milijardi KM, što je za samo 1,4% više nego u istom periodu prethodne godine. Struktura duga prema glavnim kreditorima data je u grafikonu ispod.

Grafikon 16: Udio glavnih kreditora u vanjskom dugu BiH za period Januar-mart 2017. godine

Izvor: Centralna banka BiH

U toku posmatranog perioda, povučeno je za 41,7% manje kreditnih sredstava nego u istom periodu prethodne godine. Odnosno, u toku prva tri mjeseca tekuće godine povučeno je svega 78 miliona KM novih od ukupno odobrenih kreditnih sredstava.

Oba entiteta (koji zajedno čine 69,3% ukupno povučenih kreditnih sredstava) bilježe smanjenje istih. U istom periodu Brčko Distrikt je povuklo značajno više kreditnih sredstava (oko 3 miliona KM) čime je udio BD povećan na 4,4% od ukupno povučenih sredstava.

U toku posmatranog perioda i Institucije BiH su povukle oko 20,5 miliona KM kreditnih sredstava. Ova sredstva se odnose na kredite za finansiranje projekata na državnom nivou: državni zatvor (kredit Razvojne banke Vijeća Evrope - CEB) i projekat stambene obnove (dio kredita Saudijskog fonda za razvoj).

Za prva tri mjeseca tekuće godine, prema kreditorima čija kreditna sredstva nisu iskorištena plaćeno je penala („commitment fee“) u iznosu od oko 352,5 miliona KM i to prema EBRD i KfW.

Prisutno je uvećanje servisiranja obaveza vanjskog javnog duga tokom posmatranog perioda, i to za 43,2% g/g. Za servis vanjskog duga utrošeno je oko 167 miliona KM. Od tog iznosa, na servis glavnice vanjskog duga je potrošeno čak 51,9% više novčanih sredstava nego u istom periodu prethodne godine. Na servisiranje kamata, bankarskih troškova i provizija utrošeno je oko 26 miliona KM (8,7% više).

Unutrašnji dug BiH, a prema podacima MFT BiH je dostigao iznos od oko 3,5 milijarde KM (7,0% g/g). Najveći udio u unutrašnjem dugu ima RS (64,8%), zatim FBiH (35,1%) i BD (0,1%).

Potraživanja opšte vlade BiH, a u svrhu analize unutrašnjeg duga, u posmatranom periodu su veća za 6,3% g/g. Kao i u ranijim izvještajnim periodima, zaduživanje putem kredita kod komercijalnih banaka se smanjuje. Na kraju posmatranog perioda, krediti kod komercijalnih banaka su manji za 6,9% g/g. Posmatrano po entitetima, kod FBiH je povećano zaduživanje kod komercijalnih banaka za 26,6% g/g, i to prvenstveno zbog zaduženja Vlade FBiH i opština u FBiH. Na nivou posmatranog entiteta prisutno je i zaduživanje Fonda PIO kod komercijalnih banaka.

U RS prisutno je bilo smanjenje duga od 21,3% g/g, putem kredita komercijalnih banaka. Sa druge strane, kod oba entiteta je bio uvećano zaduživanje putem hartija od vrijednosti (FBiH od 12,8% g/g, RS 29,5% g/g) što je rezultiralo da ukupna zaduženost BiH u ovom obliku bude veća za 20% g/g. U posmatranom periodu u RS su održane tri aukcije trezorskih zapisa sa rokom dospjeća od 6 do 12 mjeseci i kamatnom stopom od 0,8% do 1%, čime je unutrašnji dug uvećan za oko 49,7 miliona KM.

Takođe, održane su i dvije aukcije obveznica sa rokovima dospjeća od 3, odnosno 5 godina i kamatnim stopama 2,5-2,7%, čime je dug uvećan za 62,4 miliona KM. Tokom istog perioda, u FBiH nije bilo prisutno zaduživanje na ovaj način.

III CIJENE, MONETARNI I FINANSIJSKI SEKTOR

Cijene

- Rast ukupnog nivoa cijena u BiH – inflacija.
- Cijene sirove nafte i hrane na svjetskom tržištu uvećane u odnosu na K1 2016. godine.

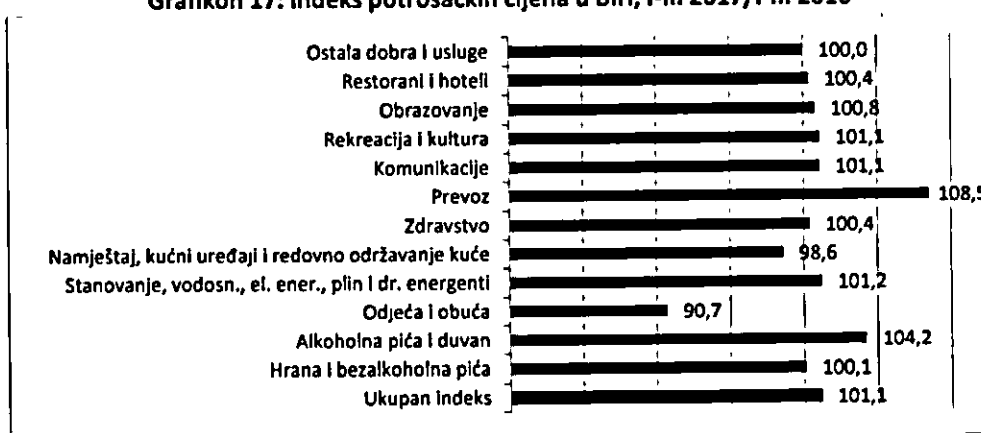
U BiH je nakon višegodišnjeg smanjenja ukupnog nivoa cijena u K1 2017. godine registrovana inflacija. Rast cijena sirove nafte na svjetskom tržištu, uz povećanje cijena hrane najviše su uticali na kretanje cijena. U K1 2017. godine cijena sirove nafte iznosila je u prosjeku 53 \$/barelu, što je za 62% više u poređenju sa istim periodom prethodne godine.¹⁶ Pored toga, cijena hrane na svjetskom tržištu je uvećana za 10% g/g.¹⁷ U BiH je pod uticajem navedenih dešavanja zabilježen rast ukupnog nivoa cijena – inflacija od 1,1% g/g.

Iako je u K1 2017. godine u većini odjeljaka zabilježen rast cijena, najznačajniji doprinos inflaciji bio je u odjeljku prevoza gdje su cijene uvećane za 8,5% g/g kroz cijene goriva i maziva za lična prevozna sredstva. Pored toga, od januara 2017. godine nastvaljeno je usklađivanje politike akciza na duvan i cigarete sa EU legislativom, što je uticalo na povećanje cijena u odjeljku alkoholnih pića i duvana (4,2% g/g).¹⁸ Iako sa nešto manjim doprinosom rastu inflacije, u odjeljku stanovanja, vodosnabdijevanja, el. energije, plina i drugih energenata registrovan je rast cijena od 1,2% g/g. U okviru ovog odjeljka najviše se izdvaja rast cijena električne energije i čvrstih goriva.¹⁹

Iako se cijene u odjeljku hrane i bezalkoholnih pića u K1 2017. godine nisu bitno mijenjale (0,1% g/g), stabilizacija odnosno prestanak smanjenja cijena u ovom odjeljku djelimično je doprinijeo prekidu deflacije, jer posmatrani odjeljak ima najveći udio u CPI indeksu.

Nastavak smanjenja cijena u odjeljku odjeće i obuće (-9,3% g/g) uporio je rast cijena u BiH.

Grafikon 17: Indeks potrošačkih cijena u BiH, I-III 2017/I-III 2016

Izvor: BHAS

¹⁶ Izvor: MMF baza podataka (simple average of three spot prices).

¹⁷ Izvor: MMF baza podataka (food price index).

¹⁸ Povećanje akciza na cigarete i duvan od 01.01.2017. godine. Minimalna akciza za pakovanje cigareta od 20 komada iznosi 2,42 KM, a specifična akciza 1,35 KM za isto pakovanje. Akciza na duvan za pušenje iznosi 96,80 KM po kilogramu. Izvor: Odluka o utvrđivanju specifične i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2017. godinu.

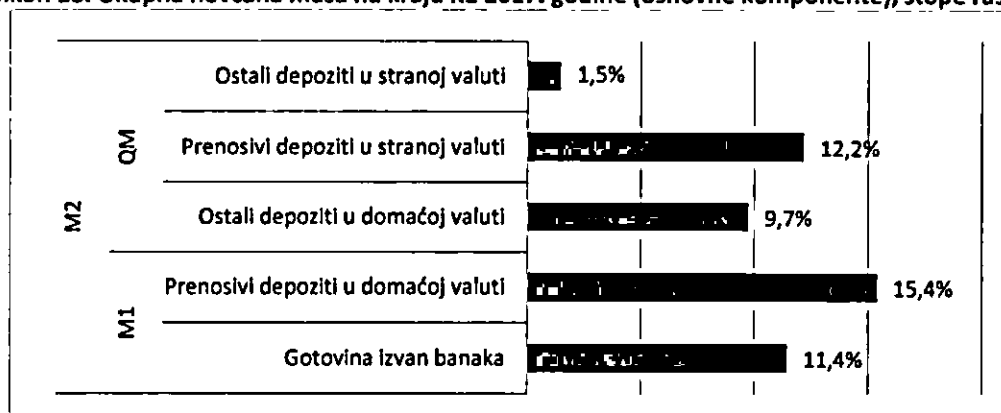
¹⁹ Cijene el. energije i čvrstih goriva su uvećane u P2 2016. godine što se odrazilo na stopu rasta g/g u K1 2017. godine.

Monetarni sektor u BiH

- Uvećana ukupna novčana masa (M2) – prenosivi depoziti u domaćoj valuti najviše doprinijeli rastu M2.
- Bruto devizne rezerve uvećane - depoziti kod nerezidentnih banaka povećali udio u bruto deviznim rezervama.

Ukupna novčana masa (M2) na kraju prvog kvartala 2017. godine uvećana je za 9,3% g/g i iznosi 20,5 mlrd. KM. Sve komponente novčane mase u posmatranom kvartalu su uvećane (poređenje g/g) i doprinijele su povećanju novčane mase. Međutim, kao i prethodne godine, najveći doprinos rastu M2 dali su prenosivi depoziti u domaćoj valuti (4,3 p.p.), a potom gotovina izvan banaka i ostali depoziti u domaćoj valuti. Iako su i prenosivi depoziti u stranoj valuti imali nešto bržu stopu rasta (grafikon ispod), njihov doprinos rastu M2 bio je nešto manji zbog malog udjela.

Grafikon 18: Ukupna novčana masa na kraju K1 2017. godine (osnovne komponente), stope rasta g/g

Izvor: CBBiH

Uporedo sa povećanjem M2 u K1 2017. godine došlo je do povećanja rezervnog novca (M0) i iznosi 8,1 mlrd. KM. Rast M0 od 8,1% g/g najviše je podstaknut uvećanjem gotovine izvan monetarnih vlasti (7,6 p.p.) koja ujedno ima i najveći udio u M0 (50,3%). Zbog povećanja ukupne novčane mase i rezervnog novca novčani multiplikator²⁰ na kraju K1 2017. godine iznosio 2,54.

Prosječna²¹ stopa obavezne rezerve na kraju K1 2017. godine nije se mijenjala i iznosi 10%, a implicitna²² stopa obavezne rezerve iznosi 19,7%. Prosječan saldo računa obaveznih rezervi kod CBBiH u posmatranom kvartalu iznosio je 4,0 mlrd. KM i veći je za 1,3% g/g.

Međutim, veći dio ovog iznosa (50,6%) se odnosi na prosječne obavezne rezerve (koje banke čuvaju na računu kod CBBiH u skladu sa važećim propisima), što nije bio slučaj u K1 2016. godine kada je znatno veći dio pripadao višku iznad obavezne rezerve.²³ Pokrivenost rezervnog novca deviznim rezervama iznosila je 114% čime su ispoštovane odredbe valutnog odbora.

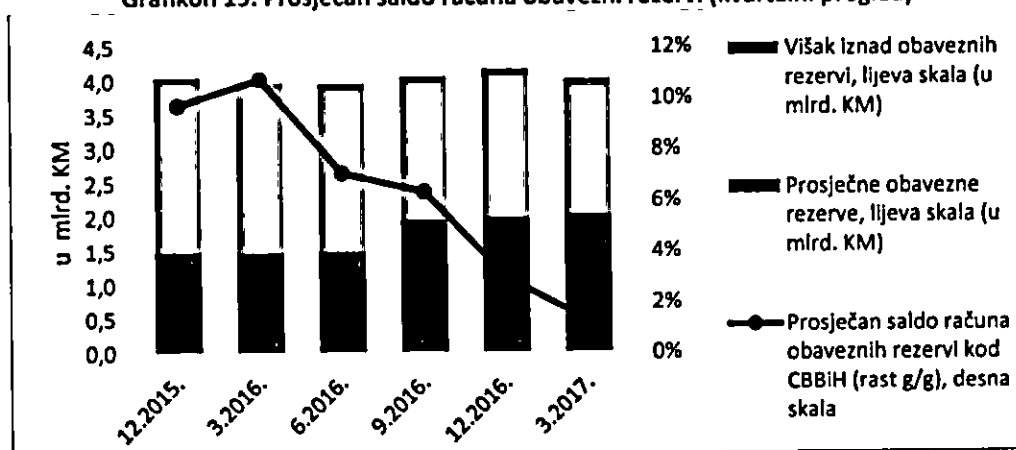
²⁰ M2/M0

²¹ Prosječne obavezne rezerve/ osnova za obračun obavezne rezerve.

²² Prosječan saldo računa obaveznih rezervi kod CBBiH/osnova za obračun obavezne rezerve.

²³ Od 1. jula 2016. godine, nakon stupanja na snagu Odluke Upravnog vijeća CBBiH, a odnosi se na visinu stope obavezne rezerve i naknada na ta sredstva, udio viška iznad obaveznih rezervi se postepeno smanjuje. Detaljnije o Odluci u Ekonomskim trendovima za januar-septembar 2016. godine.

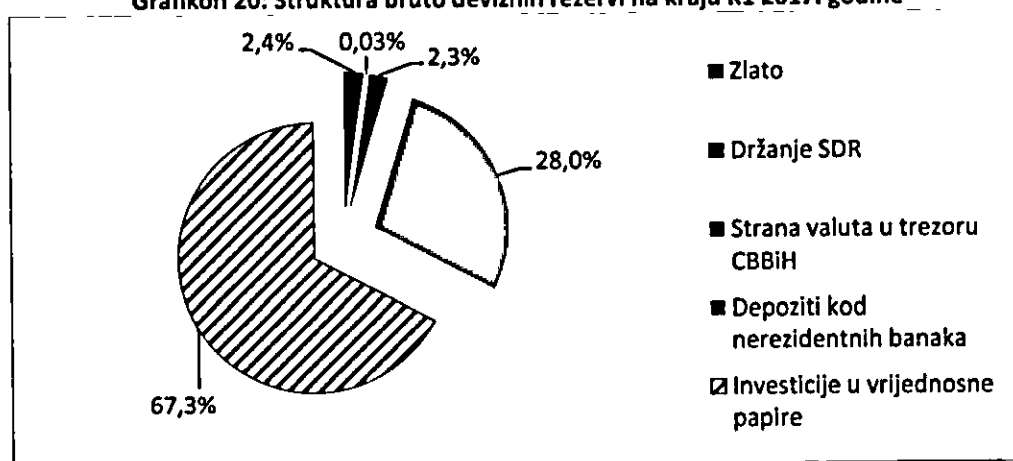
Grafikon 19: Prosječan saldo računa obavezni rezervi (kvartalni pregled)

Izvor: CBBiH

Bruto devizne rezerve na kraju K1 2017. godine dostigle su 9,2 mlrd. KM, i veće su za 7,5% u odnosu na isti kvartal 2016. godine. Rast bruto deviznih rezervi najviše je bio podstaknut povećanjem depozita kod nerezidentnih banaka koje su na taj način povećale svoj udio u bruto deviznim rezervama (sa 13,8% na kraju K1 2016. godine na 28% na kraju K1 2017. godine). S druge strane, na kraju K1 zabilježen je nastavak smanjenja investicija u vrijednosne papire (-12,4% g/g), što je usporilo rast bruto deviznih rezervi. Investicije u vrijednosne papire, iako i dalje imaju najveći udio u bruto deviznim rezervama, znatno su smanjile svoj udio (15,3 p.p.) u odnosu na isti kvartal 2016. godine.

Grafikon 20: Struktura bruto deviznih rezervi na kraju K1 2017. godine

Izvor: CBBiH

Bankarski sektor u BiH

- *bh. bankarski sektor ostvario pozitivan finansijski rezultat veći za 29,9% g/g.*
- *Nastavlja se trend smanjenja učešća nekvalitetnih kredita 11,5%.*

Prema izvještaju agencija za bankarstvo, banke FBiH su ostvarile pozitivan finansijski rezultat uz rast od 7,8% g/g dok su banke u RS ostvarile više nego dupli rast finansijskog rezultata (114%) g/g. Na kraju prvog kvartala 2016. godine finansijski rezultat na BiH tržištu je dostigao ukupnu vrijednost u iznosu od 119,63 mil KM.

Tabela 4: Finansijski rezultat bankarskog sektora za K1 2017. godine u mil.KM

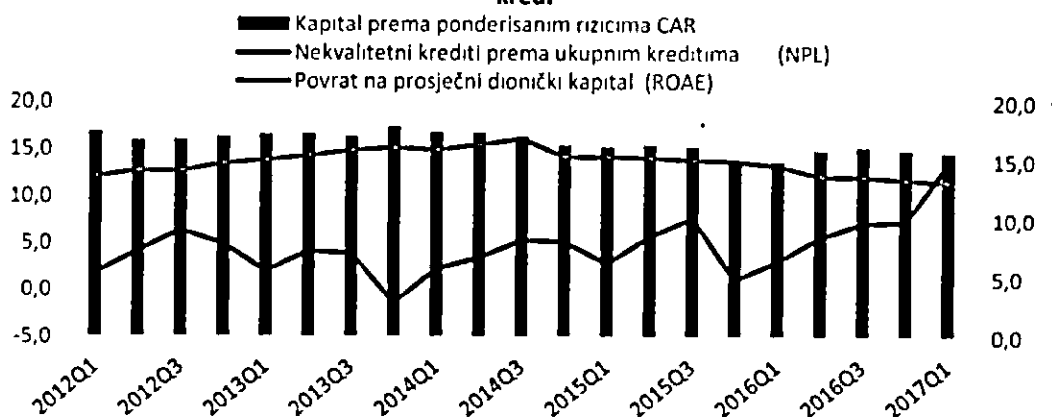
Opis	FBIH	RS	BIH
1. neto dobitak	80,01	41,21	121,22
2. neto gubitak	1,2	0,39	1,59
3. finansijski rezultat (1.-2.)	78,81	40,82	119,63
4. finansijski rezultat u % (g/g)	7,8%	114,5%	29,9%

Izvor: entitetske agencije za bankarstvo

Prema konsolidovanom bilansu komercijalnih banaka²⁴ BiH na kraju K1 2017 ukupna aktiva u bankama ostvarila rast od 6,2% g/g. Posmatrajući kretanje pojedinih dijelova aktive, na rast su najviše uticao rast rezervi (5,6%g/g), inozemnea aktive (19,6% g/g) kao i sva potraživanja izuzev negativne stope rasta potraživanja od nefinansijskih javnih preduzeća i ostalih finansijskih institucija.

Na kraju trećeg mjeseca 2017. godine nije se puno mijenjalo učešće u odnosu na kraj 2016. godine. Učešće potraživanja od nefinansijskog privatnog sektora u ukupnoj aktivi se povećalo za 0,56 p.p. dok je učešće potraživanje generalne vlade se povećalo za 0,42 p.p.

Grafikon 21: Kapital prema ponder. rizicima, povrat na prosječni kapital i nekvali. krediti prema ukupnim kred.

Izvor: CBBiH

Povrat na prosječnu aktivu (ROAA) ima pozitivan trend od sredine prošle godine. Kada je iznosio 0,9% g/g i da bi dostigao na kraju prvog kvartala 2%.

Povrat na prosječan kapital (ROAE) je takođe ima sličan trend i u porastu je od polovine prošle godine kada je iznosio 5,6 % g/g, i na kraju prvog kvartala dostigao vrijednost od čak 13,6 %. Stopa adekvatnosti kapitala (CAR) je iznosila 15,7% i ona neznatno opada od polovine prošle godine kada je iznosila 15,8%.

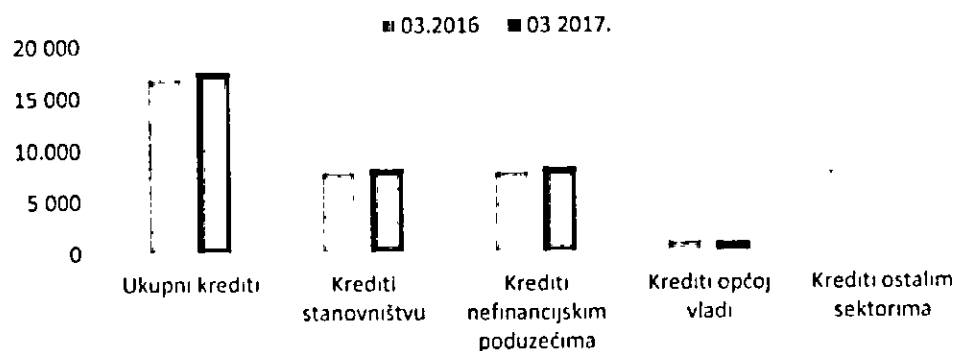
Kredit i depoziti

Ukupni krediti na kraju K1 2017. godine su iznosili 17,58 mlrd. KM stvarivši rast od 3,9% g/g. nastavljajući tako trend rasta koji je počeo u desetom mjesecu prošle godine kada je iznosio 1,7% g/g. Na ovo je najvećim dijelom uticale stope rasta kredita stanovništvu sa 4,6% g/g i stope rasta kredita nefinansijskim preduzećima sa 5,7% g/g dok je u isto vrijeme krediti opštoj vladi imali negativnu stopu rasta 7,1%. Ujedno je učešće kredita plasiranih stanovništvu poraslo za 0,37 p.p. u odnosu isti period

²⁴ Konsolidovana bilansa komercijalnih banaka. Izvor: CBBiH.

prošle godine i sada iznosi 46,57%. U isto vrijeme je učešće kredita plasiranih nefinansijskom sektoru je poraslo za 0,83 p.p. i sada iznosi 47,43%) a učešće kredita opštoj vladi palo pa za 0,69 p.p. (5,7%).

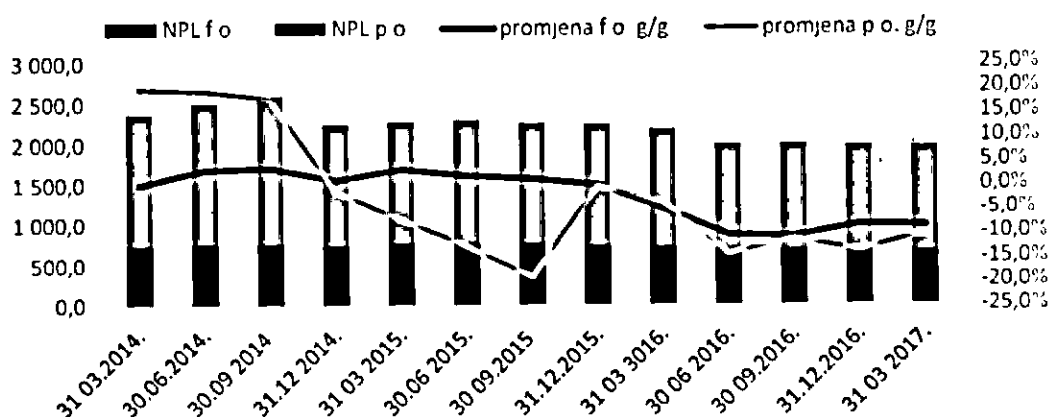
Grafikon 22: Struktura ukupnih kredita u K1 2017. godine (u mil. KM)²⁵

Izvor: CBBiH

Nastavlja se trend smanjenja nekvalitetnih kredita (C-E) plasiranim fizičkim i pravnim osobama. Tako je učešće od 13,2% koliko je iznosilo na kraju K1 2016. godine smanjilo na 11,5% i na kraju K1 2017. godine i iznose 1,97 mlrd. KM²⁶. U strukturi nekvalitetnih kredita, pravne osobe učestvuju sa 65,3%, dok fizičke osobe učestvuju sa 34,7%. U strukturi nekvalitetnih kredita došlo je do promjene u odnosu na isti period prošle godine tj. smanjenja učešća nekvalitetnih kredita fizičkih osoba sa 33,7% na 34,2% dok je učešće pravnih osoba palo sa 66,3% na 65,8%.

Grafikon 23: Nekvalitetni krediti (u mil. KM, nakraju perioda)

Izvor: entitetske agencije za bankarstvo

Nastavlja se trend smanjenja efektivnih kamatnih stopa na kredite u dva najvažnija sektora (preduzeća i stanovništvo). Ukupna efektivna kamatna stopa na stanovništvo je pala na 8,46% sa 9,22%

²⁵ Sektor nefinancijskih poduzeća obuhvata nefinancijska privatna i javna preduzeća. Sektor opšte vlade obuhvata sve nivoe vlada u BiH. Za potrebe izrade ove publikacije kategorija ostali sektori obuhvataju sektor ostalih finansijskih institucija (nebankarskih institucija), sektor neprofitnih organizacija i ostali sektori jer pojedinačno imaju malo učešće u ukupnim kreditima/depozitima.

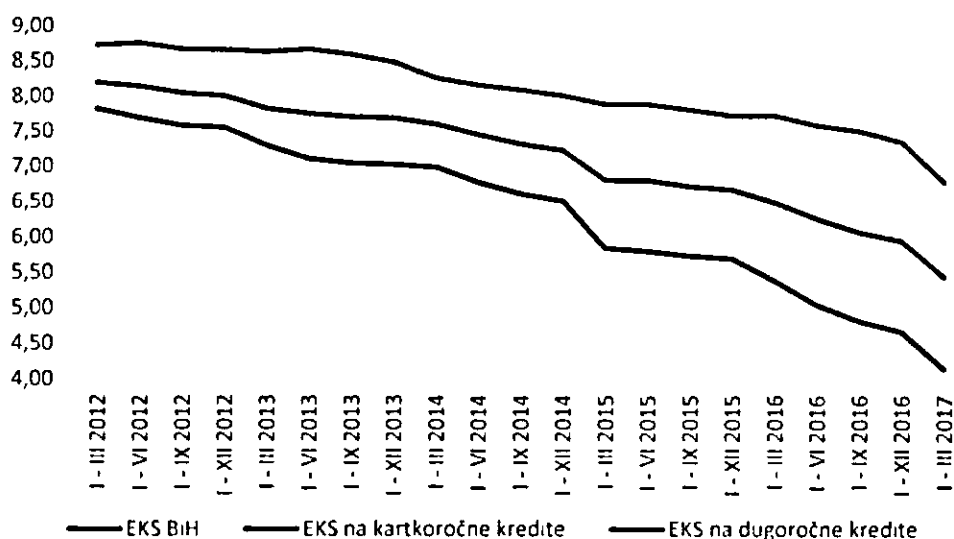
²⁶ Podaci o kvaliteti aktive i kreditnog portfolija dobiveni su od entitetskih agencija za bankarstvo. Nekvalitetni krediti su krediti čije servisiranje kasni više od 90 dana. Obuhvataju kredite u kategoriji C (kašnjenje više od 90 dana), D (>180 dana) i E (>270 dana – nenaplativi krediti). Krediti pravnim osobama odnose se na sektor poljoprivrede (AGR), proizvodnju (IND), građevinarstvo (CON), trgovinu (TRD), ugostiteljstvo (HTR) te ostale sektore uključujući promet, skladištenje i komunikacije (TRC), finansijsko posredovanje (FIN), poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge (RER), javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje (GOV).

koliko je imala u istom periodu prošle godine, dok je kamatna stopa za privredu pala na 4,44% sa 5,46% koliko je iznosila na kraju trećeg mjeseca 2016. godine.

U okviru kredita stanovništvu, ponderirana prosječna EKS na kratkoročne kredite za posmatrani period je iznosila 14,38% i veća je za 0,17 p.p. u odnosu na kraj prvog kvartala 2016. godine. Ponderirana prosječna EKS za stanovništvo na dugoročne kredite iznosila je 8,21% što je manje 0,82 p.p. u odnosu na kraj prvog kvartala 2016. godine.

Kod kredita plasiranih privredi, efektina kamatna stopa (EKS) na kratkoročne kredite je na kraju trećeg mjeseca iznosila 4,04% i manja je u odnosu na kraj trećeg kvartala 2016. godine za 1,21 p.p., dok je za dugoročne kredite iznosila 5,3% i pala je u odnosu na kraj trećeg mjeseca za 0,71 p.p..

Grafikon 24: Kretanje prosječne EKS na kredite

Izvor: entitetske agencije za bankarstvo

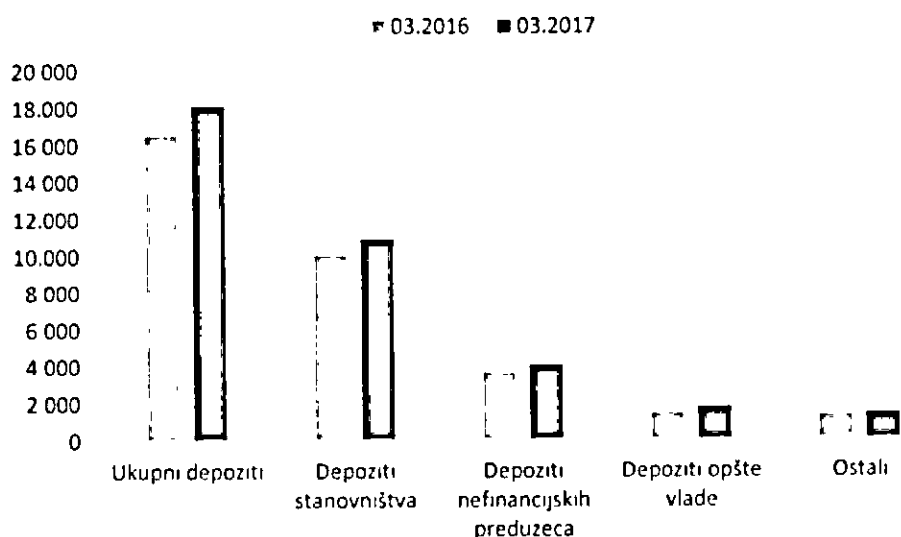
Interesantno je da se nastavlja trend povećanja učešća i kratkoročnih i dugoročnih kredita plasiranih u FBiH u odnosu na RS. Tako je odnos ukupnih kredita u FBiH 83,2% prema RS 16,8% (FBiH 82,5% prema 17,5% na kraju trećeg kvartala 2016. godine).

Ukupni depoziti na kraju prvog kvartala 2017. godine su iznosili 18,19 mlrd KM uz stopu rasta 9,5% g/g. Najznačajniji doprinos rastu su dali rast depozita stanovništva sa stopom 9,49% g/g uz učešće u ukupnim depozitima 60%. Depoziti privrede su rasli sa stopom 9,7% g/g dok su depoziti nefinansijskih preduzeća ostvarili rast od 22,4% g/g²⁷.

U strukturi depozita nastavlja se trend smanjenja učešća stanovništva (sa 60,9% koliko je bilo u istom periodu prošle godine na 60,1% na kraju prvog kvartala) dok se učešće depozita nefinansijskih preduzeća neznatno povećava (rast za 0,1 p.p. u odnosu na isti period prošle godine).

²⁷ Učešće u ukupnim depozitima je 9,5% od ukupnih depozita.

Grafikon 25: Struktura ukupnih depozita za K1 2017. godine (u mil. KM)

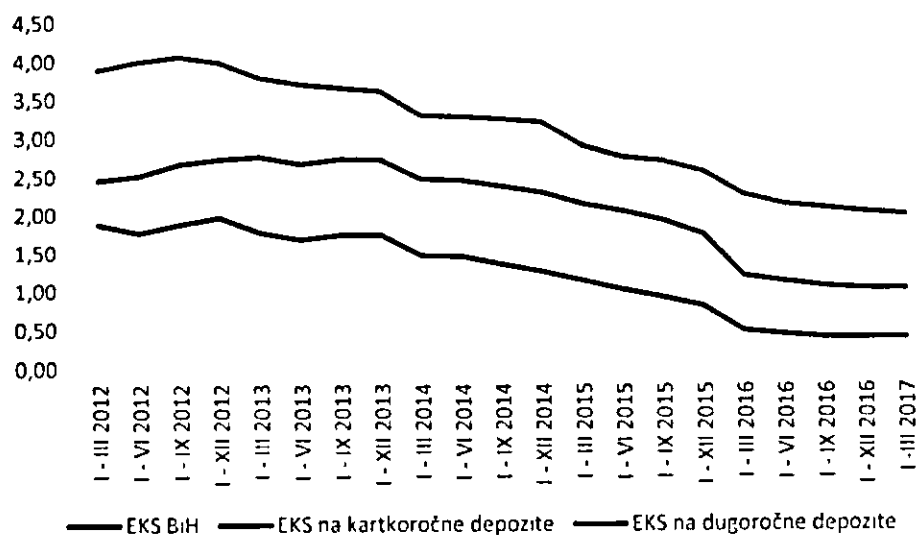

Izvor: CBBiH

Ponderisana prosječna EKS na ukupne depozite je iznosila 0,83% i u odnosu na kraj prvog kvartala 2016. godine je manja za 0,29 p.p.. EKS na kratkoročne depozite je takođe smanjena sa 0,4% na 0,28% dok je EKS na dugoročne depozite smanjena je sa 2,24% na 1,98% na kraju prvog kvartala 2017. godine.

Ponderisna kamatna stopa na depozite za privredu je takođe ostvarila pad sa 1,92% (K1 2017) na 1,29% (K1 2017), kao kamatna stopa na depozite za stanovništvo sa 1,95% (K1 2016) na 1,91% (K1 2017).

Grafikon 26: Kretanje prosječne EKS na depozite

Izvor: entitetske agencije za bankarstvo

Interesantno je da se nastavlja trend povećanja učešća depozita u FBiH u odnosu na RS. Tako je odnos ukupnih depozita u FBiH 75,4% prema RS 24,6% (FBiH 72,2 % prema 27,8% na kraju K1 2017. godine).

Tržište kapitala

- *Berzanski indeksi u BiH (BIFX, SASX-10) su značajno izgubili na vrijednosti u 2016. god. U isto vrijeme indeksi na BLSE su ostvarili manji pad.*
- *Manji promet i kapitalizacija na bh. berzama u odnosu na isti period prošle godine.*

Indeksi

Na kraju prvog kvartala 2017. godine svi berzanski berzanski indeksi nošeni političkim promjenama u USA i UK su ostvarili rast g/g. Od događaja koji su najviše obilježili kretanje indeksa je svakako da je vrijednost Dow Jones Industrial Average indeksa ostvarila istorijski najveću vrijednost od svoga postojanja (21.115,55 u martu 2017. god).

Japanski index Nikkei je nastavio rast koji je otpočeo sredinom prošle godine(20.06.2016. god.) te kao vodeći azijski indeks je ostvario rast od 12,8% g/g, mada je u prvom kvartalu 2017. god. počeo da stagnira.

Tabela 5: Promjena vrijednosti (u %) vodećih berzanskih Indeksa u svijetu

Period	DJIA	Nasdaq	S&P 501	FTSE 100	Stoxx Europe 600	Nikkei 225
31.03.2017./31.12.2016.	4,6%	9,8%	7,3%	2,5%	5,3%	-1,1%
31.03.2017./30.09.2016.	12,9%	11,3%	10,8%	6,1%	10,9%	15,0%
31.03.2017./30.06.2016.	15,2%	22,1%	14,5%	12,6%	15,3%	21,4%
31.03.2017./31.03.2016.	16,8%	21,4%	16,4%	18,1%	11,5%	12,8%

Izvor: WSJ, Bloomberg

Interesantno je da su indeksi zemalja u regionu listirani na bečkoj berzi ostvarili rast dok je bosanski indeks izgubio vrijednost. Tako je vrijednost bosanskog indeksa BATX²⁸ pala za 7,9% g/g dok je vrijednost srbijanskog indeksa SRX rasla za 25,6 g/g a hrvatskog CROX rasla je za 20,9%.

Slično padu vrijednosti BATX indeksa su se ponašale i vrijednosti domaćim indeksa na SASE čija je vrijednost uglavnom padala u proteklom periodu dok su indeksi na BLSE zabilježili nešto manji pad. Na SASE je značajan pad od 19,8% zabilježio indeks investicionih fondova BIFX dok je u isto vrijeme na BLSE, indeks investicionih fondova RS, FIRS pao samo 0,8% g/g.

Berzanski Indeks Republike Srpske, BIRS je takođe pao za 8,8% g/g. Međutim indeks preduzeća Elektroprivrede RS, ERS-10 je zaustavio dugotrajni trenda pada tako da je izgubio na vrijednosti za samo 0,3% g/g. Nasuprot tome indeks SASX-10, kao index koji prati kretanje cijena prvih deset kompanija na tržištu FBiH zabilježio pad od 11,6% g/g.

²⁸https://www.wienerborse.at/indizes/aktuellendexwerte/zusammensetzung/?ID_NOTATION=32133507&ISIN=AT0000A0F5

Učešće u indeksu BATX: „BH Telecom“ d.d. Sarajevo 25,75%, „Bosnalijek“ d.d. Sarajevo 11,57%, „Fabrika Duhana Sarajevo“ d.d. Sarajevo 3,58%, „JP Elektroprivreda BiH“ d.d. Sarajevo 11,21%, „Nova Banka A.D.“ Banja Luka 19,28%, „Telekom Srpske“ 24,26%.

Tabela 6: Promjena vrijednosti (u % g/g) Indeksa na SASE i BLSE

Period	BIFX	FIRS	SASX-10	SASX-30	BIRS	ERS-10
31.03.2017./31.12.2016.	-1,9%	15,5%	-11,5%	-2,4%	8,8%	14,2%
31.03.2017./30.09.2016.	-7,0%	10,8%	-15,5%	-5,1%	6,0%	7,4%
31.03.2017./30.06.2016.	-15,0%	10,2%	-11,6%	1,4%	1,3%	15,0%
31.03.2017./31.03.2016.	-19,8%	-0,8%	-10,0%	-0,5%	-3,2%	-0,3%

Izvor: SASE i BLSE

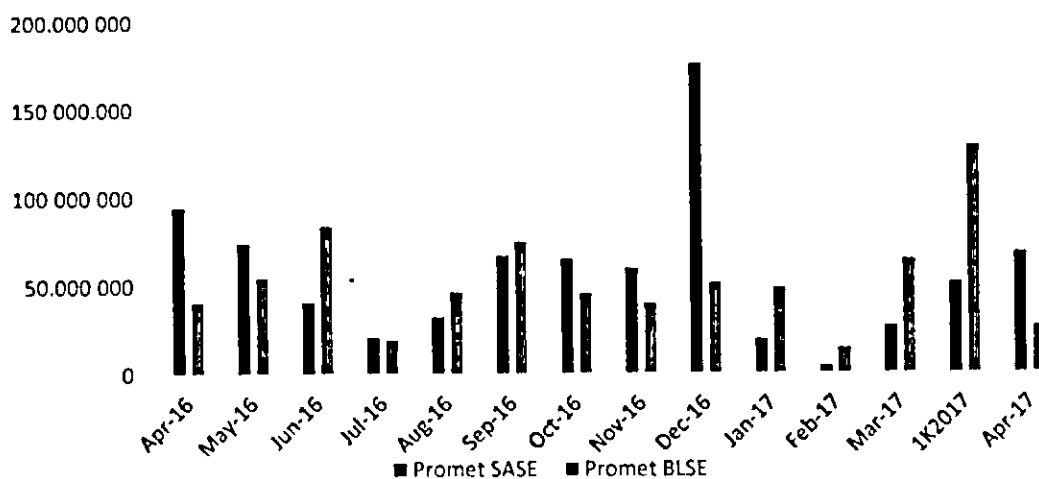
Ukupni promet i kapitalizacija

Ukupan promet u prvom kvartalu 2017. godine na bh. berzama je iznosio 181 mil. KM što je za 36,7% manje u odnosu na promet u istom periodu prošle godine.

Na Sarajevskoj berzi (SASE) u posmatranom periodu ostvaren je promet u iznosu od 51,68 mil. KM, što čini 28,5% od ukupnog ostvarenog prometa na bh. berzama. U prva tri mjeseca 2017. godini nije bilo emisija obveznica i trezorskih zapisa. Interesantno je da je u prva tri mjeseca 2016. godine bilo prikupljeno primarnim emisijama obveznica i trezorskih zapisa gotovo 60 mil KM i ovo je jedan od razloga pada ukupnog prometa u prvom kvartalu 2017 za 27,2% g/g. Najveći promet u prva tri mjeseca na slobodnom tržištu je godini ostvaren je sa dionicama emitenta Triglav BH osiguranje dd Sarajevo u iznosu od 13,35 mil. KM, Ingram dd Srebrenik u iznosu 3,46 mil. KM i treći BH Telekom dd Sarajevo sa 1,4 mil KM prometa.

Na Banjalučkoj berzi (BLSE) u prvom kvartalu 2017. godine je promet iznosio 129,3 mil KM i takođe je ostvaren pad ukupnog prometa (21,1% g/g) uz učešće od 71,4% u ukupnom prometu. Od 129,3 mil. KM ukupnog prometa javnom ponudom Obveznica i Trezorskih zapisa RS je skupljeno 62,4 mil. KM. što iznosi 86,7% ostvarenog prometa na BLSE u prvom kvartalu. Pored izostanka emisije novih obveznica i trezorskih zapisa na SASE, na BLSE je došlo do pada emisije za 12,9% u odnosu na isti period u prošloj godini. Promet na BLSE bez javne ponude obveznica i trezorskih zapisa je iznosio 17,2 mil. KM i manji je 51,2% g/g.

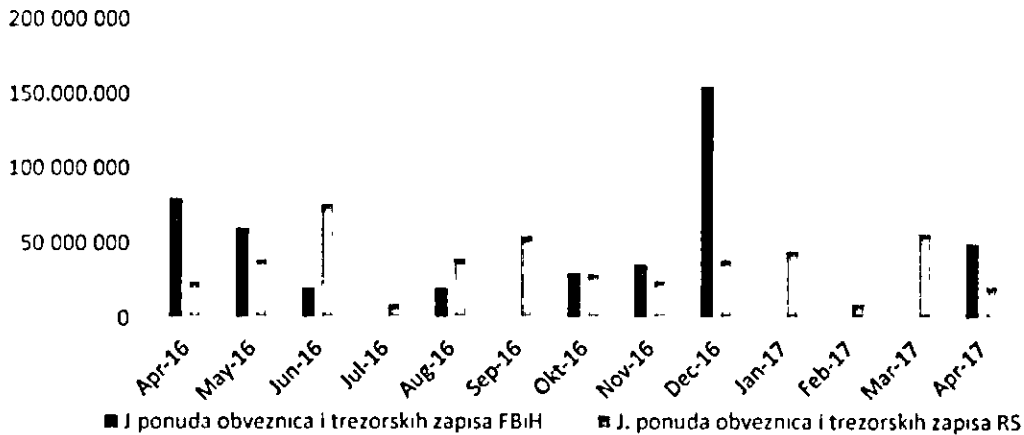
Grafikon 27: Uporedo ukupan promet na SASE i BLSE

Izvor: SASE i BLSE

Najviše se trgovalo dionicama RS Izmirenje ratne štete-11 u iznosu od 4,4 mil KM odnosno RS stara devizna štednja-7, dok od kompanija najinteresantnije su bile dionice Telekom Srpske ad Banja Luka.

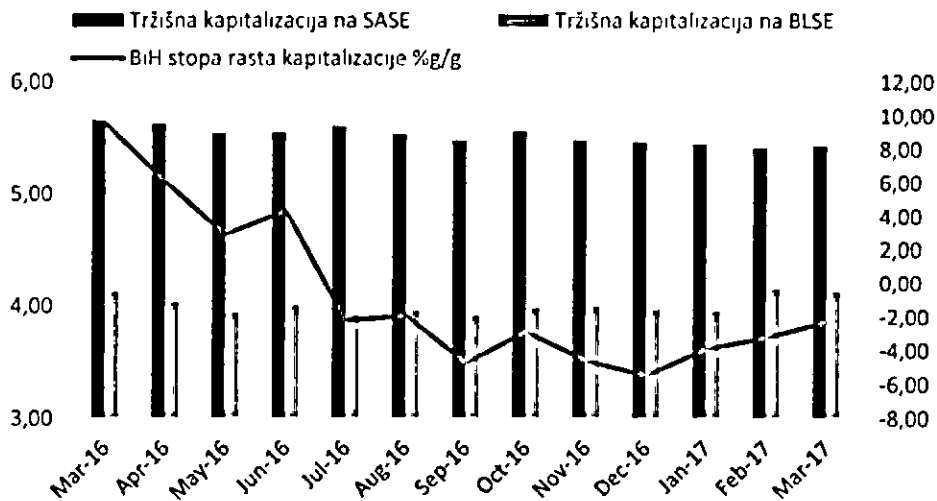
Grafikon 28: Javna emisija obveznica i trezorskih zapisa na SASE i BLSE uporedo

Izvor: SASE i BLSE

Ukupna kapitalizacije na bh. berzama na kraju prvog kvartala 2017. godini je iznosila 9,55 mlrd. KM što je za 2,3% manje nego u istom periodu prošle godine. Kapitalizacija na Sarajevskoj berzi, je iznosila 5,43 mlrd. što čini 56,8% ukupne kapitalizacije i ostvarila je pad 3,98% g/g. Kapitalizacija na Banjalučkoj berzi (BLSE) na kraju posmatranog perioda je iznosila 4,12 mlrd. što predstavlja ustvari minimalan rast od 0,1% g/g. Ovaj ostvareni iznos predstavlja 43,2% ukupne kapitalizacije.

Grafikon 29: Kapitalizacija i stopa rasta na SASE i BLSE

Izvor: SASE i BLSE

Interesantno je da u isto vrijeme kapitalizacija u Hrvatskoj ostvaruje rast od 13,7% g/g dok vrijednost kapitalizacije Beogradske berze pada značajnih 13,8% g/g i po ukupnoj vrijednosti izraženoj u eur po važećem kursu na taj dan dostigla je vrijednost kapitalizacije na SASE i BLSE.

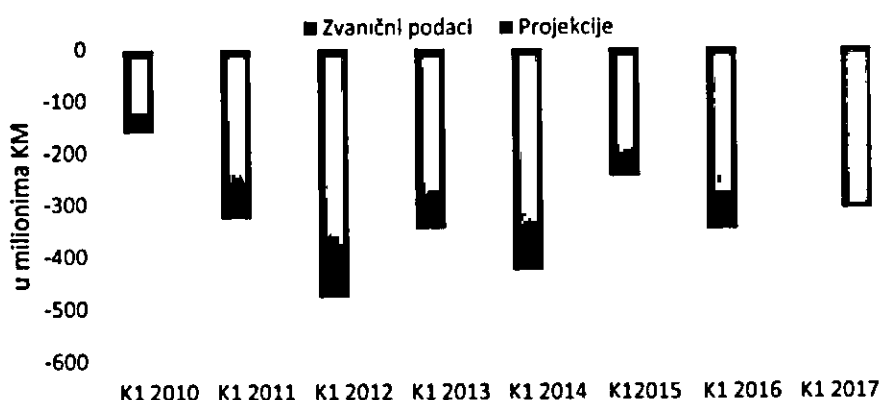
IV VANJSKI SEKTOR

Platni bilans Bosne i Hercegovine

- Deficit tekućeg računa smanjen u K1 2017

U vrijeme izrade ekonomskih trendova Centralna banka BiH nije objavila podatke o platnom bilansu za prvi kvartal ove godine tako da se u nastavku navode procjene DEP-a (na bazi dostupnih indikatora). Deficit tekućeg računa BiH za prvi kvartal 2017. godine iznosio je oko 302 miliona KM, što predstavlja smanjenje od 14% u odnosu na isti period prethodne godine. Ovo smanjenje deficita tekućeg računa je prvenstveno uzrokovano kretanjem deficita vanjske trgovine (roba i usluga), kao što je to i do sada bio slučaj, tačnije rečeno uvoz je povećan za 12,7% (g/g) dok je porast izvoza iznosio 17,4%²⁹(g/g).

Grafikon 30: Kretanje deficita tekućeg računa BiH u K1 po godinama

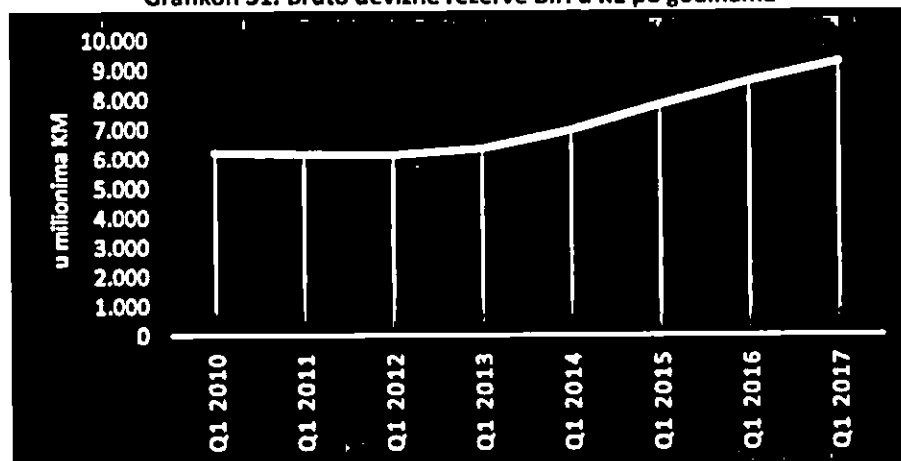

Izvor: CBBiH i projekcije DEP-a

Tekući neto prilivi novca iz inostranstva zabilježili su rast od 11% uz istovremeno smanjenje tekućih priliva (2,3%) i odliva novca u inostranstvo (43%).

Povećanje ekonomskih aktivnosti u zemljama gdje se nalaze naši građani (bh.dijaspora) kao i povećana zaposlenost u EU vodila je rastu doznaka građana iz inostranstva koje su u posmatranom periodu porasle za oko 2,1%.

Grafikon 31: Bruto devizne rezerve BiH u K1 po godinama

Izvor: CBBiH

²⁹ Izvor podataka: Agencija za statistiku BiH

Prilivi novca u kategoriji domaćinstava zabilježili su skroman rast od 0,4% (g/g), a kada se posmatra njihova struktura može se vidjeti da je rast zabilježen po osnovu kompenzacija zaposlenih bh rezidenata u inostranstvu, spomenutim doznakama građana iz inostranstva i ostalih tekućih transfera iz inostranstva dok je u kategoriji socijalnih beneficija iz inostranstva zabilježen pad od skoro 4%.

Kod neto odliva prema inostranstvu došlo je do smanjenja od 43% (K1 2017/K1 2016), koje je u najvećem dijelu izazvano smanjenjem dohotka od investicija po osnovu dividendi od direktnih i portfolio investicija.

Sredstva deviznih rezervi su u posmatranom periodu povećana za 650 miliona KM tako da su nastavila dugogodišnji trend rasta.

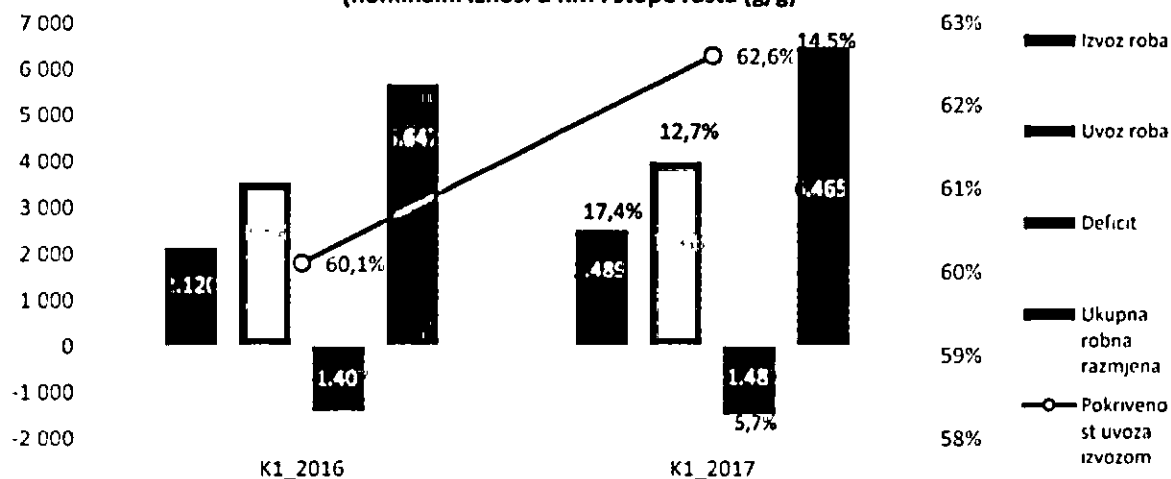
Procjena je da su potrebe za finansiranjem deficita tekućeg računa smanjenje za skoro 9% u posmatranom periodu, u 2016. godini su iznosile 268 miliona KM dok su 2017. bile 245 miliona KM (g/g).

Finansiranje deficita tekućeg računa u velikoj mjeri je omogućeno prilivima finansijskih sredstva iz inostranstva (kroz socijalne beneficije i doznake građana iz inostranstva, direktne strane investicije i stavke - ostalih investicija).

Pregled vanjske trgovine u Bosni i Hercegovini u prvom kvartalu 2016. godine

U periodu januar-mart 2017. godine u Bosni i Hercegovini je dodatno intenziviran trend rasta u vanjskotrgovinskoj razmjeni sa svijetom. Naime, tokom posmatranog perioda registrirane su dvocifrene stope rasta izvoza, uvoza i ukupnog obima vanjskotrgovinske robne razmjene što je dovelo i do povećanja vanjskotrgovinskog deficita, dok je pokrivenost uvoza izvozom poboljšana. Ključne determinante kretanja vanjskotrgovinske robne razmjene u prvom kvartalu 2017. godine bile su povećanje industrijske proizvodnje, povoljne poslovne prilike u vanjskotrgovinskim partnerima (izvozna tražnja), izraženija domaća tražnja i rast svjetskih cijena pojedinih proizvoda. Čini se da je baš efekat cijena imao najznačajniji utjecaj na kretanje robne razmjene obzirom da je tokom ovog kvartala zabilježen neuobičajeni visok nesrazmjer pokazatelja industrijske proizvodnje i vanjskotrgovinskih indikatora. Pregled kretanja vanjskotrgovinske robne razmjene u prvom kvartalu 2017. godine prikazan je na grafikonu ispod:

Grafikon 32: Pregled kretanja vanjskotrgovinske robne razmjene u BiH u prvom kvartalu 2017. godine (nominalni iznosi u KM i stope rasta (g/g))

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

Izvoz roba

Tokom prvog kvartala 2017. godine Bosna i Hercegovina je ostvarila robni izvoz u vrijednosti od 2,489 milijardi KM što predstavlja nominalno povećanje od 17,4%.³⁰ Stope rasta izvoza roba pojedinačno po mjesecima (g/g) su iznosile: januar 14,4%, februar 14,2% i mart 22,9%. Međutim, prilikom interpretacije ovih dosta impresivnih stopa rasta potrebno je imati u vidu da je tokom posmatranog perioda došlo i do povećanja cijena pojedinih izvoznih proizvoda što je u određenoj mjeri rezultiralo ovako visokim stopama rasta.³¹

Naime, prema podacima BHAS-a za prvi kvartal 2017. godine izvozne cijene povećane su za 3,6% u odnosu na prvi kvartal prethodne godine. Ovo također potvrđuje i redovno istraživanje cijena MMF-a, prema kojem je došlo do povećanja ukupnog indeksa svjetskih cijena oko 30%, industrijskih inputa 25%, prehrambenih proizvoda 10,5%, metala 34,5%, aluminijuma 22,2% i sirove nafte od preko 50%.³²

Posmatrano po pojedinačnim proizvodima najviše stope rasta a samim tim i najznačajniji doprinos rastu ostvaren je u okviru izvoza električne energije³³ i kokska gdje je izvoz uduplan a doprinosi rastu izvoza roba su iznosili (3,3 p.p) odnosno (1,3 p.p). Pored ovih proizvoda tokom navedenog perioda došlo je do povećanja izvoza aluminijuma od oko 40% (2 p.p), sekundarnih sirovina 50% (1 p.p), osnovnih hemijskih proizvoda 15,5% (0,9 p.p), te naoružanja i municije od 65% (0,9 p.p). S druge strane najznačajnija smanjenja zabilježena u okviru izvoza papira(kartona) od oko 50% (0,8 p.p), rafiniranih naftnih proizvoda 22,5% (0,3 p.p) i tekstila 23 % (0,3 p.p).

Posmatrano po glavnim trgovinskim partnerima BiH je tokom prvog kvartala na tržište zemalja EU izvezla robe u vrijednosti od oko 1,8 milijardi KM što predstavlja povećanje od 13,4%, dok je izvoz na tržišta zemalja CEFTA-e iznosio 377 miliona KM što predstavlja povećanje od 41,2% u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano po zemljama najznačajnija povećanja izvoza roba registrirana su prilikom izvoza u Hrvatsku i Srbiju od 40,9% odnosno 59,5%, tako da je zajednički doprinos ove dvije zemlje u ukupnom rastu bh. robnog izvoza iznosio preko 8 p.p što je polovina ukupnog rasta.

Pored ovih zemalja povećanja izvoza su registrirana prilikom izvoza u Sloveniju 18,9%, Austriju 14,4% i Njemačku 1,5%, dok je izvoz roba u Italiju smanjen za 1,1% u odnosu na prvi kvartal prethodne godine.

Grafički prikaz strukture bh. robnog izvoza po zemljama u prvom kvartalu 2017. godine prikazan je na grafikonu ispod:

³⁰ Agencija za statistiku BiH, Saopštenje, „Statistika robne razmjene BiH sa inostranstvom januar-mart 2017. godine“, 20.04.2017. godine

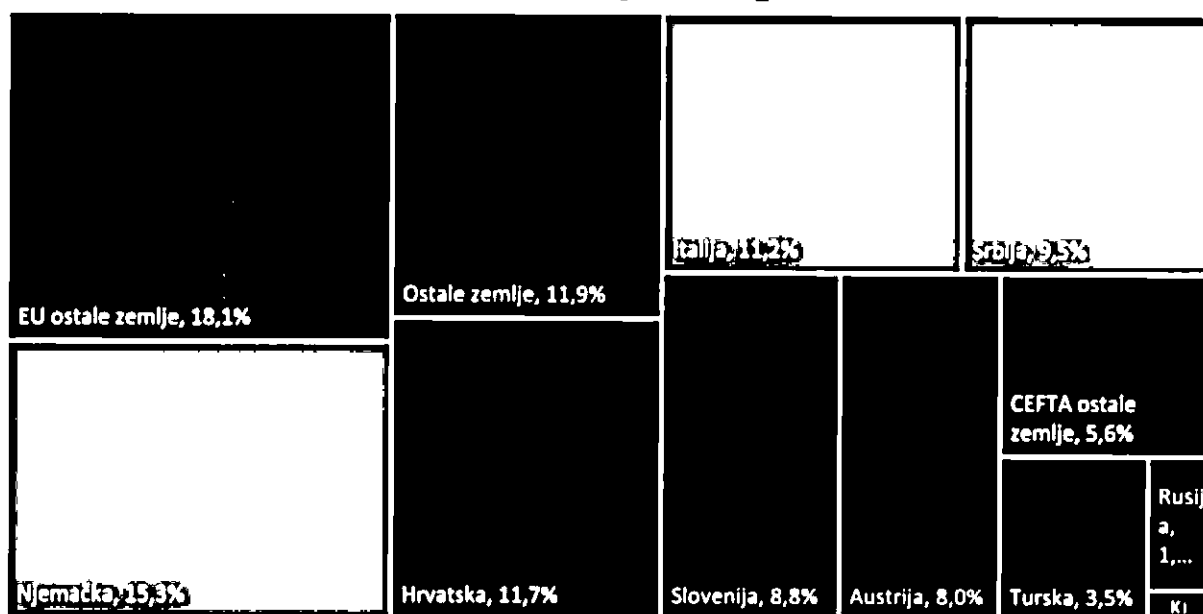
³¹ U vrijeme pripreme ovog izvještaja dostupni su bili jedino indeksi izvoznih i uvoznih cijena BHAS-a za prvi kvartal 2017. godine koji ukazuju da su izvozne cijene povećane za 3,6% a uvozne 7,5% u odnosu na isti period prethodne godine.

³² IMF, „Commodity prices“, March, 2017.

³³ Prilikom interpretacije ovog povećanja izvoza električne energije potrebno je imati u vidu da je tokom posmatranog perioda došlo do značajnog povećanja izvoznih cijena i uvoza električne energije a da proizvodnja iste nije značajnije rasla.

Grafikon 33: Pregled strukture bh. robnog izvoza po zemljama u K1 2017. godine

Struktura bh. robnog izvoza u K1_2017

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

Uvoz roba

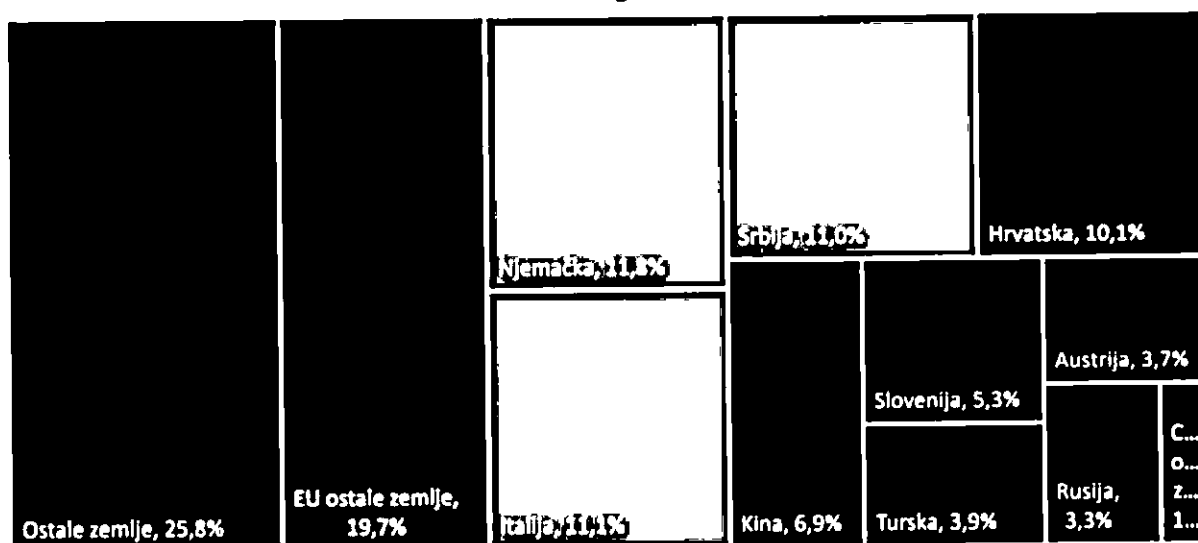
Nešto izraženija domaća tražnja, što potvrđuje rast kredita stanovništvu i privredi uz povećanje proizvodnje i skok svjetskih cijena posebice energenata i metala rezultirali su povećanjem bh. robnog uvoza. Tako je tokom prvog kvartala 2017. godine ukupni uvoz roba iznosio je oko 4,0 milijardi KM što predstavlja nominalno povećanje 12,7%. Potrebno je također istaći da je realni rast uvoza bio znatno niži od nominalnog usljed povećanja uvoznih cijena.

Posmatrano po pojedinačnim proizvodima najznačajnija povećanja uvoza a samim tim i doprinos rastu ukupnog uvoza su registrirana u okviru uvoza električne energije i kamenog uglja gdje je uvoz uduplan, a doprinosi rastu su iznosili (1,7 p.p i 1,6 p.p), zatim rafiniranih naftnih proizvoda 38,7% (1,9 p.p), primarnog aluminijuma 35% (1,2 p.p) i motornih vozila 10% (0,9).

Posmatrano po glavnim trgovinskim partnerima uvoz roba iz zemalja EU iznosio je blizu 2,5 milijardi KM što predstavlja povećanje od 12,8%, dok je uvoz roba iz CEFTA-e iznosio 493 miliona KM i uvećan je za 8,6%. Pojedinačno po zemljama najviše stope rasta uvoza zabilježene su prilikom uvoza roba iz Hrvatske 24,1%, Austrije 19,1%, Slovenije 16,9%, Italije 7,7%, Rusije 7,7%, Srbije 6,2% i Kine 5,8%. Grafički prikaz strukture bh. robnog uvoza po zemljama u prvom kvartalu 2017. godine prikazan je na grafikonu ispod:

Grafikon 34: Pregled strukture bh. robnog izvoza po zemljama u K1 2017. godine

Struktura bh. robnog uvoza u K1 2017

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

Vanjskotrgovinski robni deficit

Ukupni vanjskotrgovinski robni deficit u prvom kvartalu 2017. godine iznosio je 1,487 milijardi KM i u odnosu na isti period prethodne godine povećan je za 5,7%. Posmatrano po proizvodima, najznačajnija povećanja deficita a samim tim i doprinos povećanju istog ostvarena su u okviru refiniranih naftnih derivata 50% (5,0 p.p), kamenog uglja gdje je deficitit uduplan a doprinos povećanju deficita iznosio je 3,9 p.p.

Vrijedi istaći da je cjenovni efekat imao veliki utjecaj na povećanje deficita u okviru ovih kategorija. Pored ovih kategorija, značajnija povećanja deficita registrirana su u okviru motornih vozila 9% (1,2 p.p), žitarica 20% (1,0 p.p) i farmaceutskih preparata 10,5% (0,7 p.p). S druge strane, posmatrano po zemljama najveća povećanja deficita registriran su u okviru vanjskotrgovinske razmjene sa SAD gdje je deficit uduplan a doprinos povećanju istog je iznosio (4,6 p.p), zatim Italija 26,9% (2,5 p.p) i Češka Republika 58,6% (1,2 p.p).

Osim toga usljed poboljšanja u okviru bh. vanjskotrgovinske razmjene sa Srbijom i Hrvatskom robni deficit sa ovim zemljama je smanjen za 23,9% odnosno 5,7%, a zajednički doprinos ove dvije zemlje u bh. vanjskotrgovinskom robnom deficitu bio je pozitivan i iznosio je (5 p.p).

Potrebno je također istaći da je BiH tokom prvog kvartala 2017. godine zabilježila suficit u okviru vanjskotrgovinske razmjene sa Austrijom i Slovenijom od 50 odnosno 7 milion KM.

Tako je i ukupna pokrivenost uvoza izvozom iznosila 62,6% što predstavlja povećanje od 2,5 p.p u odnosu na isti period prethodne godine. Pokrivenost uvoza izvozom u okviru vanjskotrgovinske razmjene sa zemljama EU je iznosila 74%, a sa zemljama CEFTA-e 76,6%.

Posmatrano po zemljama koje su glavni trgovinski partneri, ukupna pokrivenost uvoza izvozom je iznosila: Austrija 134%, Slovenija 103,4%, Njemačka 80,5%, Hrvatska 72,6%, Italija 62,9% i Srbija 54,2%.

Grafikon 35. Pregled strukture bh. vanjskotrgovinskog robnog deficita po zemljama u K1 2017. godine

Struktura bh. vanjskotrgovinskog robnog deficita po zemljama u K1 2017 god

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

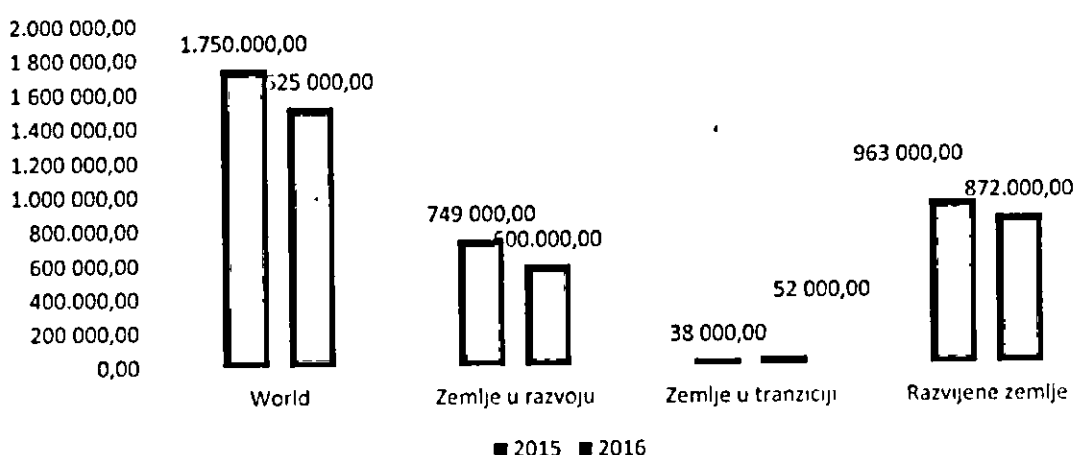
V STRANA DIREKTNA ULAGANJA

- SDU prema BiH su smanjena za 10.8% g/g (CBBiH podaci u platnom bilansu u 2016. god.).
- U BiH najviše ulagano u finansijske djelatnosti i osiguranje, trgovinu i opskrbu el.energijom.

Ulaganja u svijetu i regionu

SDU u svijetu su prema posljednjim UNCTAD-ovim podacima pala za 13% i sada iznose 1.525 mlrd. kao posljedica još uvijek slabog ekonomskog rasta i rasta svjetske trgovine. Interesantno je da je u padu 9% prema razvijenim zemljama sadržan pad prema Evropi od 29% i Sjevernoj Americi od 6%. Zemlje u razvoju su zabilježile pad od 20% dok su u isto vrijeme zemlje u tranziciji (prvenstveno Kazahstan i Ruska federacija) zabilježile značajan rast SDU od 38%.

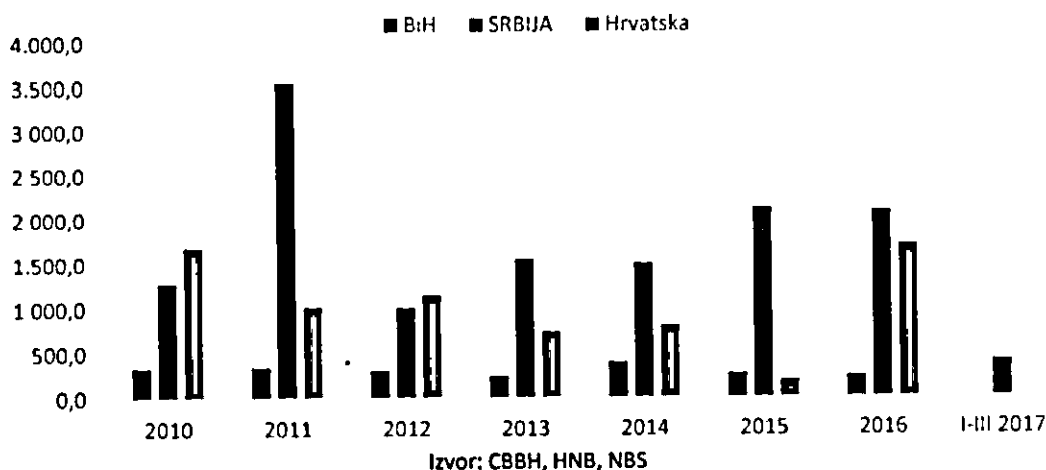
Grafikon 36: Ukupno SDU u svijetu u milijardama USD

Izvor: Unctad, FDI/MNE database

Sličan trend u 2016. godini se pokazao i u regionu pa su Hrvatskoj³⁴ SDU znatno povećane dok je u Srbiji i BiH došlo do neznatnog smanjenja u 2016. godini.

Grafikon 37: SDU u BiH i zemljama okruženja, Srbija i Hrvatska³⁵

Izvor: CBBH, HNB, NBS

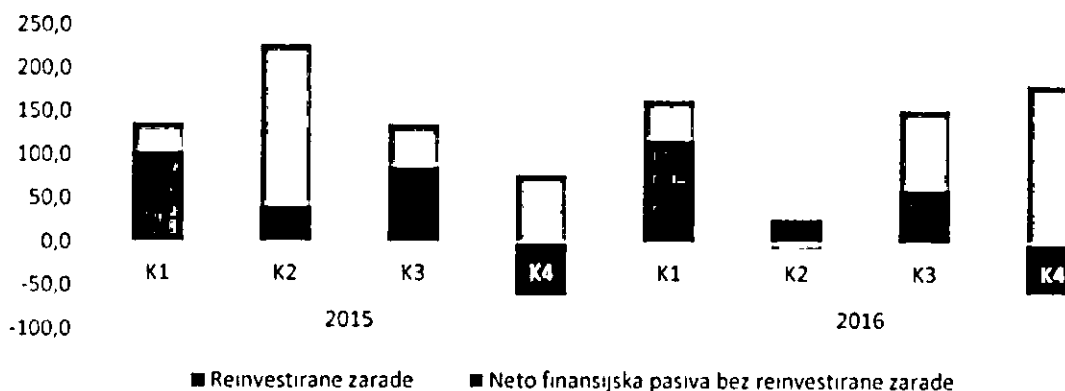
³⁴ <https://www.hnb.hr/statistika/statisticki-podaci/sektor-inozemstva/inozemna-izravna-ulaganja>

³⁵ U vrijeme pisanja izvještaja podaci za treći kvartal su bili dostupni samo za Srbiju

Ulaganja u Bosni i Hercegovini

Prema zadnjim dostupnim podacima CBBiH (platni bilans za četvrti kvartal 2016. god.) ukupna ulaganja iznose 460,6 mil. KM (neto finansijska pasiva) što predstavlja smanjenje od 10,8% g/g. Od ovoga iznosa, ukupne reinvestirane zarade u 2016. godini su iznosile 146,64 mil KM i manje su za 12,9% g/g i one predstavljaju oko trećine ukupnih SDI³⁶

Grafikon 38: Ulaganja u BiH po kvartalima u 2015. i 2016 godini (u mil. KM)

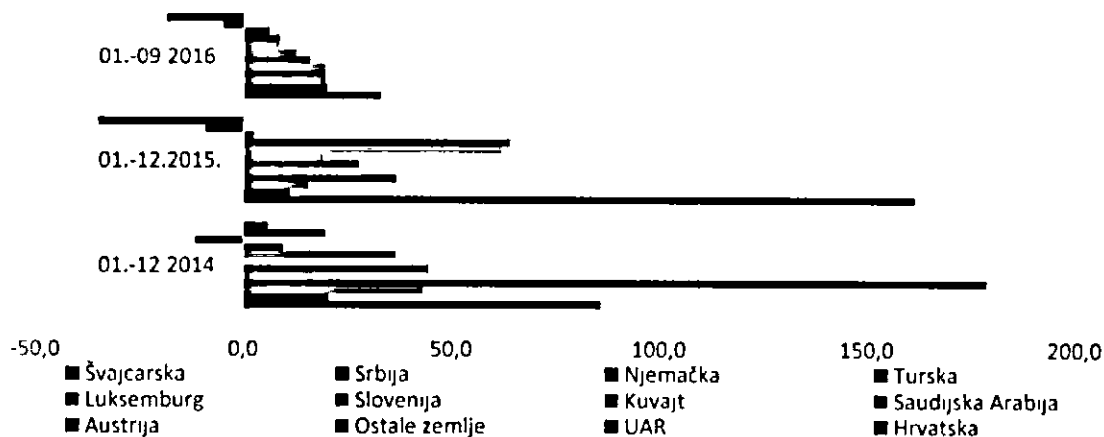

Izvor: CBBiH

Ulaganje prema djelatnostima i zemlji porijekla

Prema posljednjim dostupnim podacima CBBiH trend smanjenja SDU iz prethodne dvije godine se nastavio (tokovi SDU za prva tri kvartala, koji se prikupljaju po drugoj metodologiji³⁷). U K32016. godine najviše je bilo ulaganja iz Hrvatske (32,9 mil. KM), Austrije (19,5 mil. KM) Ujedinjenih Arapskih Emirata (20,1 mil. KM) i Saudijske Arabije (19,4 mil. KM). Na ulaganje je negativno uticalo i smanjenje tj. povlačenje kapitala iz zemalja koje su do sada najviše ulagale u BiH kao što su Švajcarska (-18,4 mil. KM) i Srbija (-4,9 mil. KM).

Grafikon 39: Najznačajnija ulaganja u BiH po zemljama i godinama u mil. KM

Izvor: CBBiH

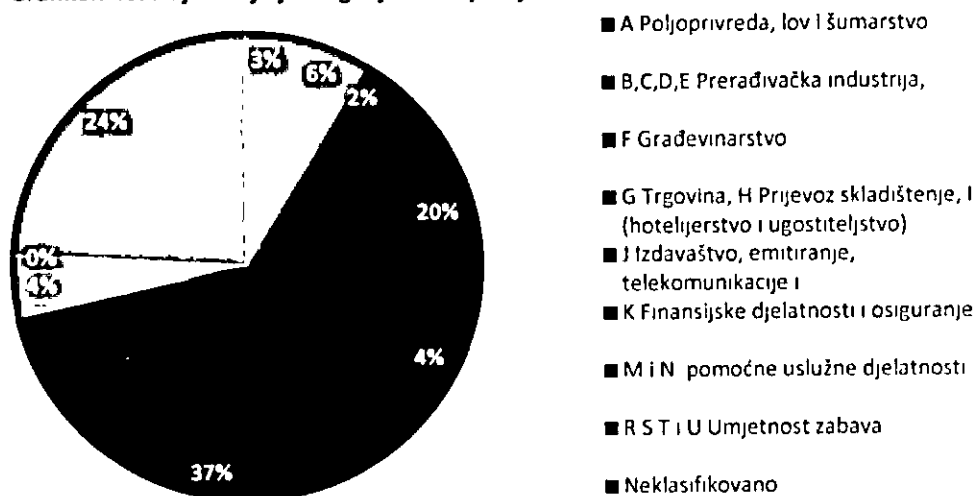
Takođe prema CBBiH, posljednjim dostupnim podacima (tri kvartala 2016. godine) najviše je ulagano u finansijske djelatnosti, osiguranje 77,9 mil. KM, trgovinu 33,2 mil. KM i opskrbu el.energijom 22,9 mil. KM. Na pad SDU je značajno uticalo povlačenje kapitala iz oblasti poslovanja nekretninama od

³⁶ Podaci objavljeni u platnom bilansu za četiri kvartala 2016. godine.

³⁷ Zadržane zarade se evidentiraju na kraju godine. Izvor: Statistika direktnih stranih investicija, CBBiH.

64,3 mil. KM. U strukturi ulaganja gledajući isti period prošle godine došlo do povećanja ulaganja u trgovinu (u prošloj godini na kraju K3 2015 je bilo negativno 20,1 mil. KM), te povećanja ulaganja u djelatnost pružanja smještaja (K3 2015 bila blizu nule). Takođe došlo je do smanjenja ulaganja u prerađivačku industriju (K3 2015 negativna vrijednost od 4,5 mil. KM) i telekomunikacije sa 7,4 mil KM ulaganja na kraju K3 2015 (u prošloj godini u istom periodu je bilo 66.2 mil. KM). Najznačajniji iznosi ulaganja po djelatnostima su predstavljeni na grafikonu ispod³⁸.

Grafikon 40: Najznačajnija ulaganja u BiH po djelatnostima u K3 2016. godine (u %)

Izvor: CBBiH

Pozitivan globalni trend povećanja ulaganja prema zemljama u tranziciji od 38% nije se značajnije odrazio u BiH (pad od 10,8 % g/g). Izgleda da je na smanjenje više imala činjenica da su SDU značajno pala prema zemljama evropske unije od 29% te tako i posredno djelovala i na BiH.

Na smanjenje svakako djeluju ocjene World Bank i Global competitiveness index gdje je BiH gotovo po pravilu smještena među najlošije zemlje u regionu po privlačnosti za ulaganje. Ohrabrujuće za sljedeći period se svakako postavlja povećani interes za ulaganje u vjetroenergetske objekte za proizvodnju struje te stabeno rezidencijalne i rekreacione objekte.

Opasnost uvođenja sankcija od strane energetske zajednice odnosno Evropske komisije zbog neispunjavanja preuzetih obaveza iz ugovora energetske zajednice se postavlja kao realna opasnost po daljnje izgled. Tako da bi u narednom periodu uvođenje sankcija zbog neispunjavanja obaveza iz ugovora moglo negativno odraziti na ulaganje posebno u oblasti energetike.

Kreditni rejting BiH

Svakako da su SDU u velikoj zavisnosti i od kreditnog rejtinga zemlje u kojem kreditne agencije ocjenjuju kreditnu i poslovnu sposobnost kao i sigurnost za ulaganje u tu zemlju. Jedan od faktora koji su odredili niska SDU prema BiH je svakako i slab kreditni rejting.

Agencija za ocjenu kreditnog rejtinga Standard & Poor's potvrdila je 09.09.2016. godine BiH suvereni kreditni rejting „B sa stabilnim izgledima“. Interesantno je da su zemlje u regionu u odnosu na prošlu 2016. godinu uglavnom sve (izuzev Rumunija) popravile kreditni rejting, dok se u BiH nije mijenjao, tj. i dalje je prema trenutnom kreditnom rejtingu zemalja rizična za ulaganje³⁹.

³⁸ Negativni iznosi tj. povlačenja nisu prikazani zbog vrste grafa.

³⁹ „B“, „B3“, credit rating speculative, high credit risk.

U isto vrijeme Srbiji je Moody's u martu 2017. god. popravio kreditni rejting sa B1 pozitivno na Ba3 stabilno, dok je Hrvatskoj popravljen sa Ba2 negativno na Ba2 stabilno.

Kreditni rejting je popravljen je Sloveniji od strane S&P sa A pozitivno na A+ stabilno kao i Bugarskoj od strane iste agencije sa BB+ na BB+ sa pozitivnim izgledima. Jedino je Rumuniji agencija Moody's promjenila kreditna očekivanja sa Baa3 pozitivno ma stabilne izgleda.

Tabela 7: Kreditni rejting BiH i zemalja u okruženju (mart 2017.god.)

Zemlja	S&P	S&P	Moody's	Moody's
Slovenija	A+	stabilno	Baa3	stabilno
Rumunija	BBB-	stabilno	Baa3	stabilno
Bugarska	BB+	pozitivno	Baa2	stabilno
Hrvatska	BB	stabilno	Ba2	stabilno
Srbija	BB-	pozitivno	Ba3	stabilno
Crna Gora	B+	stabilno	B1	negativno
Albanija	B+	stabilno	B1	stabilno
BiH	B	stabilno	B3	stabilno

Izvor: CBBiH, S&P, Moody's

VI INDEX POSLOVNOG POVJERENJA I POVJERENJA POTROŠAČA U BIH

UVOD

Ankete poslovnog povjerenja i povjerenja potrošača pružaju bitne informacije za praćenje ekonomije (privrede), kratkoročna predviđanja i ekonomska istraživanja. Osim toga, ove ankete se u velikoj mjeri koriste za otkrivanje prekretnica u ekonomskom ciklusu. Ove ankete su prema tome, ključne za upotpunjavanje službenih statistika, koje su često dostupne tek nakon određenog perioda, posebno u Bosni i Hercegovini. Anketni podaci su posebno korisni za praćenje ekonomskog razvoja i usporedbu BiH sa EU. Visoka učestalost, pravovremenost i kontinuirano praćenje su neke od glavnih karakteristika ovih istraživanja.

Bosna i Hercegovina do sada nije sistematski koristila neke od ovih anketa. Imajući u vidu da se Bosna i Hercegovina zalaže za to da se jednog dana i sama pridruži EU, vrlo je prirodno da se u BiH implementiraju isti standardi koji se primjenjuju u EU po pitanju ovakvih anketa. Jedan od tih standarda je HARMONIZIRANI PROGRAM EVROPSKE UNIJE ZA ANKETE BIZNISA I POTROŠAČA.

Ovim Harmoniziranim programom anketa upravlja Direkcija za opšta ekonomska i finansijska pitanja (DG ECFIN). Ovaj program je pokrenut 1961. godine. Polje djelovanja ovog programa se znatno proširilo u smislu obuhvaćenih zemalja i sektora. Podaci koje DG ECFIN objavljuje svaki mjesec, proizilaze iz anketa provedenih od strane raznih institute, agencija i organizacija u državama članicama i državama kandidatima. S tim podacima, DG ECFIN gradi kompozitne Indikatore putem kojih se prate ciklična kretanja u određenom sektoru ili u privredi kao cjelini. Anketne rezultate DG ECFIN onda koristi za ekonomsku analizu, praćenje i kratkoročna predviđanja. Pored Evropske komisije, Evropske centralne banke, istraživački instituti i finansijske institucije često koriste podatke anketa EU-a za kvalitativne i kvantitativne analize.

Imajući u vidu sve navedene koristi od ove studije, Direkcija za ekonomsko planiranje pri Vijeću ministara BiH, uz podršku GIZ-a (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH) u ime Njemačke vlade, te saradnju sa profesionalnom agencijom Prism Research & Consulting je pokrenula dvogodišnji projekat kontinuiranog istraživanja poslovnog povjerenja u BiH, a u skladu sa harmoniziranim programom Evropske unije za ovu vrstu istraživanja.

OPIS METODOLOGIJE

U okviru ovog istraživanja je planirano da se ukupno spovede 8 kvartalnih valova istraživanja u period juli 2015 – maj 2017 godine.

U svakom od 8 valova istraživanja se sprovodi anketa na reprezentativnom uzorku od 1000 domaćinstava, odnosno potrošača širom BiH uz korištenje metode CATI telefonske ankete. U okviru te ankete se koristi isti upitnik koji se koristi u istom istraživanju koje se sprovodi u svih zemljama EU, kao i zemljama koje imaju kandidatski status (Srbija, Crna Gora, Makedonija i Turska).

Osim ankete domaćinstava, odnosno potrošača, u svakom od 8 valova se sprovode i ankete biznisa, odnosno firmi na reprezentativnom uzorku od po 300 firmi iz sektora industrijske proizvodnje, građevinarstva, trgovine i usluga – ukupno 1200 firmi u svakom valu istraživanja. Kao metoda prikupljanja podataka se koriste samo-administrirajući intervjui, telefonska anketa, online anketa, anketa putem e-maila, face-to-face intervjui. I u okviru ove ankete se koristi isti upitnik koji se koristi u istom istraživanju koje se sprovodi u svih zemljama EU, kao i zemljama koje imaju kandidatski status.

Budući da se u BiH koristi ista metodologija koja se koristi u svim zemljama EU i zemljama koje imaju kandidatski status, moguće je po prvi put porediti rezultate dobijene u BiH sa svim drugim zemljama u okruženju i EU.

Zbog toga vjerujemo da ovi podaci mogu baciti dodatno svjetlo na situaciju u BiH ekonomiji, pogotovo u smislu poređenja trendova u BiH sa trendovima u zemljama okruženja i BiH.

U nastavku prikazujemo usporedne rezultate za 5 ključnih indeksa – indeks povjerenja potrošača, indeks poslovnog povjerenja industrije, građevinarstva, trgovine, usluga, te sveobuhvatni indeks ekonomskog sentimenta (ESI) koji kombinira svih 5 indeksa u jedan indeks. Rezultati su prikazani za 8 valova istraživanja sprovedena u period juli 2015 – maj 2017 godine.

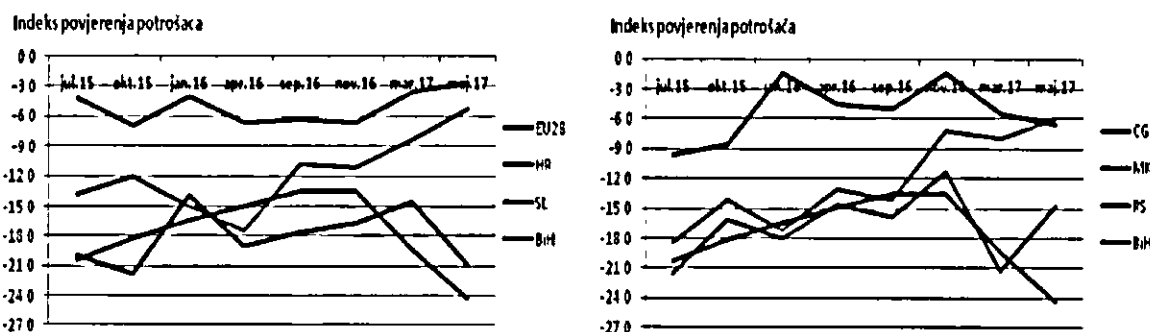
Svaki od ovih 5 indeksa je izračunat tako da odlikava opću percepciju i očekivanja potrošača (građana) te vlasnika ili ključnih rukovodilaca firmi po pitanju ekonomskih aktivnosti. Svaki pojedinačni indeks je izračunat kao aritmetička sredina bilansi odgovora na pojedinačna pitanja unutar svakog od sektora (npr. "Kako se kretala Vaša proizvodnja u protekla tri mjeseca. Da li se povećala, smanjila, ostala ista?").

REZULTATI ISTRAŽIVANJA

Anketa potrošača

Na osnovu sprovedene analize izračunali smo rezultate za 8 anketa potrošača u BiH, sprovedenih u period juli 2015 – maj 2017. Za sve periode smo uzeli podatke za sve zemlje EU, zatim pojedinačno za Sloveniju i Hrvatsku, kao i za sve zemlje iz regiona, koje imaju status kandidata. Na Grafu 35 su prikazani rezultati.

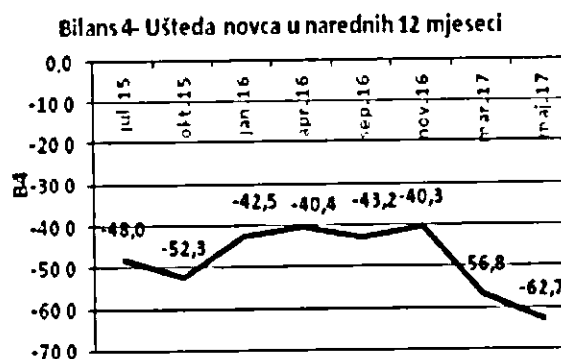
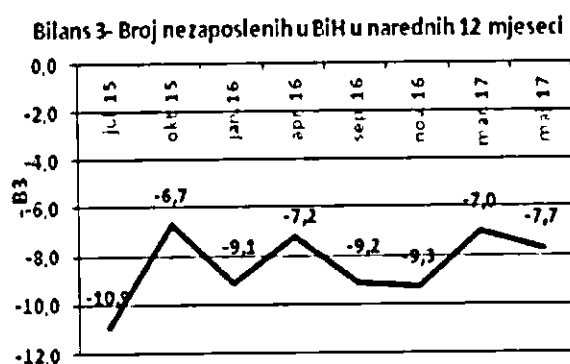
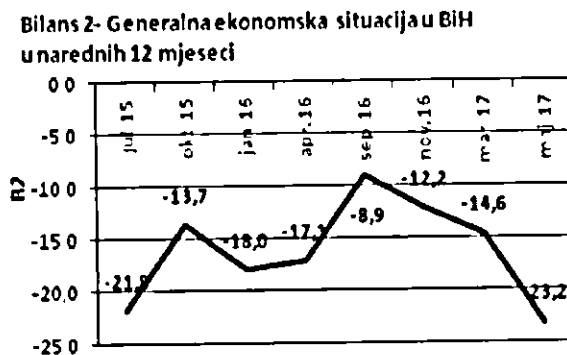
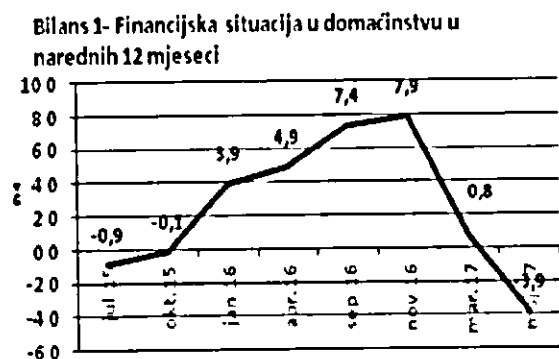
Grafikon 41: Index povjerenja potrošača

Iz navedenih grafika se vidi da je indeks povjerenja potrošača u BiH u period juli 2015 – septembar 2016 blago rastao, doduše u negativnoj zoni. U period septembar - novembar 2016 godine je došlo do stabilizacije. Da bi u posljednjem mjerenjima, u martu i maju 2017 godine došlo do značajnog pada tog indeksa. U period mart – maj 2017 do sličnog pada u ovom indeksu je došlo samo u slučaju Hrvatske, dok je u zemljama EU i Slovenije došlo do značajnog povećanja tog indeksa, kao i u slučaju zemalja u regionu – Srbije, Crne Gore i Makedonije. mjerjenje za 7. val ankete povjerenja potrošača obavljeno u toku mjeseca marta kada su još uvijek

Međutim, malo detaljnija analiza pojedinih bilansa koji ulaze u obračun indeksa povjerenja potrošača govori da je ovaj pad indeksa uglavnom prouzročen negativnim vrijednostima u bilansu 1 - očekivanja o pogoršanju finansijske situacije u domaćinstvu u narednih 12 mjeseci, bilansu 2 – očekivanjima vezano za generalnu ekonomsku situaciju u BiH u narednih 12 mjeseci i bilansu 4 – očekivanja u pogledu

mogućnosti uštede novca u narednih 12 mjeseci u domaćinstvu. To se može i primjetiti na narednim graficima.

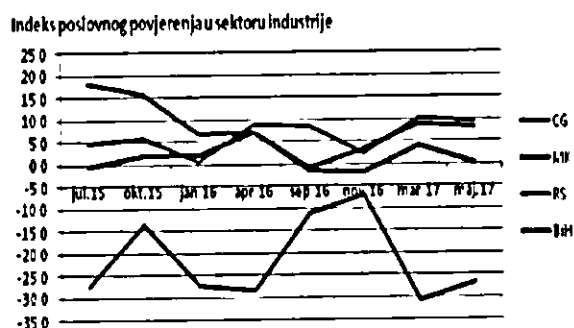
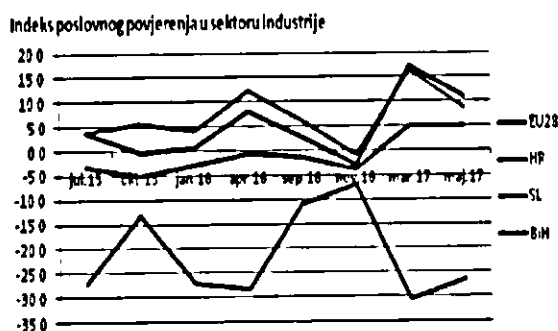
Ankete biznisa

Kada su u pitanju biznis ankete, izračunati su indeksi povjerenje za četiri sektora ekonomije: industrija, građevinarstvo, maloprodaja i usluge, i to za pet kvartala u periodu juli 2015 – septembar 2016 godine. Inače, u zemljama EU ovo se istraživanje sprovodi svaki mjesec, i to na značajno većem uzorku firmi.

Indeks poslovnog povjerenja u sektoru industrije

Na Grafu 36 su prikazani rezultati za Indeks poslovnog povjerenja u sektoru industrije

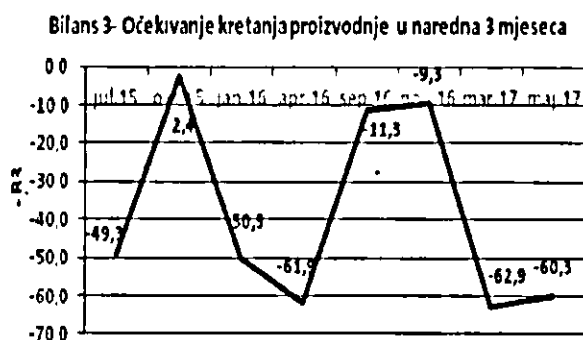
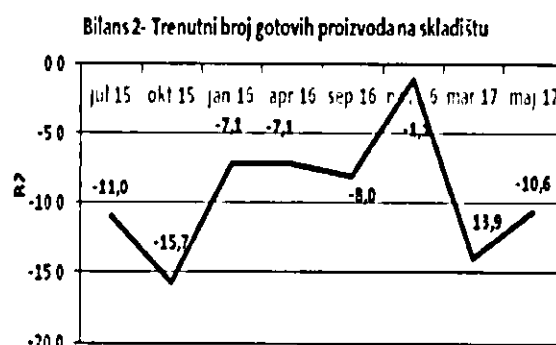
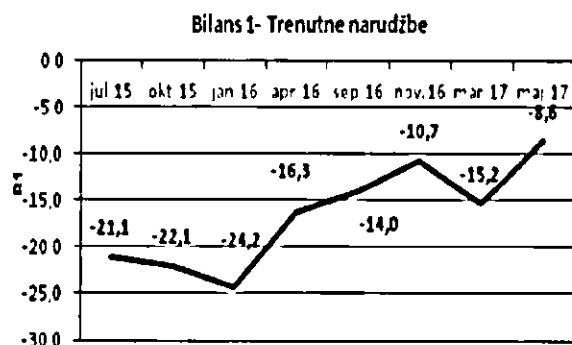
Grafikon 42: Index poslovnog povjerenja u sektoru industrije

Iz navedenih grafika se vidi da je indeks poslovnog povjerenja u sektoru industrije u BiH doživio manji oporavak u odnosu na posljednje mjerenje iz marta

2017 godine. Međutim, u tom periodu je došlo do stabilizacije rasta tog indeksa u svim zemljama EU, te blagog pada u Hrvatskoj i Sloveniji.

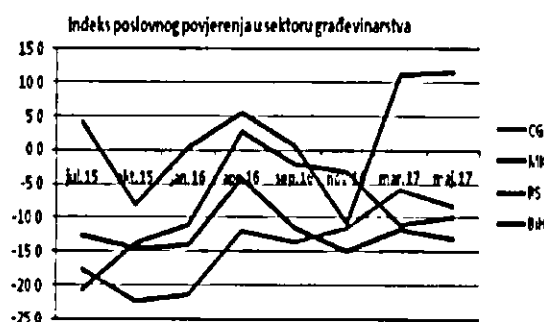
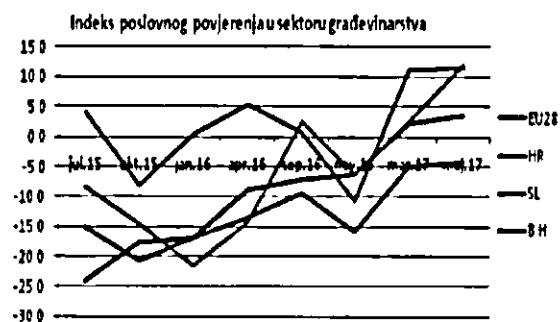
U poređenju sa zemljama regiona primjetan je sličan trend; dok se taj indeks blago stabilizirao u drugim zemljama, u BiH je došlo do značajnijeg oporavka. Međutim, pažljivija inspekcija pojedinih bilansa govori o faktorima koji su najviše doprinjeli padu tog indeksa, što se može i vidjeti iz navedenih grafika. Čini se da je pesimizam u pogledu očekivanog kretanja proizvodnje u navedenom period, od decembra 2016 pa do maja 2017 najviše doprinio padu ovog indeksa.

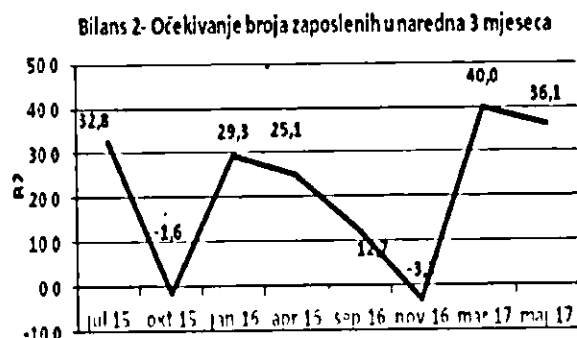
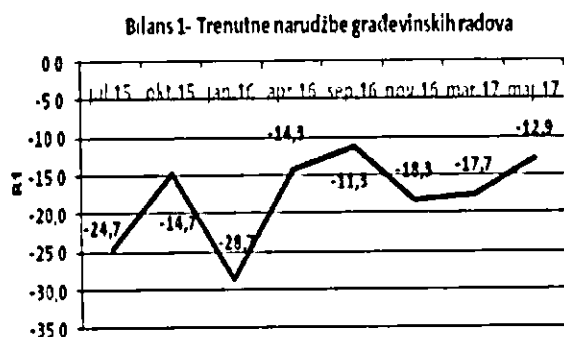
Indeks poslovnog povjerenja u sektoru građevinarstva

Na Grafu 37 su prikazani rezultati za Indeks poslovnog povjerenja u sektoru građevinarstva

Grafikon 43: Index poslovnog povjerenja u sektoru građevinarstva

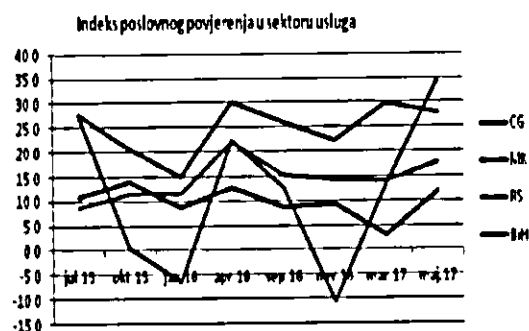
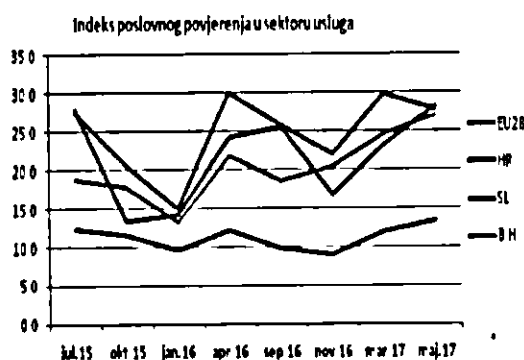
Za razliku od indeksa povjerenja potrošača i povjerenja u sektoru industrije, u sektoru građevinarstva bilježimo relativan rast i stabilizaciju indeksa poslovnog povjerenja. Takav uzlet je prisutan i na nivou zemalja EU, ali i na nivou zemalja regiona. Uzlet tog indeksa se može tumačiti uglavnom sezonski, s obzirom da je istraživanja sprovedeno na početku i jeku građevinske sezone, te da se zbog toga očekuje zapošljavanje velikog broja uposlenika, kao i povećanje narudžbi građevinskih radova, što se može vidjeti iz narednih grafika.

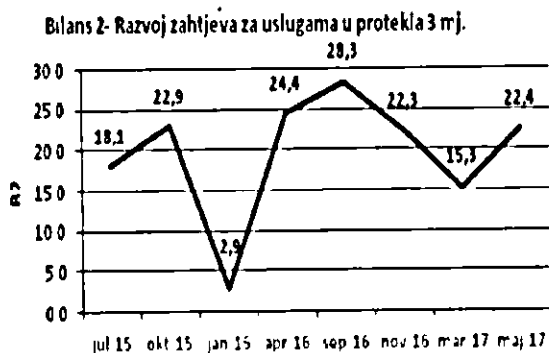
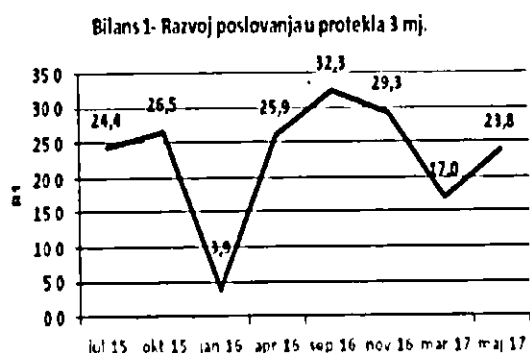
Indeks poslovnog povjerenja u sektoru usluga

Na Grafu 38 su prikazani rezultati za Indeks poslovnog povjerenja u sektoru građevinarstva

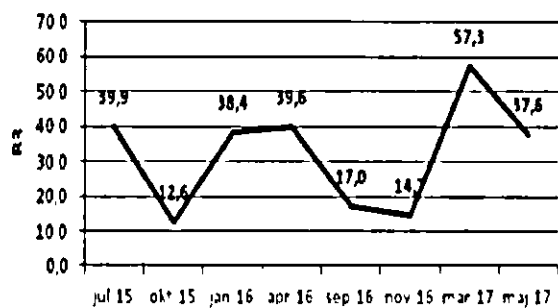
Grafikon 44: Index poslovnog povjerenja u sektoru usluga

Iz navedenih grafika se jasno vidi da je situacija u sektoru usluga i dalje najoptimističnija. Svi indeksi, u svim zemljama EU u periodu juli 2015 – maj 2017 godine su pozitivni. U tom smislu se BiH ističe sa najpozitivnijim indeksima. U odnosu na zemlje regiona, Indeks u sektoru trgovine je najveći. Tome najviše doprinose očekivanja rasta poslovanja u naredna 3 mjeseci razvoj zahtjeva za uslugama, što se i vidi iz narednih grafika.

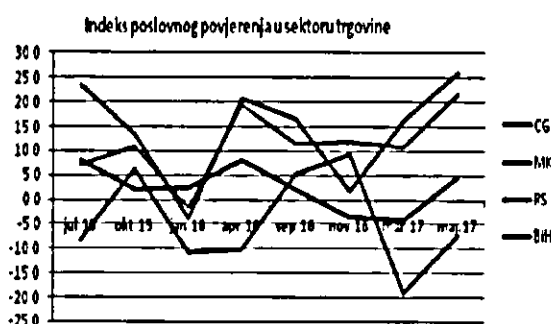
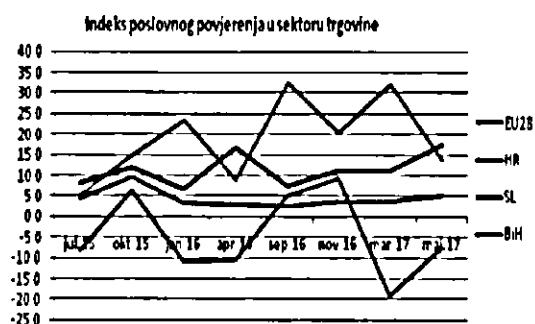
Bilans 3- Očekivanje razvoja zahtjeva za uslugama u naredna 3 mj.

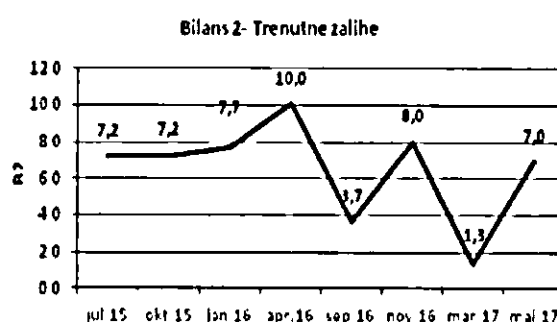
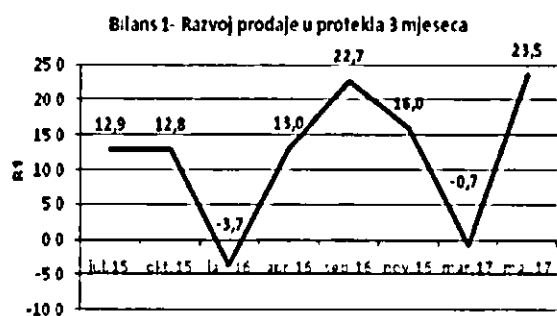
Indeks poslovnog povjerenja u sektoru trgovine

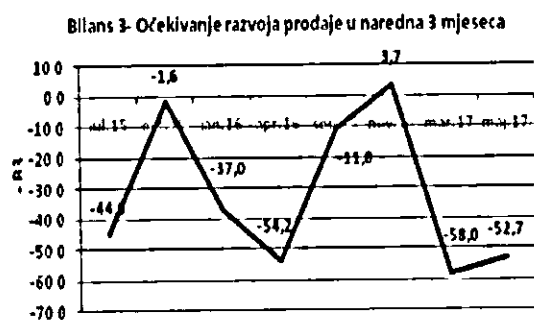
Na Grafu 39 su prikazani rezultati za Indeks poslovnog povjerenja u sektoru trgovine

Grafikon 45: Index poslovnog povjerenja u sektoru trgovine

Iz navedenih grafika se vidi da je indeks poslovnog povjerenje u sektoru trgovine u BiH za period novembar 2016 – mart 2017 oštro pao u poređenju sa EU i zemljama u regionu. Međutim, u posljednjem mjeranju iz maja 2017 godine je došlo do značajnog oporavka tog indeksa. Ovakvoj dinamici su najviše prouzročili bilans koji se odnose na razvoj prodaje u naredna 3 mjeseca, te trenutne zalihe, što se može vidjeti iz navedenih grafika.

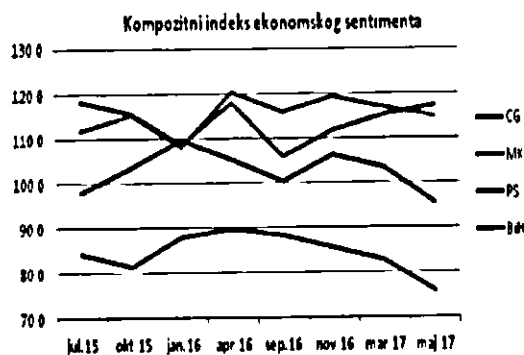
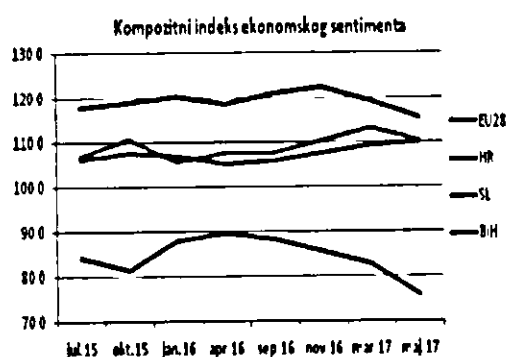

Kompozitni indeks ekonomskog sentimenta

Na Grafu 40 su prikazani rezultati za Kompozitni indeks ekonomskog sentimenta

Grafikon 46: Kompozitni Index ekonomskog sentimenta

Iz navedenih grafika se vidi je opći kompozitni indeks ekonomskog sentimenta u BiH u navedenom periodu znatno niži u poređenju sa EU, Slovenijom i Hrvatskom, te svim zemljama regiona. Ono što je zabrinjavajuće je to da je u posljednjem periodu od aprila 2016 do maja 2017 godine došlo do značajnijeg pada tog indeksa.

DODATAK

Prvi kvartal 2017. godina

Tabela 1: Industrijska proizvodnja u BiH

KD BiH 2010 (EU NACE Rev.2) po oblastima	2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017			
	Jan-Dec	Jan-Dec	Jan-Dec	Jan-Dec	Jan-Dec	Jan-Dec	Jan-Dec	Jan-Dec	Jan-Dec	Jan-Dec	Jan-Dec	Jan-Dec	Jan-Dec	Jan-Dec	Jan	Febr	Mart	K1
Industrija ukupno	4.2	2.3	-3.6	5.2	0.1	2.6	4.3	4.4	3.3	0.1	2.5	4.3	4.4	3.3	4.4	3.3	0.1	2.5
Proizvodi za međufaznu potrošnju	9.9	5.2	-4.1	4.5	5.3	6.6	2.0	-8.7	-2.7	12.8	1.1	2.0	-8.7	-2.7	-8.7	-2.7	12.8	1.1
Energija	0.6	2.1	-7.4	6.5	-6.9	-0.8	7.6	11.4	6.3	-12.1	1.0	7.6	11.4	6.3	11.4	6.3	-12.1	1.0
Kapitalni proizvodi	-4.9	-2.6	-0.3	10.3	0.6	-2.4	4.8	23.7	11.9	9.8	14.5	4.8	23.7	11.9	23.7	11.9	9.8	14.5
Trajni proizvodi za široku potrošnju	14.4	4.6	15.7	-4.3	1.6	22.5	8.3	-26.6	-37.0	-34.3	-34.3	8.3	-26.6	-37.0	-26.6	-37.0	-37.9	-34.3
Netrajni proizvodi za široku potrošnju	0.1	1.5	-0.2	4.9	2.7	4.4	1.7	5.9	2.6	2.2	35.0	1.7	5.9	2.6	5.9	2.6	2.2	35.0
B Vađenje ruda i kamena	0.0	14.6	-4.0	-4.0	-2.1	3.5	3.4	-2.4	3.8	8.4	3.6	3.4	-2.4	3.8	-2.4	3.8	8.4	3.6
C Prerađivačka industrija	6.0	1.3	-2.7	5.9	3.8	4.8	3.1	2.2	2.1	3.1	2.5	3.1	2.2	2.1	2.2	2.1	3.1	2.5
D Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom i plinom (izuzev grane 35.3) 1	2.6	-3.2	-6.1	9.8	-9.6	-1.2	8.5	12.0	4.6	-10.8	1.4	8.5	12.0	4.6	12.0	4.6	-10.8	1.4
B05 Vađenje ugljena i lignita	-4.6	14.1	-3.2	-4.5	-0.7	1.9	9.2	-0.1	5.7	7.2	4.3	9.2	-0.1	5.7	-0.1	5.7	7.2	4.3
B07 Vađenje metalnih ruda	45.1	4.1	5.5	5.6	-3.9	11.6	-14.5	6.8	-2.4	15.7	6.9	-14.5	6.8	-2.4	6.8	-2.4	15.7	6.9
B08 Vađenje ostalih ruda i kamena	-13.7	29.6	-19.1	-9.1	-7.8	5.6	-3.5	-19.6	-8.1	8.7	-3.1	-3.5	-19.6	-8.1	-19.6	-8.1	8.7	-3.1
C10 Proizvodnja prehrambenih proizvoda	-0.3	-3.9	0.1	5.7	3.3	6.4	7.3	3.3	-1.9	-0.3	0.3	7.3	3.3	-1.9	3.3	-1.9	-0.3	0.3
C11 Proizvodnja pića	-2.6	-0.7	0.8	6.2	-1.0	3.0	3.0	12.6	5.4	23.2	14.5	3.0	12.6	5.4	12.6	5.4	23.2	14.5
C12 Proizvodnja duhanskih proizvoda	-17.9	-11.6	-15.5	5.5	-14.1	-12.6	-12.2	-38.0	48.9	-33.4	-17.8	-12.2	-38.0	48.9	-38.0	48.9	-33.4	-17.8
C13 Proizvodnja tekstila	12.8	5.4	-23.6	-0.8	-2.6	-7.5	4.8	10.7	5.3	16.7	11.1	4.8	10.7	5.3	10.7	5.3	16.7	11.1
C14 Proizvodnja odjeće	-0.9	6.6	-17.9	26.8	1.0	14.2	-3.6	6.3	7.3	-8.3	1.6	-3.6	6.3	7.3	6.3	7.3	-8.3	1.6
C15 Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	17.0	11.0	-8.5	10.4	6.3	-2.0	-3.5	18.5	0.1	1.0	6.0	-3.5	18.5	0.1	18.5	0.1	1.0	6.0
C16 Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja; materijala	6.3	7.3	-7.8	12.7	4.8	0.1	5.8	-7.5	-2.1	5.3	-0.6	5.8	-7.5	-2.1	-7.5	-2.1	5.3	-0.6
C17 Proizvodnja papira i proizvoda od papira	-6.0	1.3	0.5	2.9	-9.9	23.5	-14.3	-45.0	-36.6	10.2	-29.5	-14.3	-45.0	-36.6	-45.0	-36.6	10.2	-29.5
C18 Štampanje i umnožavanje snimljenih zapisa	-15.1	-0.5	-1.0	-0.2	23.6	5.6	12.5	15.2	6.0	14.9	12.2	12.5	15.2	6.0	15.2	6.0	14.9	12.2
C19 Proizvodnja koks i rafiniranih naftnih proizvoda	32.6	3.5	-18.5	6.8	7.3	-1.1	-5.7	49.5	37.4	-43.3	-0.5	-5.7	49.5	37.4	49.5	37.4	-43.3	-0.5
C20 Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda	5.0	14.2	3.3	17.4	12.4	7.6	14.2	28.8	23.7	20.1	23.9	14.2	28.8	23.7	28.8	23.7	20.1	23.9
C21 Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih preparata	3.0	21.3	18.6	-6.9	6.3	-6.0	-3.0	-5.1	10.1	-25.7	-8.7	-6.0	-5.1	10.1	-5.1	10.1	-25.7	-8.7
C22 Proizvodnja proizvoda od gume i plastičnih masa	20.1	12.2	-0.7	-4.2	26.9	7.0	15.5	6.9	1.3	14.8	7.9	15.5	6.9	1.3	6.9	1.3	14.8	7.9
C23 Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	2.6	-0.1	-17.1	-0.1	-6.0	0.7	3.3	-40.2	-24.7	-2.9	-18.4	3.3	-40.2	-24.7	-40.2	-24.7	-2.9	-18.4
C24 Proizvodnja baznih metala	20.0	9.8	-1.6	-4.8	-1.9	1.3	-4.7	-13.9	-4.9	8.6	-3.7	-4.7	-13.9	-4.9	-13.9	-4.9	8.6	-3.7
C25 Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim mašina i opreme	4.7	2.3	-7.4	23.0	4.6	9.6	12.5	9.7	17.3	13.3	13.7	12.5	9.7	17.3	9.7	17.3	13.3	13.7
C26 Proizvodnja računara te elektroničkih i optičkih proizvoda	-24.2	-25.8	-10.2	-8.3	-49.7	-19.3	-11.6	-1.9	51.8	275.9	104.3	-11.6	-1.9	51.8	-1.9	51.8	275.9	104.3
C27 Proizvodnja električne opreme	19.8	19.9	-9.8	4.3	-0.4	2.7	11.5	24.5	33.1	6.3	20.6	11.5	24.5	33.1	24.5	33.1	6.3	20.6
C28 Proizvodnja mašina i uređaja, d. n.	-32.1	9.7	-2.2	21.2	8.9	1.3	-3.1	23.8	0.0	11.4	11.4	-3.1	23.8	0.0	23.8	0.0	11.4	11.4
C29 Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	22.0	-2.1	-3.1	23.0	13.4	-11.3	-2.7	2.9	10.7	-11.9	-0.5	-2.7	2.9	10.7	2.9	10.7	-11.9	-0.5
C30 Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	-24.7	-31.7	59.2	-32.7	-11.8	-19.3	-48.5	60.4	6.5	29.1	29.5	-19.3	60.4	6.5	60.4	6.5	29.1	29.5
C31 Proizvodnja namještaja	14.7	-2.7	17.9	4.8	2.4	27.0	8.8	-26.6	-37.9	-40.1	-35.5	8.8	-26.6	-37.9	-26.6	-37.9	-40.1	-35.5
C32 Ostala prerađivačka industrija	17.5	-5.6	4.4	59.2	6.8	7.8	17.2	4.3	-11.8	-6.8	-5.5	17.2	4.3	-11.8	4.3	-11.8	-6.8	-5.5
C33 Popravak i instaliranje mašina i opreme	29.8	-18.9	0.3	-17.3	-1.4	-7.9	-10.6	-8.3	14.4	12.9	6.8	-10.6	-8.3	14.4	-8.3	14.4	12.9	6.8
D35 Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom i plinom	2.6	-3.2	-6.1	9.8	-9.6	-1.2	8.5	12.0	4.6	-10.8	1.4	8.5	12.0	4.6	12.0	4.6	-10.8	1.4

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Tabela 2: Industrijska proizvodnja u FBiH

KD BIH 2010 (EU NACE Rev.2) po oblastima	Struktura 2010=100	2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017			
		Jan-Dec	2.5	Jan-Dec	-4.4	Jan-Dec	7.3	Jan-Dec	0.0	Jan-Dec	1.6	Jan-Dec	2.6	Jan	Febr	Mart	K1
Industrija ukupno	100.0													0.4	3.6	2.5	2.2
Proizvodi za međufaznu potrošnju	29.1	5.0	-2.5	4.0	6.5	7.4	1.9	1.9	1.9	7.4	1.9	1.9	-12.6	-4.4	7.8	-2.7	
Energija	31.8	5.8	-10.8	3.5	-6.7	-1.8	2.4	2.4	2.4	-1.8	2.4	2.4	4.5	3.2	-4.8	0.8	
Kapitalni proizvodi	9.4	-3.2	-4.5	37.8	-1.7	-1.3	3.6	3.6	3.6	-1.3	3.6	3.6	16.5	11.8	7.0	11.3	
Trajni proizvodi za široku potrošnju	2.7	-12.2	24.6	-21.0	-4.9	-3.7	16.8	16.8	16.8	-3.7	16.8	16.8	6.5	1.0	5.2	4.2	
Netrajni proizvodi za široku potrošnju	27.1	1.7	0.4	4.8	2.4	2.8	1.6	1.6	1.6	2.8	1.6	1.6	5.0	5.4	4.5	4.9	
B Vađenje ruda i kamena	11.6	12.3	-4.1	-9.1	-1.3	-1.1	5.7	5.7	5.7	-1.1	5.7	5.7	-2.5	0.6	7.0	1.9	
C Prerađivačka industrija	68.8	0.0	-2.3	10.8	3.7	4.3	2.8	2.8	2.8	4.3	2.8	2.8	-1.5	1.8	6.3	2.4	
D Proizvodnja i snabdjevanje el. energijom i plinom (izuzev grane 35.3) 1	19.6	3.3	-10.9	7.8	-10.1	-1.5	0.4	0.4	0.4	-1.5	0.4	0.4	6.7	4.4	-10.7	-0.2	
B05 Vađenje ugljena i lignita	10.0	10.4	-2.0	-9.1	-0.2	-2.4	6.9	6.9	6.9	-2.4	6.9	6.9	-0.6	3.1	8.4	3.7	
B07 Vađenje metalnih ruda	0.3	2.5	-6.4	-26.6	-3.1	6.4	1.3	1.3	1.3	6.4	1.3	1.3	-19.8	27.8	-13.4	0.9	
B08 Vađenje ostalih ruda i kamena	1.3	27.2	-19.2	-3.6	-7.3	7.1	-3.2	-3.2	-3.2	7.1	-3.2	-3.2	-5.8	-6.0	2.7	-2.0	
C10 Proizvodnja prehrambenih proizvoda	10.3	10.4	-2.0	4.3	3.8	5.2	5.3	5.3	5.3	5.2	5.3	5.3	6.7	0.5	2.0	3.0	
C11 Proizvodnja pića	4.7	2.5	-6.4	5.9	-0.7	1.9	-6.2	-6.2	-6.2	1.9	-6.2	-6.2	18.7	9.5	22.4	17.1	
C12 Proizvodnja duhanskih proizvoda	1.2	27.2	-19.2	5.4	-14.1	-18.6	-14.5	-14.5	-14.5	-18.6	-14.5	-14.5	-37.2	46.6	-33.6	-18.4	
C13 Proizvodnja tekstila	3.8	2.7	-18.0	33.6	-1.0	-7.3	5.7	5.7	5.7	-7.3	5.7	5.7	11.6	5.6	18.3	12.0	
C14 Proizvodnja odjeće	2.6	7.3	-17.2	25.3	-3.2	18.2	-2.1	-2.1	-2.1	18.2	-2.1	-2.1	-2.9	7.1	-3.9	0.0	
C15 Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	2.0	4.4	-5.4	8.1	1.4	-7.9	1.7	1.7	1.7	-7.9	1.7	1.7	3.7	3.0	9.5	5.4	
C16 Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja; materijala	2.4	1.3	-16.3	10.3	11.5	0.1	5.6	5.6	5.6	0.1	5.6	5.6	1.1	19.5	12.5	11.4	
C17 Proizvodnja papira i proizvoda od papira	2.2	1.7	1.4	2.2	-12.3	30.4	-17.9	-17.9	-17.9	30.4	-17.9	-17.9	-51.7	-46.9	1.6	-39.2	
C18 Štampanje i umnožavanje snimljenih zapisa	1.7	1.5	-3.6	42.6	26.1	8.0	14.7	14.7	14.7	8.0	14.7	14.7	14.4	5.5	14.3	11.5	
C19 Proizvodnja kosa i rafiniranih naftnih proizvoda	2.1	-4.3	-21.8	7.6	20.6	-0.2	-4.9	-4.9	-4.9	-0.2	-4.9	-4.9	9.6	16.0	11.1	12.1	
C20 Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda	2.0	18.2	2.8	20.4	11.5	9.3	10.7	10.7	10.7	9.3	10.7	10.7	15.5	8.8	12.5	12.2	
C21 Proizv. osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih preparata	1.4	20.1	15.0	-9.8	7.1	-5.7	-6.1	-6.1	-6.1	-5.7	-6.1	-6.1	-8.3	17.5	-27.8	-8.4	
C22 Proizvodnja proizvoda od gume i plastičnih masa	2.8	14.2	4.8	-11.2	23.0	5.2	15.2	15.2	15.2	5.2	15.2	15.2	14.7	-3.7	11.6	6.8	
C23 Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	5.3	-1.7	-16.7	3.9	-5.1	-0.2	2.5	2.5	2.5	-0.2	2.5	2.5	-47.2	-29.1	-6.7	-23.4	
C24 Proizvodnja baznih metala	8.6	11.5	1.2	-1.2	0.6	1.0	-4.2	-4.2	-4.2	1.0	-4.2	-4.2	-17.1	-5.5	4.1	-6.4	
C25 Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim mašina i opreme	6.7	0.9	-12.8	32.9	4.8	11.4	13.3	13.3	13.3	11.4	13.3	13.3	14.5	20.9	13.5	16.2	
C26 Proizvodnja računara te elektroničkih i optičkih proizvoda	0.5	-35.2	-22.0	18.4	-54.9	-16.4	-16.7	-16.7	-16.7	-16.4	-16.7	-16.7	6.9	51.3	153.3	74.4	
C27 Proizvodnja električne opreme	1.4	40.1	-11.3	-7.0	4.8	-4.9	5.6	5.6	5.6	-4.9	5.6	5.6	21.3	37.1	-0.4	18.6	
C28 Proizvodnja mašina i uređaja, d. n.	2.3	11.0	-0.6	33.7	11.8	3.6	-6.7	-6.7	-6.7	3.6	-6.7	-6.7	5.6	1.8	9.4	5.7	
C29 Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	1.7	-4.1	2.3	46.7	15.0	-13.0	-2.8	-2.8	-2.8	-13.0	-2.8	-2.8	-2.3	12.2	-16.4	-3.4	
C30 Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	0.1	-33.4	60.7	-38.6	-14.6	-16.5	-55.4	-55.4	-55.4	-16.5	-55.4	-55.4	94.7	12.3	36.5	41.4	
C31 Proizvodnja namještaja	2.4	-24.3	36.3	-11.1	-5.1	2.5	17.7	17.7	17.7	2.5	17.7	17.7	8.2	-1.3	-1.8	1.3	
C32 Ostala prerađivačka industrija	0.3	1.9	-6.0	17.7	5.6	18.9	28.1	28.1	28.1	18.9	28.1	28.1	-0.8	1.4	27.1	9.5	
C33 Popravak i instaliranje mašina i opreme	0.4	-12.3	-32.9	127.9	-23.9	-14.3	-11.7	-11.7	-11.7	-14.3	-11.7	-11.7	1.5	8.1	11.5	7.0	
D35 Proizvodnja i snabdjevanje električnom energijom i plinom	19.6	3.3	-10.9	7.8	-10.1	-1.5	0.4	0.4	0.4	-1.5	0.4	0.4	6.7	4.4	-10.7	-0.2	

Izvor: Federalni zavod za statistiku FBiH

Tabela 3: Industrijska proizvodnja u RS

KD BiH 2010 (EU NACE Rev.2) po oblastima	Struktura 2010=100	2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017	
		Jan-Dec	Jan-Dec	Jan-Dec	Jan-Dec	Jan-Dec	Jan-Dec	Jan-Dec	Jan-Dec	Jan-Dec	Jan-Dec	Jan-Dec	Jan-Dec	Jan-Dec	Jan-Dec
Industrija ukupno	100.0	5.1	-3.8	4.1	0.7	2.7	8.2	19.1	3.6	-5.2	4.5				
Proizvodi za međufaznu potrošnju	32.7	6.1	-7.0	2.9	3.3	4.4	2.9	5.7	1.2	24.7	11.4				
Energija	38.8	5.3	-4.6	4.3	-7.5	1.0	17.7	26.4	11.9	-22.9	1.2				
Kapitalni proizvodi	7.9	-2.4	10.1	-23.7	8.4	-5.6	9.8	48.4	12.6	21.0	26.3				
Trajni proizvodi za široku potrošnju	2.9	27.4	-0.2	13.4	11.6	2.4	-3.0	19.0	-11.3	-22.4	-9.2				
Netrajni proizvodi za široku potrošnju	17.7	2.0	-2.8	16.6	5.2	7.4	1.1	15.4	-6.1	-7.4	-0.5				
B Vađenje ruda i kamena	16.6	17.7	-4.0	4.4	-3.3	10.2	0.4	-2.4	9.0	10.2	6.3				
C Prerađivačka industrija	59.0	5.5	-4.4	4.2	5.0	2.7	3.6	22.2	4.7	-5.8	5.3				
D Proizvodnja i snabdjevanje el. energijom i plinom (izuzev grane 35.3) 1	24.5	-0.1	-4.3	1.8	-9.0	-1.0	25.3	22.4	4.7	-11.1	3.9				
B05 Vađenje ugljena i lignita	10.9	22.5	-6.0	5.4	-1.6	10.1	12.9	0.8	10.4	5.4	5.4				
B07 Vađenje metalnih ruda	4.5	4.2	7.1	9.6	-4.0	12.0	-15.8	9.5	-4.7	18.1	7.4				
B08 Vađenje ostalih ruda i kamena	1.2	35.4	-18.9	-23.7	-9.6	0.7	-4.7	-2	-18.8	41.8	-9.3				
C10 Proizvodnja prehrambenih proizvoda	9.6	-5.5	-0.1	14.8	6.2	5.3	11.0	5.1	-8.2	-9.5	-4.8				
C11 Proizvodnja pića	1.4	-0.7	23.8	13.7	-2.5	9.5	8.1	-9.8	-20.0	29.0	-0.3				
C12 Proizvodnja duhanskih proizvoda	0.1	-29.3	-36.4	-22.5	-17.1	300.02	13.9	-46.6	72.1	-29.8	-11.0				
C13 Proizvodnja tekstila	1.3	22.9	-58.7	20.7	-18.2	-9.2	-6.3	-3.9	1.7	-3.6	-2.0				
C14 Proizvodnja odjeće	1.9	2.4	-15.9	31.2	15.4	2.9	-8.7	51.5	8.1	-21.5	7.9				
C15 Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	4.6	16.5	-8.8	12.8	11.1	3.2	-7.5	33.0	-2.4	-5.7	6.5				
C16 Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja; materijala	5.2	13.6	1.9	13.6	1.0	-2.6	6.9	-17.4	-18.6	1.7	-10.1				
C17 Proizvodnja papira i proizvoda od papira	1.5	-3.0	-3.7	4.4	-0.3	-1.3	3.1	-7.9	19.9	34.3	15.2				
C18 Štampanje i umnožavanje snimljenih zapisa	0.8	-7.8	8.3	-27.9	4.8	-16.0	-7.1	25.7	12.6	26.1	21.0				
C19 Proizvodnja koks i rafiniranih naftnih proizvoda	3.4	12.3	-12.2	6.0	-8.3	-2.4	-14.6	300.03	80.2	-89.5	-21.5				
C20 Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda	2.1	3.8	5.1	9.5	14.9	2.7	25.4	86.6	80.7	48.7	70.0				
C21 Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih preparata	0.4	32.2	47.7	10.9	2.2	-7.4	13.0	12.0	-13.8	-18.6	-9.9				
C22 Proizvodnja proizvoda od gume i plastičnih masa	1.9	-0.1	-17.7	33.7	35.6	12.3	19.1	-12.3	10.9	16.8	7.0				
C23 Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	4.2	3.2	-18.2	-30.9	16.7	4.6	6.3	-1.8	-7.3	14.2	3.5				
C24 Proizvodnja baznih metala	4.2	1.7	-16.5	-30.3	-25.8	5.0	-11.3	48.3	2.2	103.8	42.6				
C25 Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim mašina i opreme	6.2	3.2	3.2	3.6	10.9	6.0	9.7	1.3	21.4	18.5	14.8				
C26 Proizvodnja računara te elektroničkih i optičkih proizvoda	0.2	35.5	26.6	-59.3	-20.6	-28.6	7.7	-16.6	54.1	300.03	200.5				
C27 Proizvodnja električne opreme	1.8	-12.5	-1.6	40.1	-9.1	19.2	22.1	60.1	26.2	16.4	30.5				
C28 Proizvodnja mašina i uređaja, d. n.	0.7	4.5	-7.6	69.9	-9.3	-16.6	32.2	177.7	-12.3	25.8	53.5				
C29 Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	0.7	11.0	-28.5	14.4	0.5	3.5	-1.9	45.9	0.7	26.7	21.9				
C30 Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	0.0	-22.7	44.0	28.2	1.7	-30.9	-3.2	-3.8	-6.5	2.7	-2.2				
C31 Proizvodnja namještaja	2.7	26.5	-8.2	20.7	14.4	2.9	-3.2	20.6	-10.8	-23.5	-9.2				
C32 Ostala prerađivačka industrija	0.3	-26.0	28.5	160.9	8.0	-3.3	3.8	26.8	-34.7	-49.6	-33.7				
C33 Popravak i instaliranje mašina i opreme	3.8	-20.8	11.1	-22.7	4.7	-6.6	-10.4	-10.5	15.5	13.1	6.8				
D35 Proizvodnja i snabdjevanje el. energijom i plinom	24.5	-0.1	-4.3	1.8	-9.0	-1.0	25.3	22.4	4.7	-11.1	3.9				

Izvor: Republički zavod za statistiku RS

Tabela 4: Realni sektor - industrija i usluge (Rast g/g u %)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2015				2016				2017	
									K1	K2	K3	K4	K1	K2	K3	K4	K1	K1
Industrija	Industrijska proizvodnja - fizički obim	-6.6	4.1	2.3	-3.6	5.1	0.2	3.0	4.3	-0.2	4.9	4.0	3.1	4.5	4.6	2.1	5.9	2.2
	Intermedijarni proizvodi	-19.2	9.9	5.3	-4.1	4.6	5.3	6.6	2.2	0.6	11.1	8.7	5.4	7.1	5.7	-2.1	-0.9	1.1
	Energija	3.1	0.6	2.1	-7.3	6.4	-6.9	-0.8	7.6	-3.3	4.1	0.7	-3.5	3.0	1.3	9.2	16.4	1.0
	Kapitalni proizvodi	-32.0	-5.2	-2.5	-0.1	10.1	0.7	-2.5	4.8	-6.7	1.6	0.6	-5.3	-5.0	7.8	6.5	8.7	14.6
	Trajni proizvodi za široku potrošnju	-25.5	14.2	4.7	15.8	-4.3	1.6	22.6	8.5	-3.5	32.2	25.8	36.1	70.7	8.0	-11.9	-16.1	-34.3
	Netrajni proizvodi za široku potrošnju	-3.8	-0.3	2.0	0.1	4.5	2.7	4.4	1.8	3.8	0.5	3.4	9.8	5.1	4.8	-2.6	0.6	3.5
Građevinarstvo	Obim građevinskih radova - Ukupno	-5.2	-11.3	-5.6	-3.1	-2.3	6.4	-2.4	-1.3	2.6	-0.8	-6.9	-3.8	-2.9	-1.4	2.3	-3.3	-3.5
	Visokogradnja	-2.3	-16.6	-14.4	-14.6	-5.7	7.3	14.4	-0.3	13.4	16.6	15.6	12.2	0.6	0.4	-0.4	-1.8	2.1
	Niskogradnja	-4.0	-8.8	-0.1	1.8	-0.5	5.6	-6.5	-3.5	1.3	-4.3	-11.8	-10.0	-7.0	-3.7	1.1	-4.2	-7.2
	Cestovni (prevezeno robe)	-11.3	-4.6	-0.1	30.2	-4.2	9.9	14.2	5.0	19.7	9.3	8.3	10.5	1.5	-4.2	6.8	4.6	-2.4
Prevoz	Cestovni (prevezeni putnici)	-5.3	3.7	1.8	7.5	-3.6	-27.5	-4.2	-8.0	5.9	-2.5	2.0	-8.5	-5.8	-3.7	-1.4	-3.4	-3.5
	Gradsko - Prigradski prevoz (prevezeni putnici)	-0.5	2.3	-4.4	-2.8	-9.6	-5.0	-0.6	-5.0	1.5	-1.0	-3.7	-3.8	-4.4	-3.8	-5.4	-6.5	0.4
	Željeznički (prevezeno robe)	-15.8	15.9	10.4	-4.7	-3.4	1.1	2.3	-4.8	-2.8	14.8	-0.1	-1.3	-17.7	-2.1	-3.8	4.8	5.9
	Željeznički (prevezeni putnici)	-27.5	-1.3	-8.6	3.0	-24.0	-15.6	-1.9	-21.0	-11.5	16.0	1.5	-12.4	-13.0	-36.0	-23.4	-17.5	-8.0
	Realni rast prometa	-7.1	17.1	7.0	2.0	5.1	1.8	7.8	6.9	7.2	11.1	7.9	4.9	8.2	4.4	7.2	8.1	6.1
Maloprodaja	Motorna goriva u s.p.	-8.7	21.9	1.6	-2.7	4.7	1.5	9.3	4.0	9.3	10.7	12.9	4.3	7.1	1.5	1.7	6.8	7.8
	Trgovina na malo, osim motornih goriva u s.p.	-6.5	15.4	9.0	3.6	5.2	1.9	7.2	7.9	6.5	11.2	6.3	5.1	8.6	5.4	9.1	8.5	5.6
Turizam	Dolasci turista - ukupno	-6.3	14.6	4.5	9.0	12.9	0.3	21.5	11.6	22.9	-	-	-	7.8	-	-	-	8.6
	Domaći turisti	-9.5	11.2	1.1	5.1	2.1	-1.7	13.1	6.0	16.4	-	-	-	1.9	-	-	-	3.9
	Strani turisti	-3.3	17.5	7.2	11.9	20.5	1.5	26.5	14.5	28.9	-	-	-	12.8	-	-	-	12.1

Izvor: BHAS zvanična saopštenja

Tabela 5: Realni sektor po entitetima (rast g/g u %)

		2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016												2015				2016				2017	
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	K1	K2	K3	K4	K1	K2	K3	K4	K1	K2	K3	K4	K1	K1
Proizvodnja i građevinarstvo	FBIH	-11.8	3.8	0.9	-3.7	7.3	0.0	1.6	2.6	-2.4	-	-	-	2.2	3.6*	-0.4*	4.0*	2.2					2.2
	RS	19.0	5.0	4.7	-4.2	4.1	0.7	2.7	8.2	3.7	-	-	-	6.2	5.0*	9.6*	11.8*	6.2					3.2
	FBIH	-28.2	-13.6	14.0	9.7	4.5	4.9 ^Λ	-	-0.1 ^Λ	-1.3 ^Λ	1.4 ^Λ	-7.4 ^Λ	-3.9 ^Λ	-4.6 ^Λ	-0.5 ^Λ	0.2 ^Λ	0.2 ^Λ	-4.6 ^Λ					-1.4
	RS	-8.0	-21.9	-2.1	-7.9	0.9	7.4 ^Λ	-	-4.7 ^Λ	9.9 ^Λ	-3.6 ^Λ	-5.0 ^Λ	-3.1 ^Λ	-6.2 ^Λ	-3.0 ^Λ	5.0 ^Λ	-7.7 ^Λ	-6.2 ^Λ					-6.9
Cestovni (prevezeno robe)	FBIH	-16.8	3.7	7.7	24.3	-11.6	5.8	0.1	-7.3	13.0	-7.3	1.4	0.1	15.9	-10.5	-7.8	-9.4	15.9					-8.5
	RS	-9.8	3.6	20.3	18.4	11.6	4.4	33.6	-6.1	22.5	41.0	16.8	22.6	-18.8	-23.2	-4.7	-2.1	-18.8					-8.5
	FBIH	-1.4	0.3	-0.5	6.4	-5.2	-40.1	-8.7	-3.9	-14.1	-7.3	-7.3	-7.5	-5.8	-2.8	-2.3	-5.5	-5.8					-5.0
	RS	-17.3	17.8	14.9	-0.3	-0.5	-7.9	23.2	-16.1	37.6	3.6	-17.5	11.5	-9.1	-12.2	0.9	-1.4	-9.1					-5.5
Prijevoz	FBIH	-2.1	2.4	-4.7	-4.3	-7.8	-5.0	-2.2	-4.8	0.3	1.2	-5.0	-5.2	-3.4	-2.8	-5.7	-7.1	-3.4					-0.9
	RS	8.7	3.7	2.5	2.0	-3.5	-5.5	2.2	0.0	7.1	6.9	4.6	3.5	-8.8	0.1	-14.4	21.4	-8.8					-7.3
	FBIH	-13.6	11.0	15.9	-9.4	-0.2	4.0	2.5	0.3	-8.1	16.0	4.1	0.2	-7.0	2.2	-0.9	7.0	-7.0					-1.3
	RS	-19.2	24.0	2.0	3.5	-3.4	-3.5	-0.9	-11.0	7.1	12.6	-6.5	-15.4	-34.8	-9.5	-8.6	15.0	-34.8					17.7
Željeznički (prevezeni putnici)	FBIH	-12.5	7.4	1.6	4.2	-20.8	-14.2	-5.8	-28.2	-15.3	12.9	-5.2	-18.0	-20.0	-34.1	-29.0	-28.0	-20.0					6.2
	RS	-38.5	-10.3	-21.1	1.3	-34.3	-18.0	2.9	-10.1	-6.8	17.9	17.1	-12.2	-2.4	-8.7	-16.7	-11.6	-2.4					-30.0
	FBIH	-2.9	6.9	-0.7	16.3	6.2	12.4	-	-	9.2	13.9	14.9	4.9	25.7	14.1	26.8	14.3	25.7					-
	RS	-2.6	5.0	-4.2	13.9	6.4	13.2	-	-	9.4	14.0	15.9	6.4	27.4	-	-	14.8	27.4					-
Ugostiteljstvo	FBIH	-0.1	1.2	0.2	5.7	7.0	-	-	-	17.9	11.2	6.9	1.5	-	-	-	1.5	-					-13.7*
	RS	0.3	-1.2	-3.5	3.5	7.0	-	-	-	19.3	12.2	8.9	3.5	-	-	-	1.9	-					-14.3*
	FBIH	-14.2	16.7	2.9	18.8	-	-	-	7.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-					-
	RS	-4.9	6.1	-0.6	-0.8	3.0	0.7	11.8	4.7	14.2	-	-	-	3.1	2.0	-	-	3.1					-1.9
Turizam	FBIH	-0.6	25.3	9.2	12.9	-	-	-	14.2	-	-	-	-	21.4	-	-	-	21.4					-
	RS	-7.2	1.3	2.4	4.7	11.9	4.9	15.2	15.9	26.8	-	-	-	10.3	24.1	-	-	10.3					7.3
	FBIH	-14.2	16.7	2.9	18.8	-	-	-	7.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-					-
	RS	-4.9	6.1	-0.6	-0.8	3.0	0.7	11.8	4.7	14.2	-	-	-	3.1	2.0	-	-	3.1					-

Izvor: Zvanična saopštenja entitetskih zavoda za statistiku

Λ Realni rast proizvodnje u građevinarstvu

* prosjek mjesečnih stopa

Tabela 6: Tržište rada

Period	Broj zaposlenih lica			Broj registrovanih nezaposlenih lica			Stopa nezaposlenosti**			Prosječne neto plate			Prosječne penzije***							
	BiH	FBIH	RS*	BD	BiH	FBIH	RS	BD	BiH	FBIH	RS	BD	BiH	FBIH	RS	BD				
osobe																				
%																				
e 2014.	701,254	443,587	241,544	16,329	549,522	391,427	145,919	12,176	43.9	46.9	37.7	42.7	830	833	825	816	353	366	333	323
e 2015.	713,098	450,121	245,975	16,493	541,817	390,204	139,465	12,147	43.2	46.4	36.2	42.4	830	830	831	821	358	368	343	327
e 2016.	728,591	456,840	253,305	16,791	521,358	377,854	131,659	11,846	41.7	45.3	34.2	41.4	838	839	836	830	359	370	342	326
I-III 2015.	705,330	446,021	243,166	16,355	549,347	393,528	143,450	12,369	43.8	46.9	37.1	43.1	827	828	826	814	360	371	343	328
I-III 2016.	716,866	451,289	249,610	16,577	535,388	387,408	136,032	11,948	42.8	46.2	35.3	41.9	834	835	831	835	360	371	343	327
I-III 2017.	749,208	461,606		16,968	507,667	370,128	125,665	11,874	40.4	44.5		41.2	846	853	830	833	361	372	342	326
I 2017.	749,566	461,375		16,930	511,571	373,214	126,372	11,985	40.6	44.7		41.4	846	859	815	833	360	371	342	327
II 2017.	747,516	460,971		16,919	509,907	371,915	126,095	11,897	40.6	44.7		41.3	838	834	848	834	361	374	342	326
III 2017.	750,543	462,473		17,056	501,522	365,255	124,527	11,740	40.1	44.1		40.8	854	857	828	831	361	373	342	325

Izvor: Agencija za statistiku BiH, entitetski zavodi za statistiku, Zavod za zapošljavanje FBIH, RS i BD, Zavod za MIO/PIO FBIH i Fond PIO RS.

* Broj zaposlenih lica u BiH, izvor: Agencija za statistiku BiH; broj zaposlenih lica u FBIH i RS izvor: entitetski zavodi za statistiku. U RS broj zaposlenih lica se objavljuje za mart i septembar, pa se godišnji podatak odnosi na prosjek pomenuta dva mjeseca, odnosno za period I-III se uzima mjesec mart.

** Stopa nezaposlenosti je izračunata kao odnos broja registrovanih nezaposlenih lica i ukupne radne snage (zaposleni i nezaposleni).

*** Prosječne penzije u BiH su izračunate na osnovu entitetskih nivoa penzija ponderisanih odnosom ukupnog broja penzionera u svakom od bh. entiteta.

u mil. KM

Tabela 7: Rast i struktura monetarnih agregata (kraj perioda)

Period	Gotovina izvan monetarnih vlasti	Depoziti banaka kod monetarnih vlasti	Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti	Gotovina izvan banaka	Prenosivi depoziti u domaćoj valuti	Ostali depoziti u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti u stranoj valuti	Ostali depoziti u stranoj valuti	Primarni novac (M0)	Transakcijski novac (M1)	Kvazi novac (QM)	M2 ukupno
1	3	4	5	6	7	8	9	10	11=3+4+5	12=6+7	13=8+9+10	14=12+13
III 2015.	3,228.1	3,572.6	7.6	2,827.4	4,422.5	3,395.5	1,293.3	5,380.6	6,808.3	7,249.8	10,069.4	17,319.3
VI 2015.	3,310.8	3,642.4	4.2	2,874.0	4,557.8	3,445.6	1,385.5	5,469.9	6,957.4	7,431.7	10,301.0	17,732.8
IX 2015.	3,496.4	3,737.8	28.7	3,019.9	4,851.4	3,506.5	1,401.7	5,516.4	7,262.9	7,871.3	10,424.7	18,295.9
XII 2015.	3,499.5	4,063.5	51.7	3,055.3	5,125.6	3,562.6	1,360.4	5,543.3	7,614.7	8,180.9	10,466.3	18,647.2
III 2016.	3,503.2	3,942.2	50.4	3,035.4	5,193.0	3,631.1	1,419.9	5,510.5	7,495.8	8,228.4	10,561.5	18,789.8
VI 2016.	3,622.2	3,949.4	34.8	3,155.7	5,330.8	3,647.9	1,429.9	5,457.9	7,606.4	8,486.5	10,535.7	19,022.2
IX 2016.	3,985.4	4,160.1	31.2	3,361.1	5,636.9	3,706.1	1,503.7	5,460.2	8,176.8	8,998.1	10,670.0	19,668.0
XII 2016.	4,066.8	4,269.1	52.0	3,401.2	5,899.8	3,883.0	1,535.6	5,478.0	8,387.9	9,301.0	10,896.6	20,197.6
III 2017.	4,074.4	3,968.5	60.6	3,382.4	5,992.4	3,984.5	1,592.7	5,591.7	8,103.4	9,374.8	11,168.8	20,543.6
g/g stopa rasta												
III 2015.	10.2%	6.2%	-38.2%	11.2%	7.3%	10.0%	12.0%	2.5%	7.9%	8.8%	6.1%	7.2%
VI 2015.	10.1%	7.0%	-51.5%	9.7%	10.4%	10.8%	14.0%	4.6%	8.4%	10.1%	7.8%	8.8%
IX 2015.	10.7%	-4.5%	268.4%	9.7%	7.2%	10.8%	11.4%	4.6%	2.6%	8.1%	7.5%	7.8%
XII 2015.	9.0%	8.3%	35.2%	8.6%	14.0%	5.5%	4.6%	5.0%	8.8%	11.9%	5.1%	8.0%
III 2016.	8.5%	10.3%	559.5%	7.4%	17.4%	6.9%	9.8%	2.4%	10.1%	13.5%	4.9%	8.5%
VI 2016.	9.4%	8.4%	734.3%	9.8%	17.0%	5.9%	3.2%	-0.2%	9.3%	14.2%	2.3%	7.3%
IX 2016.	14.0%	11.3%	8.8%	11.3%	16.2%	5.7%	7.3%	-1.0%	12.6%	14.3%	2.4%	7.5%
XII 2016.	16.2%	5.1%	0.4%	11.3%	15.1%	9.0%	12.9%	-1.2%	10.2%	13.7%	4.1%	8.3%
III 2017.	16.3%	0.7%	20.1%	11.4%	15.4%	9.7%	12.2%	1.5%	8.1%	13.9%	5.8%	9.3%

Izvor: Centralna banka BiH

Tabela 8: Indeks potrošačkih cijena (CPI)

Kod	00		01		02		03		04		05		06	
Opis koda	UKUPAN INDEKS		Hrana i bezalkoholna pića		Alkoholna pića i duvan		Odjeća i obuća		Stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti		Namještaj, pokućstvo i redovno održavanje		Zdravstvo	
Vrsta indeksa	bazni indeks	g/g	bazni indeks	g/g	bazni indeks	g/g	bazni indeks	g/g	bazni indeks	g/g	bazni indeks	g/g	bazni indeks	g/g
2014.		99.1		97.3		106.9		94.9		99.7		99.5		100.4
2015.		99.0		99.1		107.2		92.7		101.1		100.3		101.3
2016.		98.9		98.9		107.4		91.2		100.3		98.9		100.5
I-III 2015.		99.4		100.2		106.6		94.3		101.3		100.9		101.6
I-III 2016.		98.7		98.6		109.5		91.2		99.7		99.3		100.7
I-III 2017.		101.1		100.1		104.2		90.7		101.2		98.6		100.4
I 2017.	103.9	100.7	103.4	99.7	162.1	104.3	58.0	89.6	112.0	100.9	100.6	98.2	98.5	100.4
II 2017.	104.2	101.2	104.5	100.2	162.0	104.1	58.1	91.0	111.9	101.0	100.3	98.5	98.6	100.3
III 2017.	104.4	101.4	104.4	100.3	162.0	104.2	59.9	91.6	112.0	101.7	100.3	99.2	98.7	100.4

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Tabela 8: Indeks potrošačkih cijena - nastavak

Kod	07		08		09		10		11		12	
Opis koda	Prevoz		Komunikacije		Rekreacija i kultura		Obrazovanje		Restorani i hoteli		Ostala dobra i usluge	
Vrsta indeksa	bazni indeks	g/g	bazni indeks	g/g	bazni indeks	g/g	bazni indeks	g/g	bazni indeks	g/g	bazni indeks	g/g
2014.		99.0		102.8		100.4		100.8		100.2		100.0
2015.		93.1		100.2		100.2		102.1		100.4		99.8
2016.		94.7		99.0		99.9		101.1		100.5		99.8
I-III 2015.		92.2		101.2		100.6		101.9		100.3		99.4
I-III 2016.		93.3		99.6		99.7		101.7		100.7		100.0
I-III 2017.		108.5		101.1		101.1		100.8		100.4		100.0
I 2017.	102.9	106.9	111.3	100.8	103.5	101.1	106.2	100.7	105.6	100.4	101.0	99.8
II 2017.	103.3	109.5	111.2	100.7	103.4	101.1	106.2	100.7	105.5	100.3	100.4	100.3
III 2017.	103.6	109.0	111.2	101.9	103.3	101.1	106.3	100.9	105.8	100.7	100.5	99.9

Tabela 9: Rast i sektorska struktura kredita (stanje na kraju razdoblja, u mil. KM)

Razdoblje	Kreditni općoj vladi	Kreditni nefinancijskim javnim poduzećima	Kreditni nefinancijskim privatnim poduzećima	Kreditni stanovništvu	Ostali krediti*	Ukupni krediti
	1	2	3	4	5	6=1+...+5
I. - III. 2014.	929.0	444.6	7,663.8	7,118.5	88.2	16,244.2
I. - VI. 2014.	1,016.6	439.8	7,645.0	7,284.2	91.2	16,476.7
I. - IX. 2014.	1,021.3	441.8	7,533.5	7,367.6	90.1	16,454.2
I. - XII. 2014.	1,101.3	442.1	7,419.3	7,428.2	83.2	16,474.1
I. - III. 2015.	1,138.9	424.9	7,275.1	7,511.5	89.8	16,440.3
I. - VI. 2015.	1,143.5	422.1	7,355.7	7,697.3	103.7	16,722.3
I. - IX. 2015.	1,141.5	411.6	7,327.5	7,750.3	95.7	16,726.6
I. - XII. 2015.	1,162.7	396.7	7,418.2	7,784.2	105.1	16,866.8
I. - III. 2016.	1,099.0	381.2	7,505.4	7,828.5	113.6	16,927.7
I. - VI. 2016.	1,022.3	374.6	7,521.8	7,916.9	107.7	16,943.3
I. - IX. 2016.	1,072.8	385.8	7,498.4	7,978.1	87.4	17,022.5
I. - IX. 2016.	962.7	372.2	7,703.0	8,076.3	86.9	17,201.1
I. - III. 2017.	1,020.9	376.4	7,898.7	8,186.8	16.2	17,579.8
Stopa rasta (g/g)						
I. - III. 2014.	11.2%	4.0%	2.8%	4.9%	-16.6%	4.1%
I. - VI. 2014.	20.1%	-1.8%	2.5%	5.9%	-20.5%	4.7%
I. - IX. 2014.	17.4%	1.5%	1.3%	5.4%	-1.5%	4.0%
I. - XII. 2014.	22.0%	-1.9%	-1.4%	5.1%	-4.2%	2.8%
I. - III. 2015.	22.6%	-4.4%	-5.1%	5.5%	1.9%	1.2%
I. - VI. 2015.	12.5%	-4.0%	-3.8%	5.7%	13.7%	1.5%
I. - IX. 2015.	11.8%	-6.8%	-2.7%	5.2%	6.2%	1.7%
I. - XII. 2015.	5.6%	-10.3%	0.0%	4.8%	26.2%	2.4%
I. - III. 2016.	-3.5%	-10.3%	3.2%	4.2%	26.5%	3.0%
I. - VI. 2016.	-10.6%	-11.2%	2.3%	2.9%	3.9%	1.3%
I. - IX. 2016.	-6.0%	-6.3%	2.3%	2.9%	-8.7%	1.8%
I. - XII. 2016.	-17.2%	3.8%	3.3%	3.8%	-17.3%	2.0%
I. - III. 2017.	-7.1%	-1.3%	5.2%	4.6%	-39.0%	3.9%

Izvor: Centralna banka BiH

*U ostalim kreditima su krediti dani ostalim finansijskim institucijama, neprofitnim organizacijama i ostali krediti.

Tabela 10: Rast i sektorska struktura depozita (stanje na kraju razdoblja, u mil. KM)

Razdoblje	Depoziti opće vlade	Depoziti nefinancijskih javnih poduzeća	Depoziti nefinancijskih privatnih poduzeća	Depoziti stanovništva	Ostali depoziti*	Ukupni depoziti
	1	2	3	4	5	6=1+...+5
I. - III. 2014.	1,272.9	1,370.1	2,100.3	8,495.3	1,188.4	14,427.0
I. - VI. 2014.	1,292.0	1,169.9	2,179.7	8,690.7	1,189.4	14,521.6
I. - IX. 2014.	1,553.7	1,147.1	2,412.1	8,900.4	1,256.6	15,269.9
I. - XII. 2014.	1,469.7	1,140.4	2,483.8	9,042.0	1,239.4	15,375.2
I. - III. 2015.	1,265	1,198	2,198	9,364	1,202	15,227.1
I. - VI. 2015.	1,218	1,221	2,377	9,484	1,250	15,550.0
I. - IX. 2015.	1,370	1,210	2,480	9,620	1,347	16,027.1
I. - XII. 2015.	1,573	1,188	2,607	9,865	1,299	16,530.8
I. - III. 2016.	1,443	1,204	2,490	10,074	1,324	16,535.2
I. - IV. 2016.	1,486	1,184	2,535	10,132	1,352	16,689.8
I. - IX. 2016.	1,635	1,174	2,756	10,253	1,394	17,211.6
I. - XII. 2016.	1,712	1,220	2,788	10,661	1,372	17,752.0
I. - III. 2017.	1,773	1,304	2,750	10,875	1,403	18,104.9
Stopa rasta g/g						
I. - III. 2014.	6.5%	-1.3%	11.3%	7.8%	6.3%	7.1%
I. - VI. 2014.	14.7%	-15.4%	12.5%	9.6%	8.5%	7.8%
I. - IX. 2014.	31.9%	-18.5%	13.0%	10.0%	12.8%	9.6%
I. - XII. 2014.	26.5%	-14.8%	13.0%	8.1%	4.5%	7.9%
I. - III. 2015.	-0.6%	-12.6%	4.7%	10.2%	1.1%	5.5%
I. - VI. 2015.	-5.7%	4.4%	9.0%	9.1%	5.1%	7.1%
I. - IX. 2015.	-11.8%	5.5%	2.8%	8.1%	7.2%	5.0%
I. - XII. 2015.	7.0%	4.1%	4.9%	9.1%	4.8%	7.5%
I. - III. 2016.	14.0%	0.5%	13.3%	7.6%	10.1%	8.6%
I. - IV. 2016.	22.0%	-3.0%	6.6%	6.8%	12.5%	7.3%
I. - IX. 2016.	19.3%	-3.0%	11.1%	6.6%	3.4%	7.4%
I. - XII. 2016.	8.8%	2.7%	7.0%	7.4%	5.6%	7.4%
I. - III. 2017.	22.9%	8.3%	10.4%	9.5%	-20.2%	9.5%

Izvor: Centralna banka BiH

*U ostalim depozitima su depoziti sektora ostalih finansijskih institucija, neprofitnih organizacija i ostali depoziti.

Tabela 11: Kamatne stope na kredite stanovništvu u KM s valutnom klauzulom (u %, na godišnjoj razini)

Godina	Mjesec	POTROŠAČKI KREDITI										STAMBENI KREDITI					OSTALI KREDITI				
		promjenjiva stopa 1 do 1 god. IPFKS		preko 1 do 5 god. IPFKS		preko 5 god. IPFKS		promjenjiva stopa 1 do 1 godine IPFKS		preko 1 do 5 god. IPFKS		kreditni preko 5 god. IPFKS		preko 10 god. IPFKS		promjenjiva stopa 1 do 1 godine IPFKS		preko 1 do 5 god. IPFKS			
		originalnim dospeljem preko 1 god.	originalnim dospeljem preko 1 god.	originalnim dospeljem preko 1 god.	originalnim dospeljem preko 1 god.	originalnim dospeljem preko 1 god.	originalnim dospeljem preko 1 god.	originalnim dospeljem preko 1 god.	originalnim dospeljem preko 1 god.	originalnim dospeljem preko 1 god.	originalnim dospeljem preko 1 god.	originalnim dospeljem preko 1 god.	originalnim dospeljem preko 1 god.	originalnim dospeljem preko 1 god.	originalnim dospeljem preko 1 god.	originalnim dospeljem preko 1 god.	originalnim dospeljem preko 1 god.	originalnim dospeljem preko 1 god.	originalnim dospeljem preko 1 god.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15							
2015.	04.	7.48	NA	7.69	NA	5.80	5.96	6.27	5.57	5.71	7.81	7.83	7.08	7.61							
2015.	05.	7.85	NA	7.30	NA	5.95	5.98	6.28	5.66	5.77	7.83	7.85	7.06	7.81							
2015.	06.	NA	NA	7.85	NA	5.74	5.79	6.88	5.96	5.65	8.18	7.97	7.00	7.70							
2015.	07.	NA	NA	7.26	NA	5.72	5.77	7.25	5.93	6.11	8.19	8.26	7.14	7.53							
2015.	08.	NA	NA	6.92	NA	5.81	5.81	6.76	6.26	5.49	7.96	7.94	7.35	7.85							
2015.	09.	NA	NA	7.02	NA	5.74	5.74	6.88	6.17	5.77	7.92	7.90	7.20	7.80							
2015.	10.	NA	NA	7.65	NA	5.74	5.76	6.20	5.61	5.80	7.77	7.80	7.29	7.93							
2015.	11.	8.63	NA	7.82	NA	5.80	5.81	6.39	6.27	5.77	7.72	7.76	7.34	7.90							
2015.	12.	NA	NA	6.92	NA	5.61	5.60	6.16	6.08	5.82	7.62	7.62	7.16	7.44							
2016.	01.	NA	NA	7.23	NA	5.49	5.49	5.89	6.05	5.55	8.08	8.09	7.23	7.73							
2016.	02.	NA	NA	7.15	NA	5.68	5.68	NA	6.36	5.83	8.01	8.05	7.25	7.89							
2016.	03.	NA	NA	7.83	NA	5.53	5.53	5.96	5.75	5.66	8.01	7.77	7.07	7.92							
2016.	04.	NA	NA	NA	NA	5.56	5.56	6.00	5.10	5.44	8.13	7.89	7.08	7.31							
2016.	05.	NA	NA	NA	NA	5.64	5.64	6.02	5.30	5.42	8.26	7.96	6.80	6.90							
2016.	06.	NA	NA	NA	NA	5.60	5.60	6.11	6.02	5.77	8.24	8.29	7.00	6.84							
2016.	07.	NA	NA	NA	NA	5.472	5.471	6.042	5.934	5.767	8.314	8.334	7.002	6.825							
2016.	08.	NA	NA	NA	NA	5.383	5.379	5.924	5.741	5.612	8.170	8.181	7.046	6.931							
2016.	09.	NA	NA	6.837	NA	5.314	5.267	6.046	5.681	5.628	8.039	8.123	6.946	6.960							
2016.	10.	NA	NA	7.878	NA	5.168	5.168	6.742	5.70	5.595	7.836	7.891	7.316	6.471							
2016.	11.	NA	NA	NA	NA	5.40	5.393	6.318	5.654	5.270	7.628	7.649	6.868	6.418							
2016.	12.	NA	NA	7.349	NA	5.156	5.156	5.981	5.330	5.277	7.584	7.610	6.714	6.450							
2017.	1	NA	NA	7.922	NA	5.087	5.087	5.589	5.279	5.40	7.581	7.586	6.894	7.071							
2017.	2	NA	NA	8.020	NA	4.952	4.952	5.129	4.924	5.176	7.588	7.605	6.972	7.381							
2017.	3	NA	NA	NA	NA	4.624	4.624	4.655	4.944	4.922	7.173	7.20	6.683	6.949							

Izvor: Central... banka BiH

Kamatne stope u tablici se odnose ... nove poslove IPFKS - inicijalni period fiksne kamatne stope

Tabela 12: Kamatne stope na kredite nefinancijskim poduzećima u KM s valutnom klauzulom (u %, na godišnjoj razini)

Godina	Mjesec	od iznosa od 0,25 milijuna EUR					preko 0,25 milijuna EUR do 1 milijuna EUR					preko iznosa 1 milijun EUR				
		promjenjiva stopa 1 do 1 god. IPFKS		preko 1 do 5 god. IPFKS		preko 5 god. IPFKS	promjenjiva stopa 1 do 1 god. IPFKS		preko 1 do 5 god. IPFKS		preko 5 god. IPFKS	promjenjiva stopa 1 do 1 god. IPFKS		preko 1 do 5 god. IPFKS		preko 5 god. IPFKS
			s originalnim dospeljećem preko 1 god.						s originalnim dospeljećem preko 1 god.						s originalnim dospeljećem preko 1 god.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14			
2015.	04.	7.71	7.64	7.50	6.82	6.12	5.98	5.37	6.39	6.00	5.86	4.23	NA			
2015.	05.	7.32	7.24	7.24	6.91	6.19	5.88	5.60	5.52	6.60	6.65	NA	NA			
2015.	06.	7.52	7.68	6.94	5.55	5.85	5.94	5.51	6.73	5.00	5.00	NA	NA			
2015.	07.	7.34	7.45	6.89	6.09	5.69	5.67	5.73	6.55	6.20	6.04	NA	NA			
2015.	08.	7.58	7.96	6.40	6.36	6.15	6.03	6.35	6.64	4.81	5.11	NA	6.21			
2015.	09.	7.86	8.15	6.49	6.19	5.79	5.83	5.03	6.65	5.68	5.68	NA	NA			
2015.	10.	7.62	8.12	6.15	5.80	5.68	5.80	5.20	6.08	6.38	6.58	NA	NA			
2015.	11.	7.37	7.48	5.98	5.70	6.86	6.64	5.84	5.86	5.72	6.02	NA	6.05			
2015.	12.	7.75	7.90	5.82	6.19	5.81	5.72	5.90	6.26	5.95	5.95	NA	5.90			
2016.	01.	7.38	7.22	7.35	7.45	6.66	6.50	6.74	6.93	5.77	6.26	NA	NA			
2016.	02.	7.70	7.67	5.59	5.70	6.02	5.91	5.08	4.68	5.20	5.20	NA	5.73			
2016.	03.	7.26	7.32	5.75	5.57	5.80	5.69	5.31	5.39	5.87	6.33	NA	5.30			
2016.	04.	7.82	7.79	5.50	5.42	5.86	6.03	5.58	4.98	4.97	NA	NA	5.33			
2016.	05.	7.67	7.95	5.21	5.21	5.53	5.56	5.23	5.51	NA	NA	NA	5.55			
2016.	06.	7.50	7.54	5.07	5.02	5.87	5.71	5.52	6.19	4.59	4.41	3.92	4.77			
2016.	07.	7.42	7.52	5.98	5.77	5.73	6.00	5.09	5.63	4.13	4.01	3.76	5.01			
2016.	08.	7.59	7.71	5.02	5.64	5.91	5.96	5.29	5.81	5.04	5.00	NA	5.07			
2016.	09.	7.30	7.72	5.65	5.27	5.47	5.27	5.29	5.51	4.60	4.87	NA	4.50			
2016.	10	7.93	NA	5.82	NA	4.81	4.81	NA	NA	6.80	6.73	6.19	7.68			
2016.	11	8.22	NA	6.39	NA	4.48	4.48	NA	4.79	6.73	6.65	6.07	7.28			
2016.	12	8.15	NA	6.06	NA	4.92	4.92	5.71	4.46	6.99	6.87	6.21	7.14			
2017.	1	6.45	NA	5.93	NA	NA	NA	NA	4.62	7.57	7.15	6.72	7.16			
2017.	2	NA	NA	6.30	NA	4.67	4.67	NA	4.55	7.56	7.34	6.58	7.07			
2017.	3	7.62	NA	NA	NA	4.21	4.21	NA	4.51	7.22	7.14	6.13	6.96			

Izvor: Central... banka BiH

Kamatne stope u tablici se odnose ... nove poslove
IPFKS - Inicijalni period fiksne kamatne stope

Tabela 13: Kamatne stope na depozite (u %, na godišnjoj razini)

Depoziti stanovništvu											
Godina	Mjesec	Depoziti u KM i depoziti s valutnom klauzulom				Depoziti u EUR				Depoziti u stranoj valuti	
		s dogovorenim dospjećem			Depoziti po viđenju	s dogovorenim dospjećem			Depoziti po viđenju	s dogovorenim dospjećem	Depoziti po viđenju
		do 1 god.	preko 1 do 2 god.	preko 2 god.		do 1 god.	preko 1 do 2 god.	preko 2 god.			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2015.	04.	1.07	2.42	2.80	0.09	1.19	2.45	2.86	0.15	1.83	0.06
2015.	05.	1.10	2.45	2.51	0.09	1.27	2.44	2.87	0.15	0.98	0.06
2015.	06.	1.55	2.42	2.59	0.09	1.23	2.48	2.92	0.15	0.71	0.06
2015.	07.	1.23	2.40	2.44	0.08	1.26	2.45	3.24	0.15	1.35	0.06
2015.	08.	1.12	2.45	2.56	0.08	1.36	2.36	2.81	0.15	1.15	0.06
2015.	09.	1.14	2.39	2.55	0.08	1.30	2.35	2.71	0.14	1.37	0.06
2015.	10.	1.07	2.27	2.27	0.09	1.24	2.24	2.78	0.14	1.41	0.06
2015.	11.	0.94	2.23	2.23	0.09	1.25	2.26	2.89	0.13	1.16	0.06
2015.	12.	1.06	2.16	2.36	0.09	1.24	2.13	2.68	0.13	0.97	0.06
2016.	01.	0.89	1.97	2.59	0.10	0.89	2.14	2.40	0.12	0.74	0.07
2016.	02.	0.83	2.07	2.27	0.09	0.87	2.20	2.56	0.11	0.65	0.07
2016.	03.	0.85	1.89	2.12	0.08	0.86	2.24	2.52	0.12	0.75	0.06
2016.	04.	0.74	1.95	2.09	0.08	0.76	2.01	2.25	0.12	0.58	0.07
2016.	05.	0.69	2.00	2.21	0.08	0.62	1.96	2.11	0.12	1.47	0.07
2016.	06.	0.66	1.99	2.07	0.08	0.58	1.97	2.23	0.12	0.52	0.07
2016.	07.	0.58	1.93	2.00	0.08	0.68	1.92	2.08	0.12	0.54	0.07
2016.	08.	0.63	1.88	2.01	0.07	0.55	1.74	2.25	0.11	0.47	0.07
2016.	09.	0.61	2.10	1.87	0.07	0.60	1.79	2.34	0.11	0.59	0.07
2016.	10.	0.55	1.57	2.03	0.07	0.43	1.52	2.01	0.09	0.32	0.06
2016.	11.	0.47	1.66	1.81	0.07	0.40	1.43	1.71	0.09	0.41	0.06
2016.	12.	0.37	1.78	1.76	0.08	0.46	1.59	2.10	0.09	0.29	0.06
Depoziti nefinancijskih poduzeća											
2015.	04.	1.61	3.05	3.05	0.17	NA	1.67	NA	0.15	NA	0.07
2015.	05.	1.32	2.50	2.90	0.19	NA	2.53	3.44	0.15	NA	0.06
2015.	06.	1.38	2.47	2.38	0.15	NA	3.19	NA	0.14	NA	0.05
2015.	07.	1.08	2.20	2.92	0.14	1.62	3.08	NA	0.14	NA	0.05
2015.	08.	1.28	2.02	2.57	0.13	0.48	1.66	NA	0.10	NA	0.06
2015.	09.	0.90	2.13	2.73	0.13	NA	2.25	2.05	0.13	NA	0.06
2015.	10.	0.84	2.56	2.97	0.13	NA	1.18	NA	0.12	NA	0.04
2015.	11.	1.15	2.32	1.93	0.13	NA	1.37	NA	0.12	NA	0.06
2015.	12.	0.93	1.43	1.94	0.12	0.61	2.47	NA	0.10	NA	0.06
2016.	01.	0.86	1.48	1.88	0.10	0.35	NA	2.57	0.09	NA	0.07
2016.	02.	1.00	1.37	2.10	0.10	NA	NA	NA	0.09	NA	0.15
2016.	03.	0.84	2.17	2.48	0.09	0.25	2.27	NA	0.06	NA	0.05
2016.	04.	0.76	2.88	2.90	0.10	NA	2.01	NA	0.08	NA	0.05
2016.	05.	0.41	1.56	NA	0.09	NA	NA	2.21	0.08	NA	0.06
2016.	06.	1.21	1.80	2.49	0.08	NA	NA	NA	-3.92	NA	-3.94
2016.	07.	0.35	1.40	2.06	0.08	NA	NA	NA	0.08	NA	0.05
2016.	08.	0.35	1.33	2.88	0.08	NA	1.18	NA	0.06	NA	0.05
2016.	09.	0.31	1.70	2.19	0.08	NA	0.34	NA	-0.92	NA	-0.93
2016.	10.	0.45	2.38	1.72	0.10	NA	NA	NA	NA	NA	0.07
2016.	11.	0.47	1.67	2.53	0.09	NA	NA	2.15	0.09	NA	0.06
2016.	12.	0.46	1.39	1.82	0.08	0.91	NA	2.12	0.08	NA	0.05
2017.	1	0.72	1.54	NA	0.08	NA	NA	NA	0.09	NA	0.04
2017.	2	0.60	1.23	1.43	0.08	NA	NA	1.77	0.08	NA	0.05
2017.	3	0.92	1.02	2.10	0.07	NA	1.35	NA	0.07	NA	0.05

Izvor: Centralna banka BiH

Kamatne stope na depozite po viđenju se odnose na postojeće poslove

Kamatne stope na depozite sa dogovorenim dospjećem se odnose na nove poslove

Depoziti u stranoj valuti obuhvaćaju sve strane valute osim EUR

Tabela 14: Uvoz i izvoz roba prema HS klasifikaciji u K1 2017. godine

	IZVOZ						UVOZ						DEFICIT						
	K1_2016		K1_2017		2017/2016 promjena %		K1_2016		K1_2017		2017/2016 promjena %		K1_2016		K1_2017		2017/2016 promjena %		Pokrivenost uvoza izvozom
	u mil KM	u mil KM	u mil KM	u mil KM	g/g	p-p	u mil KM	u mil KM	u mil KM	u mil KM	g/g	p-p	u mil KM	u mil KM	u mil KM	u mil KM	g/g	p-p	
UKUPNO	2120	2489	17.4	3528	17.4	17.4	3528	3976	3976	12.7	12.7	12.7	-1408	-1487	-1487	5.6	5.6	5.6	
1 ŽIVOTINE I PROIZVODI ŽIVOTINSKOG PORUKELA	22	29	31.8	97	0.3	0.3	97	108	108	11.3	0.31	0.31	-75	-79	-79	5.3	0.28	0.28	26.9%
2 PROIZVODI BILJNOG PORUKELA	39	61	56.4	188	1.04	1.04	188	214	214	13.8	0.74	0.74	-149	-153	-153	2.7	0.28	0.28	28.5%
3 MASTI I ULJA ŽIVOTINSKOG PORUKELA I BILJNOG PORUKELA	32	40	25.0	43	0.38	0.38	43	60	60	39.5	0.48	0.48	-11	-20	-20	81.8	0.64	0.64	66.7%
4 PREHRAMBENE PRERAĐEVINE	78	77	-1.3	321	-0.05	-0.05	321	326	326	1.6	0.14	0.14	-243	-249	-249	2.5	0.43	0.43	23.6%
5 PROIZVODI MINERALNOG PORUKELA	140	241	72.1	368	4.76	4.76	368	556	556	51.1	5.33	5.33	-228	-315	-315	38.2	6.18	6.18	43.3%
6 PROIZVODI HEMIJSKE INDUSTRIJE ILI SRODNIH INDUSTRIJA	168	224	33.3	371	2.64	2.64	371	394	394	6.2	0.65	0.65	-203	-170	-170	-16.3	-2.34	-2.34	56.9%
7 PLASTIČNE MASE, GUMA I KAUČUK	66	75	13.6	233	0.42	0.42	233	256	256	9.9	0.65	0.65	-167	-181	-181	8.4	0.99	0.99	29.3%
8 KOŽA I KRZNO	35	51	45.7	104	0.75	0.75	104	119	119	14.4	0.43	0.43	-69	-68	-68	-1.4	-0.07	-0.07	42.9%
9 DRVO I PROIZVODI OD DRVETA	154	161	4.5	50	0.33	0.33	50	58	58	16.0	0.23	0.23	104	103	103	-1.0	0.07	0.07	277.6%
10 CELULOZA, PAPIR I KARTON I NJIHOVI PROIZVODI	63	46	-27.0	94	-0.80	-0.80	94	94	94	0.0	0.00	0.00	-31	-48	-48	54.8	1.21	1.21	48.9%
11 TEKSTIL I TEKSTILNI PROIZVODI	126	135	7.1	248	0.42	0.42	248	269	269	8.5	0.60	0.60	-122	-134	-134	9.8	0.85	0.85	50.2%
12 OBUĆA, ŠEŠIRI, KAPE I SLIČNI PROIZVODI	174	176	1.1	94	0.09	0.09	94	89	89	-5.3	-0.14	-0.14	80	87	87	8.7	-0.50	-0.50	197.8%
13 PROIZVODI OD KAMENA, GIPSA, CEMENTA I SLIČNIH MATERIJALA, KERAMIČKI PROIZVODI, STAKLO I STAKLENI PROIZVODI	12	17	41.7	68	0.24	0.24	68	70	70	2.9	0.06	0.06	-56	-53	-53	-5.4	-0.21	-0.21	24.3%
14 BISERI, PLEMENITI METALI I NJIHOVI PROIZVODI, DRAGO I POLUDRAGO KAMENJE	3	3	0.0	3	0.00	0.00	3	3	3	0.0	0.00	0.00	0	0	0	0.0	0.0	0.0	100.0%
15 BAZNI METALI I PROIZVODI OD BAZNIH METALA	345	426	23.5	341	3.82	3.82	341	403	403	18.2	1.76	1.76	4	23	23	475.0	-1.35	-1.35	105.7%
16 MAŠINE, APARATI, MEHANIČKI I ELEKTRIČNI UREDAJI	260	296	13.8	480	1.70	1.70	480	521	521	8.5	1.16	1.16	-220	-225	-225	2.3	0.36	0.36	56.8%
17 TRANSPORTNA SREDSTVA I NJIHOVI DUELOVI I PRIBOR	79	79	0.0	268	0.00	0.00	268	288	288	7.5	0.57	0.57	-189	-209	-209	10.6	1.42	1.42	27.4%
18 SATOVI, MJERNI, MUZIČKI I MEDICINSKI INSTRUMENTI	7	7	-7.1	48	-0.02	-0.02	48	51	51	6.3	0.09	0.09	-41	-45	-45	8.5	0.25	0.25	12.7%
19 ORUŽJE I MUNICIJA, NJIHOVI DUELOVI I PRIBOR	23	39	69.6	2	0.75	0.75	2	3	3	50.0	0.03	0.03	21	36	36	71.4	-1.07	-1.07	1300.0%
20 RAZNI PROIZVODI	282	300	6.4	83	0.85	0.85	83	86	86	3.6	0.09	0.09	199	214	214	7.5	-1.07	-1.07	348.8%
21 UNJETNIČKA DIJELA, KOLEKCIONARSKI PREDMETI I ANTIKVITETI	0	0	0.0	0	0.00	0.00	0	0	0	0.0	0.00	0.00	0	0	0	0	0.00	0.00	100.0%
98 NERAZVRSTANO	0	0	0.0	0	0.00	0.00	0	0	0	0.0	0.00	0.00	0	0	0	0.0	0.00	0.00	0.0%

Izvor: Centralna banka BiH

Tabela 15: Vanjskotrgovinska razmjena u BiH po glavnim trgovinskim partnerima

Zemlje	IZVOZ						Promjena u %	UVOZ						Promjena u %	DEFICIT					
	K1_2015		K1_2016		K1_2017			K1_2015		K1_2016		K1_2017			K1_2015		K1_2016		K1_2017	
	KM	u %	KM	u %	KM	u %		KM	u %	KM	u %	KM	u %		KM	u %	KM	u %	KM	u %
EU	1.515	71.6%	1.599	75.4%	1.817	73.0%	13.6%	2.119	59.5%	2.172	61.6%	2.457	61.8%	-604	-15.2%	-573	-14.4%	-640	-16.1%	
CEFTA	331	15.6%	266	12.5%	376	15.1%	41.4%	420	11.8%	451	12.8%	492	12.4%	-89	-2.2%	-185	-4.7%	-116	-2.9%	
Njemačka	340	16.0%	373	17.6%	380	15.3%	1.8%	435	12.2%	461	13.1%	471	11.8%	-96	-2.4%	-88	-2.2%	-91	-2.3%	
Hrvatska	210	9.9%	205	9.7%	290	11.7%	41.5%	343	9.6%	320	9.1%	400	10.1%	-133	-3.3%	-115	-2.9%	-110	-2.8%	
Italija	296	14.0%	281	13.3%	278	11.2%	-1.1%	373	10.5%	409	11.6%	442	11.1%	-77	-1.9%	-128	-3.2%	-164	-4.1%	
Srbija	199	9.4%	148	7.0%	236	9.5%	59.5%	359	10.1%	408	11.6%	436	11.0%	-160	-4.0%	-260	-6.5%	-200	-5.0%	
Slovenija	171	8.1%	184	8.7%	220	8.8%	19.6%	174	4.9%	180	5.1%	212	5.3%	-3	-0.1%	4	0.1%	8	0.2%	
Austrija	164	7.7%	172	8.1%	198	8.0%	15.1%	126	3.5%	123	3.5%	148	3.7%	38	1.0%	49	1.2%	50	1.3%	
Turska	83	3.9%	65	3.1%	87	3.5%	33.8%	133	3.7%	144	4.1%	156	3.9%	-50	-1.3%	-79	-2.0%	-69	-1.7%	
Rusija	20	0.9%	27	1.3%	32	1.3%	18.5%	211	5.9%	113	3.2%	132	3.3%	-191	-4.8%	-86	-2.2%	-100	-2.5%	
Kina	4	0.2%	5	0.2%	8	0.3%	50.0%	298	8.4%	260	7.4%	274	6.9%	-294	-7.4%	-255	-6.4%	-267	-6.7%	
Ostale	271	12.8%	255	12.0%	295	11.9%	15.7%	1.021	28.7%	905	25.7%	1.026	25.8%	-750	-18.9%	-650	-16.4%	-731	-18.4%	
UKUPNO	2.117	100.0%	2.120	100%	2.488	100.0%	17.4%	3.560	100%	3.528.0	100%	3.975	100.0%	-1.443	-36.3%	-1.408	-35.4%	-1.487	-37.4%	

Izvor: Agencija za statistiku BiH

